

Fremsat den 7. oktober 2015 af social- og indenrigsministeren (Karen Ellemann)

Forslag

til

Lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om klageadgang og kompetence m.v. på det familieretlige område

(Ankestyrelsen som familieretlig klagemyndighed m.v.)

§ 1

I adoptionsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1084 af 7. oktober 2014, som ændret ved § 1 i lov nr. 1525 af 27. december 2014 og § 1 i lov nr. 530 af 29. april 2015, foretages følgende ændringer:

1. I § 18, stk. 1, 1. pkt., og stk. 5, 1. pkt., § 23, stk. 4, 1. pkt., og § 29 b, stk. 1, 1. pkt., ændres »social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

2. I § 19, stk. 2, 2. pkt., ændres »social- og indenrigsministeren eller den, han bemyndiger dertil« til: »Ankestyrelsen«.

3. I § 29, stk. 2, og § 39, stk. 2, ændres »Social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

4. I § 29 b indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:
»Stk. 2. I sager efter § 9 kan statsforvaltningens sagsbehandling påklages til Ankestyrelsen.«
Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

5. Efter § 29 c indsættes i *kapitel 4*:

»§ 29 d. Ved Ankestyrelsens behandling af sager efter denne lov finder kapitel 9 og §§ 68 og 70 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område anvendelse.«

§ 2

I børneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1097 af 7. oktober 2014, foretages følgende ændringer:

1. I § 1 a, stk. 3, nr. 1, ændres »§ 27 a, stk. 2,« til: »§ 27 a, stk. 1,«.

2. I § 33, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Social- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om behandlingen af klager over statsforvaltningens sagsbehandling, jf. § 35, stk. 2.«

3. I § 33, stk. 2, 1. pkt., ændres »social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

4. I § 35 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. I sager efter kapitel 2, 4 og 5 kan statsforvaltningens sagsbehandling påklages til Ankestyrelsen. Ved Ankestyrelsens behandling af klager efter 1. pkt. finder kapitel 9 og §§ 68 og 70 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område anvendelse.«

§ 3

I forældreansvarsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1085 af 7. oktober 2014, som ændret ved § 2 i lov nr. 1525 af 27. december 2014, § 1 i lov nr. 270 af 25. marts 2015 og § 3 i lov nr. 530 af 29. april 2015, foretages følgende ændringer:

1. I § 21 a ændres »social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«, og »§ 29, stk. 3,« ændres til: »§ 29, stk. 4,«.

2. I § 29, stk. 4, og § 38 ændres »social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

3. I § 41, stk. 1, ændres »social- og indenrigsministeren, jf. dog stk. 2-4« til: »Ankestyrelsen, jf. dog stk. 2, 3 og 5«.

4. I § 41 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. I sager om forældremyndighed eller barnets bopæl, som kan indbringes for retten efter § 37, § 39, stk. 2, § 40 eller § 46, stk. 2, kan statsforvaltningens sagsbehandling påklages til Ankestyrelsen.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

5. I § 41, stk. 4, 4. pkt., der bliver stk. 5, 4. pkt., ændres »Social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

6. Efter § 41 indsættes før overskriften før § 42:

»§ 41 a. Ved Ankestyrelsens behandling af sager efter denne lov finder kapitel 9 og §§ 68 og 70 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område anvendelse.«

§ 4

I lov om børns forsørgelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1100 af 7. oktober 2014, foretages følgende ændringer:

1. I § 13, stk. 1, 2. pkt., ændres »tarv« til: »bedste«.

2. To steder i § 20 og i § 21, stk. 4, ændres »social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

3. § 21, stk. 1, affattes således:

»Statsforvaltningens afgørelser efter denne lov kan påklages til Ankestyrelsen. Ved Ankestyrelsens behandling af klager efter 1. pkt. finder kapitel 9 og §§ 68 og 70 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område anvendelse.«

4. I § 21, stk. 2, 2. pkt., ændres »Social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

5. I § 21, stk. 3, udgår »statsforvaltningens«.

§ 5

I lov om opkrævning af underholdsbidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 1086 af 7. oktober 2014, foretages følgende ændringer:

1. § 23 a, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Statsforvaltningens afgørelser efter denne lov kan påklages til Ankestyrelsen. Ved Ankestyrelsens behandling af klager efter 1. pkt. finder kapitel 9 og §§ 68 og 70 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område anvendelse.«

2. § 23 b, nr. 3, affattes således:

»3) fastsætte regler om behandling af sager om indsigelser mod eksistensen af krav efter § 1, stk. 2, om behandling af sager efter § 20 og om behandling af klager over afgørelser truffet af statsforvaltningen.«

§ 6

I lov om ægteskabets retsvirkninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 1135 af 20. oktober 2014, foretages følgende ændringer:

1. To steder i § 9 a og i § 52 a, stk. 4, ændres »social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

2. § 52 a, stk. 1, affattes således:

»Statsforvaltningens afgørelser efter denne lov kan påklages til Ankestyrelsen. Ved Ankestyrelsens behandling af klager efter 1. pkt. finder kapitel 9 og §§ 68 og 70 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område anvendelse.«

3. I § 52 a, stk. 2, 2. pkt., ændres »Social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

4. I § 52 a, stk. 3, udgår »statsforvaltningens«.

§ 7

I lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1096 af 7. oktober 2014, foretages følgende ændringer:

1. I § 7, 1. pkt., ændres »social- og indenrigsministerens« til: »Ankestyrelsens«.

2. I § 21, stk. 2, § 58 a, stk. 1, 1. pkt., § 58 b, stk. 1, og to steder i § 58 c ændres »social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

3. I § 23, stk. 3, 1. pkt., ændres »social- og indenrigsministeren eller den, han bemyndiger dertil,« til: »Ankestyrelsen«.

4. I § 58 a, stk. 1, 2. pkt., udgår »samt«, og efter »§ 43, stk. 3« indsættes: », og afgørelser om at afvise at behandle en sag om separation eller skilsmisse efter § 43 a, stk. 2«.

5. I § 58 a, stk. 2, 2. pkt., ændres »Social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

6. I § 58 a indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. I sager om separation eller skilsmisse, som kan indbringes for retten efter § 43 eller § 43 a, stk. 2, kan statsforvaltningens sagsbehandling påklages til Ankestyrelsen.«
Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 4 og 5.

7. To steder i § 58 a, stk. 3, 1. pkt., der bliver stk. 4, 1. pkt., udgår »statsforvaltningens«.

8. I § 58 a, stk. 4, der bliver stk. 5, ændres »social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

9. I § 58 b, stk. 2, indsættes efter »kapitel 1«: », herunder om klagers behandling«.

10. Efter § 58 d indsættes i *kapitel 5 a*:

»§ 58 e. Ved Ankestyrelsens behandling af sager efter denne lov finder kapitel 9 og §§ 68 og 70 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område anvendelse.«

§ 8

I navneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1098 af 7. oktober 2014, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, stk. 2, udgår »og bekendtgør en gang årligt, hvilke navne der ikke er beskyttede efter denne bestemmelse«.

2. I § 2, stk. 2, indsættes som 2. pkt.:

»Ankestyrelsen bekendtgør en gang årligt, hvilke navne der ikke er beskyttede efter stk. 1.«

3. I § 6, stk. 2, 1. pkt., ændres »social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

4. I § 6, stk. 2, 2. pkt., og § 14, stk. 1, ændres »Social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

5. § 21, stk. 1, affattes således:

»Afgørelser om navngivning og navneændring efter denne lov kan påklages til Ankestyrelsen. Ved Ankestyrelsens behandling af klager efter 1. pkt. finder kapitel 9 og §§ 68 og 70 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område anvendelse.«

§ 9

I lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 1052 af 8. september 2015, som ændret ved § 37 i lov nr. 994 af 30. august 2015, foretages følgende ændringer:

1. I § 18 indsættes efter »børn og unge-udvalg, der«: »afgiver indstillinger om adoption uden samtykke til Ankestyrelsen, jf. § 68 f i lov om social service, og«.

2. I § 50, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Derudover træffer Ankestyrelsen afgørelse i sager, i det omfang det fastsættes ved lov.«

3. I § 50, stk. 3, indsættes efter »til«: »Adoptionsnævnet,«.

4. I § 52 a indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Ankestyrelsen træffer afgørelse uden medvirken af beskikkede medlemmer i sager efter adoptionsloven, børneloven, forældreansvarsloven, lov om børns forsørgelse, § 23 a, stk. 2, i lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om ægteskabets retsvirkninger, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, navneloven og § 56 a, stk. 4, i udlændingeloven, jf. dog § 52 c, stk. 1.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

5. I § 52 a, stk. 3, som bliver stk. 4, ændres »stk. 1 og 2« til: »stk. 1-3«.

6. I § 52 c, stk. 1, indsættes efter »§ 52 a, stk. 1«: »eller 3«.

7. I § 59 a, stk. 6, ændres »§ 52 a, stk. 3,« til: »§ 52 a, stk. 4,«.

8. I § 76, 2. pkt., indsættes efter »jobcentre«: »samt i statsforvaltningen og hos personregisterførerne«.

9. Efter § 77 indsættes:

»§ 78. Social- og Indenrigsministeriet kan anmode Ankestyrelsen om at gennemgå de afgørelser, som kommunerne, statsforvaltningen eller personregisterførerne har truffet efter adoptionsloven, børneloven, forældreansvarsloven, lov om børns forsørgelse, § 2, 2. pkt., og § 20 i lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om ægteskabets retsvirkninger, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, navneloven og § 56 a, stk. 1 og 3, i udlændingeloven.«

10. I § 80, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Dette gælder dog ikke ved Ankestyrelsens indsats med at koordinere praksis i sager efter adoptionsloven, børneloven, forældreansvarsloven, lov om børns forsørgelse, § 2, 2. pkt., og § 20 i lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om ægteskabets retsvirkninger, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, navneloven og § 56 a, stk. 1 og 3, i udlændingeloven.«

§ 10

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1308 af 9. december 2014, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 740 af 1. juni 2015, foretages følgende ændringer:

1. I § 448 b, 1. pkt., ændres »social- og indenrigsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil,« til: »Ankestyrelsen«.

2. I § 450, stk. 2, ændres »social- og indenrigsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil« til: »Ankestyrelsen«.

3. I § 996 a, 1. pkt., ændres »social- og indenrigsministeren eller den, han har bemyndiget til at anlægge sag om omstødelse,« til: »Ankestyrelsen«.

§ 11

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1021 af 19. september 2014, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 685 af 27. maj 2015, foretages følgende ændringer:

1. § 56 a, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Statsforvaltningens afgørelser efter stk. 1 og 3 kan påklages til Ankestyrelsen. Ved Ankestyrelsens behandling af klager efter 1. pkt. finder kapitel 9 og §§ 68 og 70 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område anvendelse.«

2. I § 56 a, stk. 5, udgår »statsforvaltningens«, og efter »stk. 1-4« indsættes: », herunder om klagers behandling«.

3. I § 56 a, stk. 6, nr. 6, ændres »statsforvaltningen« til: »den myndighed, der efter § 13 i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning skal prøve ægteskabsbetingelserne,«.

§ 12

Loven træder i kraft den 1. januar 2016.

§ 13

Stk. 1. Sager, der er under behandling hos social- og indenrigsministeren efter en af de i §§ 1-8, 10 og 11 nævnte love, hvor Ankestyrelsen efter denne lovs ikrafttræden behandler sådanne sager, og hvor sagerne ikke er færdigbehandlede ved lovens ikrafttræden, færdigbehandles af Ankestyrelsen.

Stk. 2. Anmodning om genoptagelse af afgørelser, herunder også afgørelser om aktindsigt eller afgørelser om sagsbehandlingen, der er truffet af social- og indenrigsministeren i sager efter en af de i §§ 1-8, 10 og 11 nævnte love, og hvor Ankestyrelsen efter denne lovs ikrafttræden træffer afgørelse i sådanne sager, indgives til og behandles af Ankestyrelsen.

Stk. 3. Stk. 2 finder tilsvarende anvendelse på alle andre former for henvendelser i de sager, der er nævnt i stk. 2.

Stk. 4. Anmodning om aktindsigt i sager, som social- og indenrigsministeren har behandlet efter en af de i §§ 1-8, 10 og 11 nævnte love, og hvor Ankestyrelsen efter denne lovs ikrafttræden behandler sådanne sager, indgives til og behandles af Ankestyrelsen.

§ 14

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Stk. 2. §§ 1-7 og § 11 kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

Stk. 3. §§ 1-4, 7, 8 og 11 kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. **Indledning og baggrund**
 - 1.1. Indledning
 - 1.2. Baggrund
2. **Lovforslagets indhold**
 - 2.1. Ændring af klagebestemmelser i den familieretlige lovgivning
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser
 - 2.1.3. Den foreslåede ordning
 - 2.2. Ændring af visse kompetencebestemmelser i den familieretlige lovgivning
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser
 - 2.2.3. Den foreslåede ordning
 - 2.3. Administrative forskrifter om behandlingen af familieretlige sager, herunder om behandling af klager
 - 2.3.1. Gældende ret
 - 2.3.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser
 - 2.3.3. Den foreslåede ordning
 - 2.4. Ankestyrelsens sagsbehandling i familieretlige sager
 - 2.4.1. Gældende ret
 - 2.4.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser
 - 2.4.3. Den foreslåede ordning
3. **Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige**
4. **Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet**
5. **Miljømæssige konsekvenser**
6. **Administrative konsekvenser for borgerne**
7. **Forholdet til EU-retten**
8. **Hørte myndigheder og organisationer m.v.**
9. **Sammenfattende skema**

1. Indledning og baggrund

1.1. Indledning

Dette lovforslag er en genfremsættelse af lovforslaget L 186 (fremsat den 15. april 2015), der blev 1. og 2. behandlet af Folketinget henholdsvis den 24. april og 26. maj 2015. Lovforslaget L 186 bortfaldt på grund af udskrivelsen af Folketingsvalg, der blev afholdt den 18. juni 2015. Det bemærkes, at der i forhold til det tidligere fremsatte lovforslag L 186 er tilføjet to yderligere forslag til ændringer. Disse ændringer er alene af lovteknisk og redaktionel karakter. Der henvises til lovforslagets § 7, nr. 9, og § 9, nr. 1, samt bemærkningerne dertil.

Det fremgår af den familieretlige lovgivning, at det som udgangspunkt er social- og indenrigsministeren, der behandler klagesager på det familieretlige område – f.eks. klager over afgørelser om børne- og ægtefællebidrag, afgørelser om navne, afgørelser om samvær m.v. Visse afgørelser og sager, f.eks. statsforvaltningens afgørelser om at afslutte en sag om separation eller skilsmisse uden en separations- eller skilsmissebevilling, kan ikke påklages til ministeren, men kan derimod indbringes for domstolene m.v.

Ministeren behandler derudover visse familieretlige sager som 1. instans. Det drejer sig bl.a. om sager om ophævelse af adoption, sager om midlertidig forældremyndighed, bopæl og samvær samt sager om godkendelse af ugyldige ægteskaber.

Ministeren har bemyndiget Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, til på sine vegne at behandle ovennævnte sager. Familieretsafdelingen (den tidligere Familiestyrelse) er i dag organisatorisk en del af Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen er en selvstændig myndighed og har ikke departemental status. Dette gælder dog ikke Familieretsafdelingen, der udover at være en del af Ankestyrelsen samtidig har departemental status, jf. cirkulæreskrivelse af 21. december 2011 om det familieretlige område, som ændret ved cirkulæreskrivelse af 21. december 2012 om ændring af Ankestyrelsens arbejdsopgaver på det familieretlige område. Det fremgår bl.a. af cirkulæreskrivelserne, at Familieretsafdelingen på ministerens vegne behandler konkrete klagesager på det familieretlige område.

Det overordnede formål med lovforslaget er:

- At afskaffe Familieretsafdelingens departementale status således, at Familieretsafdelingen får samme organisato-

riske status som resten af Ankestyrelsen. Dette sker dels ved at ændre klageadgangen i relation til de sager på det familieretlige område, hvor ministeren i dag er klageinstans, således at disse sager ikke længere kan påklages til ministeren, men derimod til Ankestyrelsen som en selvstændig myndighed, og dels ved at ændre visse kompetencebestemmelser i den familieretlige lovgivning således, at det ikke er ministeren, men derimod Ankestyrelsen, der behandler visse familieretlige sager som 1. instans.

- At give mulighed for, at Ankestyrelsen kan beslutte at behandle principielle eller generelle familieretlige sager på et møde med udvidet votering, hvor der deltager beskikkede medlemmer (lægfolk).

Det er ikke hensigten, at der med dette lovforslag skal ændres på, hvilke opgaver Ankestyrelsen fremover skal varetage på det familieretlige område i forhold til i dag. Forslagene i lovforslaget vil alene afskaffe Familieretsafdelingens departementale status. Derudover vil det fremover være muligt for Ankestyrelsen at behandle principielle og generelle familieretlige sager på et møde med udvidet votering, hvor der deltager beskikkede medlemmer (lægfolk) ved afgørelsen. Desuden vil forslagene tydeliggøre borgernes retsstilling i relation til muligheden for at påklage familieretlige sager til Ankestyrelsen (herunder også sagsbehandlingen i disse sager).

Fremsættelsestidspunktet for dette lovforslag og det foreslåede ikrafttrædelsestidspunkt er afstemt med fremsættelsen af og det foreslåede ikrafttrædelsestidspunkt i forslag til lov om ændring af adoptionsloven (Modernisering af adoptionsloven – et nyt adoptionsystem), hvori der foreslås visse ændringer af opgavevaretagelsen på adoptionsområdet. Det overordnede formål med det nævnte lovforslag er at fremtidssikre den internationale adoptionsformidling til Danmark og understøtte den nødvendige stabilitet i adoptionssystemet, samtidig med at sikkerheden i forhold til de adoptioner, der gennemføres, øges. Dette sker bl.a. ved en tilpasning af organiseringen af adoptionsformidlingen med skærpede krav til de adoptionsformidlende organisationer og ved en højere grad af styring af formidlingen fra myndighedernes side og et skærpet tilsyn med organisationerne, hvor også det økonomiske tilsyn øges. Tilsynet med adoptionsformidlingen samles hos én myndighed – Ankestyrelsen – og som en yderligere styrkelse af tilsynet placeres kompetencen til at tillade, at et adoptionsforløb fortsætter (godkendelse af matchningsforslag), i Ankestyrelsen.

I lovforslaget om ændring af adoptionsloven er det i de foreslåede lovændringer forudsat, at Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, departementale status ophæves. I den foreslåede lovtekst anvendes således alene myndighedsbetegnelsen Ankestyrelsen og ikke Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen.

1.2. Baggrund

Ressortansvaret for den familieretlige lovgivning har tidligere i mange år været placeret hos justitsministeren. Departementet i Justitsministeriet var således ansvarlig for den familieretlige lovgivning og behandlede tillige bl.a. konkrete klagesager på det familieretlige område.

I 1982 blev der oprettet et Familieretsdirektorat, der overtog tilsynet med forvaltningen af umyndiges og umyndiggjortes midler og successorfonde fra Overformynderiet (der samtidig blev nedlagt). I 1983 overgik bl.a. sager om ægteskab, faderskab, børne- og ægtefællebidrag, adoption, forældremyndighed, samvær og navne fra Justitsministeriet til Familieretsdirektoratet, som herefter afgjorde klagesager fra statsamtene og Københavns Overpræsidium (i dag statsforvaltningen).

Det fremgår af skrivelse af 27. september 1982, at direktøren for Familieretsdirektoratet i sit embede umiddelbart stod under justitsministeren ved afgørelse af konkrete og generelle sager vedrørende bl.a. familie- adoptions- og navneret, dog med undtagelse af generelle forskrifter samt andre afgørelser, der havde større principiel betydning, eller som måtte antages at medføre ikke uvæsentlige økonomiske konsekvenser, eller som i øvrigt stillede krav om en samlet vurdering, i hvilken der i væsentligt omfang skulle inddrages synspunkter og hensyn, der normalt varetages af andre myndigheder end familieretsdirektoratet. I disse generelle og principielle sager stod direktøren i sit embede under Justitsministeriets departementschef. Familieretsdirektoratet var således en del af departementet i Justitsministeriet, men var samtidig organisatorisk set et selvstændigt direktorat.

I 1989 overgik sager om fri proces og oprejsningsbevilling til direktoratet, som samtidig skiftede navn til Civilretsdirektoratet.

Ved en regeringsomdannelse i 2004 blev Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender oprettet og fik overført ressortansvaret for det familieretlige område fra Justitsministeriet. I den forbindelse blev Civilretsdirektoratet nedlagt og de familieretlige opgaver, som direktoratet varetog, blev overført til den nyoprettede myndighed Familiestyrelsen under Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender. De resterende opgaver i Civilretsdirektoratet (bl.a. opgaver på fondsområdet og værgemålsområdet) blev overført til den nyoprettede myndighed Civilstyrelsen under Justitsministeriet.

Efter folketingsvalget i 2007 blev Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender nedlagt, og ressortansvaret for det familieretlige område, herunder Familiestyrelsen, blev tilbageført til Justitsministeriet. I 2011 blev ressortansvaret for det familieretlige område, herunder Familiestyrelsen, overført fra Justitsministeriet til Social- og Integrationsministeriet (i dag Social- og Indenrigsministeriet).

Den 1. januar 2012 blev Familiestyrelsen indfusioneret i Ankestyrelsen som en ny afdeling med navnet Familieretsafdelingen. Ankestyrelsen er en selvstændig myndighed

under Social- og Indenrigsministeriet. Ankestyrelsen er bl.a. klageinstans på det sociale område, jf. f.eks. § 166 i lov om social service (herefter kaldet serviceloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1053 af 8. september 2015 med senere ændringer, jf. § 50, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (herefter kaldet retssikkerhedsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1052 af 8. september 2015 med senere ændringer. Det fremgår bl.a. af § 68 i retssikkerhedsloven, at Ankestyrelsen er uafhængig af instruktioner vedrørende afgørelsen af den enkelte sag.

Det fremgår imidlertid af cirkulæreskrivelse af 21. december 2011 om det familieretlige område, at Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, bl.a. træffer afgørelse i konkrete familieretlige klagesager på vegne af social- og indenrigsministeren. Dette fremgår også af de fleste bekendtgørelser på de forskellige familieretlige områder. Som eksempel herpå kan nævnes § 28, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1023 af 28. august 2015 om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær m.v., hvoraf fremgår, at Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, bl.a. behandler klager over statsforvaltningens afgørelser, der er omfattet af § 41, stk. 1 og 4, i forældreansvarsloven. Ankestyrelsens direktør refererer til ministeriets departementschef bl.a. ved afgørelse af konkrete familieretlige sager, der har større principiel betydning, eller som må antages at have ikke uvæsentlige økonomiske konsekvenser, eller som i øvrigt stiller krav om en samlet vurdering, i hvilken der i væsentligt omfang skal inddrages synspunkter og hensyn, der normalt varetages af andre myndigheder end Ankestyrelsen. Ved afgørelse af konkrete familieretlige sager i øvrigt står Ankestyrelsens direktør i sit embede umiddelbart under ministeren. Til forskel fra resten af Ankestyrelsen har Familieretsafdelingen således departemental status på samme måde, som både Familieretsdirektoratet, Civilretsdirektoratet og Familiestyrelsen i sin tid havde departemental status. Familieretsafdelingen er dog samtidig organisatorisk en del af Ankestyrelsen.

Pr. 1. december 2012 er der i ministeriets departement oprettet et Familieretskontor, og en del af de opgaver, som Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, hidtil har varetaget gennem sin departementale status, varetages af Familieretskontoret fra den nævnte dato. I forbindelse med oprettelsen af Familieretskontoret blev ovennævnte cirkulæreskrivelse af 21. december 2011 ændret ved ovennævnte cirkulæreskrivelse af 21. december 2012. Familieretskontoret varetager ministerbetjeningen på det familieretlige område, herunder bl.a. udarbejdelse og behandling af lovforslag og implementering heraf, udstedelse af generelle forskrifter, behandling af forslag til EU-retsakter (herunder møder i EU-arbejdsgrupper), udarbejdelse af materiale til samråd og forespørgsler samt mundtlig og skriftlig besvarelse af spørgsmål fra Folketinget. Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, træffer bl.a. fortsat afgørelse i konkrete familieretlige klagesager på vegne af ministeren og besvarer spørgsmål fra borgere og myndigheder i ind- og udland m.v.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Ændring af klagebestemmelser i den familieretlige lovgivning

2.1.1. Gældende ret

Det fremgår af de familieretlige love, at det som udgangspunkt er statsforvaltningen, der som 1. instans behandler familieretlige sager, f.eks. sager om børne- og ægtefællebidrag, sager om samvær m.v.

Visse familieretlige sager behandles af andre myndigheder. Eksempelvis behandler personregisterførerne i sognene og i de sønderjyske kommuner sager om navne (navngivning og navneændring). Visse navnesager behandles dog af statsforvaltningen. Kommunerne behandler sager om prøvelse af ægteskabsbetingelserne, herunder om dispensation fra visse af betingelserne. Udbetaling Danmark behandler sager om opkrævning af børne- og ægtefællebidrag, der er fastsat i Danmark, og adoptionssamrådene behandler sager om godkendelse som adoptant.

Afgørelser på det familieretlige område kan som udgangspunkt påklages til social- og indenrigsministeren. Som det fremgår ovenfor under punkt 1.2, er det Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, der på vegne af ministeren behandler disse klagesager. Visse sager kan ikke påklages, men kan derimod indbringes for domstolene m.v.

Modsat tidligere fremgår klageadgangen til ministeren på det familieretlige område i dag af lovgivningen. Dette er sket ved ændringer af de forskellige familieretlige love i perioden omkring 2004 til 2006, hvor der i lovene er indsat bestemmelser om klageadgangen. I tiden før disse lovændringer er det antaget, at ministeren på ulovbestemt grundlag i kraft af et fagligt over-/underordningsforhold mellem de underliggende statslige myndigheder (herunder statsforvaltningen – tidligere statsforvaltningerne og endnu tidligere statsamterne), og ministeren kunne behandle klager over de underliggende statslige myndigheders afgørelser på det familieretlige område. Dette omfattede også klager over de underliggende statslige myndigheders sagsbehandling, herunder spørgsmål om inhabilitet og passivitet. Det var også muligt at påklage afgørelser om aktindsigt. Disse forvaltningsretlige spørgsmål kunne påklages uanset, om den familieretlige sag (afgørelsen) også kunne påklages til ministeren, eller om sagen i stedet for kunne indbringes for domstolene.

I det følgende er de gældende familieretlige regler om klageadgang til ministeren beskrevet. Som det fremgår nedenfor, er der visse typer af sager, der ikke kan påklages til ministeren, men derimod kan indbringes for domstolene. Selvom disse sager ikke kan påklages til ministeren, er det som følge af ovennævnte faglige over-/underordningsforhold mellem ministeren og statsforvaltningen muligt at påklage statsforvaltningens sagsbehandling i disse sager (herunder spørgsmål om inhabilitet og passivitet samt afgørelser om aktindsigt) til ministeren på ulovbestemt grundlag. Dette skyldes, at de nævnte lovændringer i perioden omkring 2004

til 2006, hvor der i de familieretlige love er indsat bestemmelser om klageadgang, ikke har ændret på disse dele af den ulovbestemte klageadgang. Statsforvaltningens sagsbehandling i de nævnte typer af sager kan først påklages, når statsforvaltningen har afsluttet sagen. Afgørelser om aktindsigt samt spørgsmål om passivitet og inhabilitet kan dog påklages, selvom statsforvaltningen endnu ikke har afsluttet sagen.

Reaktionen i sager, hvor afgørelsen (sagen) ikke kan påklages til ministeren, men hvor der klages over statsforvaltningens sagsbehandling, afhænger uanset klagetidspunktet af en konkret vurdering af den pågældende klage og sagens omstændigheder samt almindelige forvaltningsretlige regler og principper. Hvis det påklagede sagsbehandlingsspørgsmål helt eller delvist indbringes for retten, kan ministeren helt eller delvist afvise at behandle klagen, da det i modsat fald vil kunne medføre, at både retten og ministeren skal tage stilling til det samme sagsbehandlingsspørgsmål.

Ved lov nr. 60 af 29. januar 2003 om ændring af udlændingeloven og integrationsloven (Behandlingen af sager vedrørende uledsagede mindreårige asylansøgere) blev der i § 56 a, stk. 4, i udlændingeloven indsat en bestemmelse om klageadgang til ministeren over statsforvaltningens (dengang statsamtet) afgørelser om udpegning af en repræsentant for uledsagede mindreårige asylansøgere til varetagelse af den mindreåriges interesser, jf. lovens § 56 a, stk. 1 og 3.

Året efter blev der ved lov nr. 446 af 9. juni 2004 om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Regelforenkling på det familieretlige område m.v.) indsat bestemmelser om klageadgang til ministeren over statsforvaltningens afgørelser om forskellige familieretlige spørgsmål i følgende lovbestemmelser:

- § 29 b i lov om adoption (herefter kaldet adoptionsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1084 af 7. oktober 2014 med senere ændringer.
- § 21 i lov om børns forsørgelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1100 af 7. oktober 2014.
- § 31 i lov om forældremyndighed og samvær, jf. lovbekendtgørelse nr. 39 af 15. januar 2007. Lov om forældremyndighed og samvær er senere ophævet og erstattet af forældreansvarsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1085 af 7. oktober 2014 med senere ændringer. Bestemmelsen er dog videreført i § 41 i forældreansvarsloven.
- § 52 a i lov om ægteskabets retsvirkninger (herefter kaldet retsvirkningsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1135 af 20. oktober 2014.
- § 58 a i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning (herefter kaldet ægteskabsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1096 af 7. oktober 2014. Der er efterfølgende ved lov nr. 542 af 24. juni 2005 om regional statsforvaltning indsat en bestemmelse i ægteskabsloven om klageadgang i forhold til visse af kommunernes afgørelser på ægteskabsområdet i § 58 b.

Ved lov nr. 430 af 6. juni 2005 om ændring af forskellige love og om ophævelse af lov om kommunalt samarbejde om

opkrævning og inddrivelse (Konsekvensændringer som følge af lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer – samlingen af inddrivelsen i Skatteministeriet) blev der i § 23 a, stk. 2, i lov om opkrævning af underholdsbidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 1086 af 7. oktober 2014, indsat en bestemmelse om klageadgang til ministeren over statsforvaltningens afgørelser efter loven.

Da navneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1098 af 7. oktober 2014, trådte i kraft den 1. april 2006, blev klageadgangen til ministeren på navneområdet fastsat i lovens § 21 – både i forhold til personregisterførernes og statsforvaltningens afgørelser om navne.

Børneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1097 af 7. oktober 2014, der trådte i kraft den 1. juli 2002, indeholder ikke en bestemmelse om klageadgang til ministeren, da sager efter denne lov ikke kan påklages til anden administrativ myndighed, men derimod kan indbringes for domstolene.

I den gældende familieretlige lovgivning, der hører under Social- og Indenrigsministeriets område, er der klageadgang til social- og indenrigsministeren på følgende områder:

Adoptionsloven

- Det fremgår af lovens § 1, stk. 1, at statsforvaltningen behandler sager om adoption. Loven giver mulighed for forskellige typer af adoption: Fremmedadoption efter lovens § 4 a, stk. 1 (adoption af et barn, som adoptanten ikke har en tæt familiemæssig tilknytning til), stedbarnadoption efter lovens § 5 a (den ene ægtefælles eller samlevers adoption af den anden ægtefælles eller samlevers barn) og familieadoption efter lovens § 4 a, stk. 2 (adoption af et barn, som adoptanten har en tæt tilknytning til). Ved fremmedadoption skal ansøgeren forinden tillige godkendes som adoptant. Det er ikke statsforvaltningen, men derimod adoptionssamrådet, der træffer afgørelse om godkendelse som adoptant, jf. lovens § 25 a.
- Statsforvaltningens afgørelser om adoption (og dermed også sagsbehandlingen i disse sager) kan påklages til social- og indenrigsministeren, jf. lovens § 29 b, stk. 1. Dette gælder dog ikke afgørelser efter lovens § 9 (adoption uden samtykke), der i stedet for kan indbringes for retten, jf. lovens § 11.
- Udover den nævnte klageadgang til ministeren over statsforvaltningens afgørelser efter lovens § 29 b, stk. 1, indeholder adoptionsloven også i § 25 b, stk. 3, en bestemmelse om, at adoptionssamrådets afgørelser om godkendelse som adoptant, kan påklages til Adoptionsnævnet. Da lovens § 25 b, stk. 3, ikke indeholder en klageadgang til ministeren, foreslås bestemmelsen ikke ændret med dette lovforslag.
- Selvom det således ikke er alle afgørelser, som statsforvaltningen træffer efter loven, der kan påklages til ministeren, kan statsforvaltningens sagsbehandling i de sager, som kan indbringes for domstolene, som nævnt ovenfor påklages til ministeren på ulovbestemt grundlag som følge af et fagligt over-/underordningsforhold mellem statsforvaltningen og ministeren. Statsforvaltningens

sagsbehandling i de nævnte sager kan først påklages, når statsforvaltningen har afsluttet sagen. Afgørelser om aktindsigt samt spørgsmål om passivitet og inhabilitet kan dog påklages, selvom statsforvaltningen endnu ikke har afsluttet sagen.

Børneloven

- Det fremgår af loven, at statsforvaltningen behandler sager om faderskab og medmoderskab (lovens §§ 4-7), herunder sager om genoptagelse af sager om faderskab og medmoderskab (lovens §§ 21-26) og sager om faderskab og medmoderskab ved assisteret reproduktion (lovens §§ 27-29). Hvis statsforvaltningen ikke kan færdigbehandle en sag, indbringer statsforvaltningen sagen for retten, jf. lovens § 13, § 26, stk. 2, og § 29, jf. § 13 og § 26, stk. 2.
- Det fremgår af lovens § 35, at statsforvaltningens afgørelser efter børneloven ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.
- Selvom statsforvaltningens afgørelser efter loven således ikke kan påklages til social- og indenrigsministeren, kan statsforvaltningens sagsbehandling i sagerne som nævnt ovenfor påklages til ministeren på ulovbestemt grundlag som følge af et fagligt over-/underordningsforhold mellem statsforvaltningen og ministeren. Statsforvaltningens sagsbehandling kan først påklages, når statsforvaltningen har afsluttet sagen. Afgørelser om aktindsigt samt spørgsmål om passivitet og inhabilitet kan dog påklages, selvom statsforvaltningen endnu ikke har afsluttet sagen.

Forældreansvarsloven

- Det fremgår af lovens § 31, stk. 1, at statsforvaltningen behandler sager om forældremyndighed, barnets bopæl og om samvær m.v.
- Statsforvaltningens afgørelser i disse sager (og dermed også sagsbehandlingen i disse sager) kan påklages til social- og indenrigsministeren, jf. lovens § 41, stk. 1, jf. dog lovens § 41, stk. 2-4.
- Det fremgår af lovens § 41, stk. 2, at en klage over en midlertidig afgørelse om forældremyndighed eller barnets bopæl efter lovens § 26 eller en afgørelse om ændring heraf efter lovens § 30 afvises, hvis sagen om forældremyndighed eller barnets bopæl er indbragt for retten efter lovens § 40.
- Efter lovens § 41, stk. 3, kan afgørelser om forældremyndighed efter dødsfald efter lovens § 37, afgørelser om at afvise en anmodning om ændring af forældremyndighed eller barnets bopæl efter lovens § 39, stk. 1, afgørelser om at afslutte en sag om forældremyndighed eller barnets bopæl pga. manglende enighed mellem forældrene efter lovens § 40, stk. 1 og 2, afgørelser om at imødekomme en anmodning om at indbringe en sag om forældremyndighed eller barnets bopæl for retten efter lovens § 40, stk. 3, og afgørelser om afvisning af at behandle en sag om forældremyndighed eller barnets bopæl efter lovens § 46, stk. 2, jf. stk. 1, ikke påklages til ministeren.

Disse afgørelser kan i stedet for indbringes for domstolene.

- Efter lovens § 23, stk. 1, har en forælder, som ikke har forældremyndigheden, ret til efter anmodning at få orientering om barnets forhold fra skoler, børneinstitutioner, social- og sundhedsvæsenet samt private sygehuse, privat praktiserende læger og tandlæger. Denne forælder har desuden ret til at få udleveret dokumenter om barnets forhold, hvis disse findes på skoler og i børneinstitutioner. Der må ikke gives fortrolige oplysninger om forældremyndighedsindehaveren. De institutioner m.v., der er nævnt i lovens § 23, stk. 1, kan nægte at give konkrete oplysninger og udlevere dokumenter om barnets forhold, hvis det må antages at være til skade for barnet. Efter lovens § 41, stk. 4, kan den forælder, der ikke har forældremyndigheden, påklage en afgørelse efter lovens § 23, stk. 2, til statsforvaltningen. Dette gælder dog ikke afgørelser truffet af sundhedsvæsenet. Statsforvaltningens afgørelse kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed. Social- og indenrigsministeren kan dog efter anmodning optage en sag til behandling, når det skønnes, at den har principiel eller generel betydning.
- Selvom det således ikke er alle de sager, som statsforvaltningen behandler efter loven, der kan påklages til ministeren, kan statsforvaltningens sagsbehandling i de sager, som kan indbringes for domstolene, som nævnt ovenfor påklages til ministeren på ulovbestemt grundlag som følge af et fagligt over-/underordningsforhold mellem statsforvaltningen og ministeren. Statsforvaltningens sagsbehandling i de nævnte sager kan først påklages, når statsforvaltningen har afsluttet sagen. Afgørelser om aktindsigt samt spørgsmål om passivitet og inhabilitet kan dog påklages, selvom statsforvaltningen endnu ikke har afsluttet sagen.

Lov om børns forsørgelse

- Det fremgår af lovens § 13, stk. 2, § 14, stk. 3, § 15, § 16 og § 19, at statsforvaltningen behandler sager om børnebidrag, herunder også sager om konfirmations- og beklædningsbidrag, navngivnings- og dåbsbidrag, fødsels- og barselsbidrag samt uddannelsesbidrag.
- Statsforvaltningens afgørelser efter loven (og dermed også sagsbehandlingen i disse sager) kan påklages til social- og indenrigsministeren, jf. lovens § 21, stk. 1.

Lov om opkrævning af underholdsbidrag

- Det fremgår af lovens § 2, 1. pkt., jf. § 1, stk. 1, at Udbetaling Danmark behandler sager om opkrævning af underholdsbidrag.
- Ifølge lovens § 2, 2. pkt., jf. § 1, stk. 2, behandler Restanceinddrivelsesmyndigheden (SKAT) dog sager om opkrævning af underholdsbidrag til fyldestgørelse af en underholdsforpligtelse i henhold til udenlandsk lov i det omfang, det fastsættes ved overenskomst med fremmed stat eller bestemmes af social- og indenrigsministeren. Statsforvaltningen afgør indsigelser i disse sager.

- Efter lovens § 20 kan reglerne i lovens § 19 om betaling og sikkerhedsstillelse for en bidragspligt efter statsforvaltningens bestemmelse bringes i anvendelse over for en mand, der er part i en påbegyndt faderskabssag.
- Det fremgår af § 23 a, stk. 1, i lov om opkrævning af underholdsbidrag at Udbetaling Danmarks afgørelser efter loven kan påklages til Ankestyrelsen, jf. § 64 a i retssikkerhedsloven. Da § 23 a, stk. 1, i lov om opkrævning af underholdsbidrag ikke indeholder en klageadgang til ministeren, foreslås bestemmelsen ikke ændret med dette lovforslag.
- Statsforvaltningens afgørelser efter loven (og dermed også sagsbehandlingen i disse sager) kan påklages til social- og indenrigsministeren, jf. lovens § 23 a, stk. 2.

Retsvirkningsloven

- Det fremgår af lovens §§ 5-9, 11, 13 og 18-20, at statsforvaltningen behandler sager om ægtefællebidrag under et ægteskab, herunder også i forbindelse med ophævelse af samlivet på grund af uoverensstemmelser, samt visse typer af sager om ægtefællers formueforhold under ægteskabet, f.eks. sager om tilladelse til afhændelse eller pantsætning af fast ejendom, der tjener til familiens bolig, og hvor den anden ægtefælle ikke vil give sit samtykke til afhændelsen eller pantsætningen.
- Statsforvaltningens afgørelser efter loven (og dermed også sagsbehandlingen i disse sager) kan påklages til social- og indenrigsministeren, jf. lovens § 52 a, stk. 1.

Ægteskabsloven

- Det fremgår af lovens §§ 1 a-13, at kommunen behandler sager om prøvelse af ægteskabsbetingelserne. Kommunen kan efter lovens § 1 a, § 4, § 10, stk. 2, og § 11 a, stk. 2, dispensere fra visse ægteskabsbetingelser.
- Det fremgår af lovens § 37, stk. 2, § 50, stk. 1, og § 53, stk. 2, at statsforvaltningen behandler sager om separation og skilsmisse samt sager om fastsættelse af størelsen af ægtefællebidrag efter en separation eller skilsmisse.
- Statsforvaltningens afgørelser efter loven (og dermed også sagsbehandlingen i disse sager) kan påklages til social- og indenrigsministeren, jf. lovens § 58 a, stk. 1. Statsforvaltningens afgørelser efter lovens § 43, stk. 1 og 2, om, hvorvidt en sag om separation eller skilsmisse kan indbringes for retten, samt afgørelser om at imødekomme en anmodning efter lovens § 43, stk. 3, om at indbringe en sag om separation eller skilsmisse for retten kan dog ikke påklages. Disse afgørelser kan i stedet for indbringes for domstolene.
- Det fremgår af lovens § 58 b, stk. 1, at kommunens afgørelser om dispensation fra visse ægteskabsbetingelser efter lovens §§ 1 a og 4, § 10, stk. 2, og § 11 a, stk. 2, samt afgørelser om anerkendelse af udenlandske skilsmisser til brug for prøvelse af ægteskabsbetingelserne (og dermed også sagsbehandlingen i disse sager) kan påklages til social- og indenrigsministeren.
- Selvom det således ikke er alle de sager, som statsforvaltningen behandler efter loven, der kan påklages til ministeren, kan statsforvaltningens sagsbehandling i de

sager, som kan indbringes for domstolene, som nævnt ovenfor påklages til ministeren på ulovbestemt grundlag som følge af et fagligt over-/underordningsforhold mellem statsforvaltningen og ministeren. Statsforvaltningens sagsbehandling i de nævnte sager kan først påklages, når statsforvaltningen har afsluttet sagen. Afgørelser om aktindsigt samt spørgsmål om passivitet og inhabilitet kan dog påklages, selvom statsforvaltningen endnu ikke har afsluttet sagen.

Navneloven

- Det fremgår af lovens § 16, stk. 1, at personregisterføreren i sognet (i de sønderjyske landsdele personregisterføreren i kommunen) behandler sager om navngivning og navneændring. Visse sager om navngivning eller navneændring behandles dog af statsforvaltningen, jf. lovens § 16, stk. 3.
- Selvom statsforvaltningen eventuelt skal behandle en navnesag, skal ansøgningen indgives til personregisterføreren, som videresender sagen til statsforvaltningen, jf. lovens § 16, stk. 2, 2. pkt.
- Det fremgår af lovens § 21, stk. 1, at afgørelser om navngivning og navneændring efter loven (og dermed også sagsbehandlingen i disse sager) kan påklages til social- og indenrigsministeren.

I den gældende familieretlige lovgivning, der hører under Justitsministeriets område, er der klageadgang til social- og indenrigsministeren på følgende område:

Udlændingeloven

- Det fremgår af udlændingelovens § 56 a, stk. 1 og 3, at en uledsaget udlænding under 18 år, der opholder sig her i landet, får udpeget en repræsentant til varetagelse af sine interesser, medmindre ganske særlige grunde taler derimod. Har den uledsagede udlænding under 18 år været udsat for menneskehandel, skal der ved udpegningen af repræsentanten tages hensyn hertil. En organisation, som er godkendt hertil af justitsministeren, indstiller efter anmodning fra Udlændingestyrelsen en person til hvervet som repræsentant. Organisationen kan efter aftale med justitsministeren ansætte personer til at varetage hvervet som repræsentant. Det er statsforvaltningen, der behandler sager om udpegning af en repræsentant.
- Statsforvaltningens afgørelser efter lovens § 56 a, stk. 1 og 3, (og dermed også sagsbehandlingen i disse sager) kan påklages til social- og indenrigsministeren, jf. lovens § 56 a, stk. 4.

Det er som ovenfor nævnt Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, der på vegne af ministeren træffer afgørelse i klagesager efter ovennævnte bestemmelser om klageadgang (herunder også i relation til klager over sagsbehandlingen i disse sager), jf. cirkulæreskrivelse af 21. december 2011 om det familieretlige område, som ændret ved cirkulæreskrivelse af 21. december 2012 om ændring af Ankestyrelsens arbejdsopgaver på det familieretlige område. Dette gælder også i relation til den fortsat gældende ulovbestemte klageadgang i relation til den underliggende statslige myndigheds sagsbe-

handling i ovennævnte sager, hvor sagen (afgørelsen) ikke kan påklages til ministeren, men derimod kan indbringes for domstolene.

De forskellige familieretlige love indeholder for hovedparten ikke særlige regler, der regulerer ministerens sagsbehandling i konkrete klagesager. Det vil sige, at disse sager behandles efter de almindelige regler på det pågældende familieretlige område, herunder de administrative forskrifter, der er udstedt i medfør af bemyndigelsesbestemmelser i den pågældende lov. Derudover er sagsbehandlingen i sager på det familieretlige område omfattet af offentlighedsloven, forvaltningsloven, persondataloven m.v. og af almindelige forvaltningsretlige principper. På hovedparten af det familieretlige område er det en sagsbehandler i den konkrete sag, der på vegne af den pågældende myndighed træffer afgørelse i sagen. Dette gælder også for klagesager.

Det fremgår af retssikkerhedsloven, at loven finder anvendelse på en stor del af Ankestyrelsens sagsbehandling. Da loven efter sit formål og anvendelsesområde, jf. lovens §§ 1 og 2, kun finder anvendelse på det sociale område, finder loven ikke anvendelse på Familieretsafdelingens behandling af sager på det familieretlige område, selvom Familieretsafdelingens organisatorisk er en del af Ankestyrelsen.

2.1.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser

På baggrund af ændringerne af myndighedsstrukturen på det familieretlige område – indfusioneringen af Familieretsstyrelsen i Ankestyrelsen under navnet Familieretsafdelingen og de efterfølgende ændringer i opgavefordelingen mellem Familieretsafdelingen og departementet i Social- og Indenrigsministeriet – er det ikke længere hensigtsmæssigt, at Familieretsafdelingen organisatorisk er en del af Ankestyrelsen og samtidig har departemental status.

Ankestyrelsen er i sin opgavevaretagelse en selvstændig myndighed. Dette er imidlertid ikke tilfældet i relation til det familieretlige område, hvor Ankestyrelsens direktør afhængig af opgavens karakter refererer til social- og indenrigsministeren eller til departementschefen i ministeriet. Denne forskel mellem det familieretlige område og Ankestyrelsens andre områder er ikke hensigtsmæssig. Ankestyrelsen bør på alle områder være en selvstændig myndighed, herunder også i forhold til klagesager på det familieretlige område.

Det er heller ikke hensigtsmæssigt, at der på de områder, hvor en familieretlig sag ikke kan påklages til ministeren, men derimod kan indbringes for domstolene, er en ulovbestemt klageadgang til ministeren i relation til statsforvaltningens sagsbehandling i disse sager. Denne klageadgang bør fremgå direkte af lovgivningen, og med lovforslaget vil borgernes retsstilling derfor blive tydeliggjort.

2.1.3. Den foreslåede ordning

Indledningsvist skal det nævnes, at nedennævnte forslag vil medføre, at Ankestyrelsen fremover vil være den overordnede administrative klageinstans på det familieretlige område

– dog ikke i sager om godkendelse som adoptant, hvor det er Adoptionsnævnet, der er klageinstans i relation til adoptionsrådenes afgørelser. Forslagene vil også medføre, at det fremover er Ankestyrelsen, der behandler klager på det familieretlige område over de underliggende myndigheders sagsbehandling, uanset om afgørelsen (sagen) kan påklages til Ankestyrelsen, eller om sagen kan indbringes for domstolene.

Det skal understreges, at der ikke med forslagene ændres på, hvilke opgaver Ankestyrelsen fremover skal varetage på det familieretlige område i forhold til i dag. Forslagene i lovforslaget vil alene afskaffe Familieretsafdelingens departementale status. Derudover vil det fremover være muligt for Ankestyrelsen at behandle principielle og generelle familieretlige sager på et møde med udvidet votering, hvor der deltager beskikkede medlemmer (lægfolk) ved afgørelsen. Desuden vil forslagene tydeliggøre borgernes retsstilling i relation til muligheden for at påklage familieretlige sager til Ankestyrelsen (herunder også sagsbehandlingen i disse sager).

Det foreslås, at de bestemmelser, der er nævnt i punkt 2.1.1, hvorefter der er klageadgang til social- og indenrigsministeren, ændres således, at det er Ankestyrelsen, der behandler klager over statsforvaltningens, kommunernes og personregisterføernes afgørelser i konkrete familieretlige sager. Da Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, allerede i dag behandler disse sager, ændres der ikke de-facto på, hvem der behandler klagesagerne. Forslaget skal samtidig ses i sammenhæng med den opdeling af opgavevaretagelsen på det familieretlige område, som blev påbegyndt i 1982-83, hvor Familieretsdirektoratet blev oprettet og bl.a. overtog klagesagsbehandlingen på det familieretlige område fra Justitsministeriet, jf. punkt 1.2. Det understreges, at forslaget ikke har betydning for ressortansvaret på det familieretlige område. Ministeren vil således ligesom i dag også fremover være overordnet ansvarlig for området.

Derudover foreslås det, at den ulovbestemte klageadgang, der er nævnt i punkt 2.1.1, hvorefter der kan klages til ministeren over statsforvaltningens sagsbehandling i de sager, hvor sagen (afgørelsen) ikke kan påklages til ministeren, men derimod kan indbringes for domstolene, fastsættes i de relevante familieretlige love. Det drejer sig om sager efter § 9 i adoptionsloven (adoption uden samtykke), som kan indbringes for retten efter § 11 i adoptionsloven, statsforvaltningens sager efter børneloven, sager om forældremyndighed eller barnets bopæl, som efter § 37, § 39, stk. 2, § 40 eller § 46, stk. 2, i forældreansvarsloven kan indbringes for retten, og sager om separation eller skilsmisse, som efter §§ 43 eller 43 a i ægteskabsloven kan indbringes for retten. Samtidig foreslås det, at disse typer af klagesager – i overensstemmelse med ovennævnte forslag om ændring af den administrative klageadgang i familieretlige sager – behandles af Ankestyrelsen. Disse forslag viderefører den nugældende mulighed for administrativt at påklage statsforvaltningens sagsbehandling i de familieretlige sager, hvor sagen (afgørelsen) ikke kan påklages, men derimod kan indbringes for domstolene. Principperne for behandlingen af disse sager

foreslås også videreført. Det vil således også fremover som udgangspunkt først være muligt at påklage sagsbehandlingen, når statsforvaltningen har afsluttet behandlingen af sagen. Klager over afgørelser om aktindsigt samt spørgsmål om inhabilitet og passivitet vil som hidtil kunne påklages, selv om statsforvaltningen endnu ikke har afsluttet sagen. Ankestyrelsens reaktion i de nævnte sager, vil uanset klagetidspunktet afhænge af en konkret vurdering af den pågældende klage og sagens omstændigheder samt almindelige forvaltningsretlige regler og principper. Hvis det påklagede sagsbehandlingsspørgsmål helt eller delvist indbringes for retten i forbindelse med, at selve sagen indbringes for retten, kan Ankestyrelsen helt eller delvist afvise at behandle sagsbehandlingsklagen, da det i modsat fald vil kunne medføre, at både retten og Ankestyrelsen skal tage stilling til det samme sagsbehandlingsspørgsmål. Hvis det i sjældne tilfælde skulle vise sig, at retten på grund af sagens karakter og den måde, hvorpå sagen er forelagt for retten, alligevel ikke tager stilling til det konkrete sagsbehandlingsspørgsmål, som Ankestyrelsen tidligere har afvist, kan klageren bede Ankestyrelsen om at genoptage behandlingen af klagen over statsforvaltningens sagsbehandling i sagen.

Som konsekvens af lovforslaget vil det fremover være Ankestyrelsen, der skal tage stilling til eventuelle anmodninger om genoptagelse af de familieretlige sager (herunder også eventuelle genoptagelser af sager om aktindsigt), som Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, har behandlet, ligesom det vil være Ankestyrelsen, der tager stilling til eventuelle fremtidige anmodninger om aktindsigt i de familieretlige sager, som Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, har behandlet. Ankestyrelsen vil desuden skulle behandle alle andre former for henvendelser i de nævnte sager.

Det er ikke hensigten, at ovenstående forslag om ændring af klagebestemmelserne på det familieretlige område skal ændre på principperne for Ankestyrelsens behandling af familieretlige sager. Det foreslås dog som nævnt nedenfor i punkt 2.4, at retssikkerhedslovens kapitel 9 samt §§ 68 og 70 skal finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af disse sager således, at det bl.a. bliver muligt at behandle principielle og generelle sager på et møde med udvidet voting med deltagelse af beskikkede medlemmer (lægfolk).

2.2. Ændring af visse kompetencebestemmelser i den familieretlige lovgivning

2.2.1. Gældende ret

Det er som nævnt i punkt 2.1.1 social- og indenrigsministeren, der som udgangspunkt behandler klagesager på det familieretlige område. Ministeren træffer også afgørelse i visse familieretlige sager som 1. instans. Derudover fremgår det af nogle af de familieretlige love, at ministeren godkender blanketter til brug for behandlingen af visse sager, at ministeren har adgang til oplysninger om parternes økonomiske forhold i visse sager, at ministeren i visse sager kan anmode parterne om at indsende oplysninger til brug for sagen, og at der kan træffes afgørelse i sagen på det foreliggende

de grundlag, hvis dette ikke sker (processuel skadevirkning), og at ministeren bekendtgør eller offentliggør forskellige typer af oplysninger. Det drejer sig om følgende bestemmelser på følgende områder:

Adoptionsloven

- Ophævelse af adoption og evt. genindtræden i retsforholdet til den oprindelige slægt, jf. lovens § 18, stk. 1 og 5, og § 23, stk. 4.
- Efter lovens § 19, stk. 1, kan et adoptivforhold efter påstand blive ophævet ved dom, såfremt adoptanten har forset sig groft mod barnet eller i væsentlig grad forsømmer de ham ifølge adoptionen påhvilende forpligtelser, eller såfremt ophævelse i øvrigt skønnes at være af væsentlig betydning for adoptivbarnet. Det fremgår af lovens § 19, stk. 2, at sag om ophævelse anlægges af adoptivbarnet. Hvis barnet er umyndigt eller på grund af sindssygdom, åndssvaghed eller lignende tilstand er ude af stand til at handle fornuftsmæssigt, anlægges sagen af barnets værge, af dets oprindelige fader eller moder eller af social- og indenrigsministeren eller den, han bemyndiger dertil.
- Det fremgår af lovens § 29, stk. 1, at den, der har bopæl i udlandet, kun kan adoptere efter reglerne i loven, hvis ansøgeren eller dennes ægtefælle eller samlever har dansk statsborgerskab og adoption som følge heraf ikke kan gennemføres i det land, hvor ansøgeren bor, og en dansk adoptionsbevilling får gyldighed i bopælslandet. Efter lovens § 29, stk. 2, kan social- og indenrigsministeren i øvrigt tillade adoption, hvis sagen har en særlig tilknytning til landet.
- Tillæggelse af retsvirkninger efter lovens kapitel 2 på adoptionsforhold, der er stiftet før den 1. januar 1957, jf. lovens § 39, stk. 2.

Børneloven

- Godkendelse af blanketter, jf. lovens § 33, stk. 2, 1. pkt.

Forældreansvarsloven

- Midlertidig afgørelse om samvær eller anden kontakt i helt særlige tilfælde, jf. lovens § 29, stk. 4.
- Adgang til oplysninger om forældrenes økonomiske forhold under en sag om forældrenes fælles ansvar for transport af barnet i forbindelse med samvær, jf. lovens § 38.

Lov om børns forsørgelse

- Anmode parterne om at indsende oplysninger til brug for behandlingen af en sag efter loven, og træffe afgørelse i sagen på det foreliggende grundlag, hvis dette ikke sker (processuel skadevirkning), jf. lovens § 20.
- Adgang til oplysninger om parternes økonomiske forhold i sager om bidrag efter loven, jf. lovens § 21, stk. 4.

Retsvirkningsloven

- Anmode parterne om at indsende oplysninger til brug for behandlingen af en sag om ægtefællebidrag, og træffe afgørelse i sagen på det foreliggende grundlag, hvis dette ikke sker (processuel skadevirkning), jf. lovens § 9 a.

- Adgang til oplysninger om parternes økonomiske forhold i sager om ægtefællebidrag, jf. lovens § 52 a, stk. 4.

Ægteskabsloven

- Tilladelse til indgåelse af ægteskab mellem personer, hvor den ene har været gift med den andens slægtning i ret op- eller nedstigende linje, jf. lovens § 7.
- Godkendelse af ugyldige vielser (ægteskaber), jf. lovens § 21, stk. 2.
- Anlægge sag ved domstolene om omstødelse af et ægteskab, der er indgået i strid med lovens § 6 (slægtskab i ret op- eller nedstigende linje eller søskende) eller lovens § 9 (bigami), jf. lovens § 23, stk. 3.
- Adgang til oplysninger om parternes økonomiske forhold i sager om ægtefællebidrag, jf. lovens § 58 a, stk. 4.
- Anmode parterne om at indsende oplysninger til brug for behandlingen af en sag om ægtefællebidrag, og træffe afgørelse i sagen på det foreliggende grundlag, hvis dette ikke sker (processuel skadevirkning), jf. lovens § 58 c.

Navneloven

- Offentliggørelse af en liste over ikke-beskyttede efternavne, jf. lovens § 2, stk. 2.
- Modtage anmeldelse af og efterfølgende offentliggørelse af en liste over beskyttede navne på selskaber, foreninger, varemærker og lignende samt almindeligt kendte kunstnernavne, jf. lovens § 6, stk. 2.
- Offentliggørelse af en liste over allerede godkendte fornavne, jf. lovens § 14, stk. 1.

Det er Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, der i kraft af sin departementale status, udfører opgaver m.v. efter ovennævnte bestemmelser, jf. cirkulæreskrivelse af 21. december 2011 om det familieretlige område, som ændret ved cirkulæreskrivelse af 21. december 2012 om ændring af Ankestyrelsens arbejdsopgaver på det familieretlige område.

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, har udover ovennævnte bl.a. også opgaver som centralmyndighed i relation til følgende konventioner m.v.:

- Den af De forenede Nationer vedtagne konvention af 20. juni 1956 om inddrivelse af underholdspligt i udlandet (FN-konventionen).
- Haagerkonventionen af 15. april 1958 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser vedrørende underholdspligt over for børn (Haagerkonventionen af 1958).
- Konvention af 23. marts 1962 mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om inddrivelse af underholdsbidrag (den nordiske inddrivelseskonvention).
- Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner.
- Haagerkonventionen af 2. oktober 1973 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om underholdspligt (Haagerkonventionen af 1973).
- De bestemmelser i Rådets Forordning (EF) nr. 4/2009 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholds-

pligt (underholdspligtforordningen), der gælder her i landet, jf. § 1 i lov om Bruxelles I-forordningen m.v.

De opgaver, som Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, i dag varetager efter de nævnte konventioner m.v., vil på samme måde som de opgaver m.v., der er nævnt i forslaget nedenfor under punkt 2.2.3., fremover skulle varetages af Ankestyrelsen. Opgaverne efter konventionerne m.v. er ikke henlagt til Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, ved lov, men derimod ved administrative forskrifter. Disse forskrifter vil skulle ændres med virkning fra det samme tidspunkt, som det foreslås, at dette lovforslag træder i kraft.

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, har også andre opgaver på det familieretlige område, herunder bl.a. afgivelse af udtalelser i sager, der forelægges, forskellige attestationer m.v., herunder bl.a. udtalelser om dansk lovgivning til brug i udlandet, retskraftspåtegninger og legaliseringer samt besvarelse af henvendelser fra borgere og myndigheder i ind- og udland. Disse andre opgaver er i nogle tilfælde reguleret i de administrative forskrifter på de forskellige familieretlige områder, og i andre tilfælde er der tale om ulovbestemte opgaver, der kan have karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed.

Det er ikke hensigten med dette lovforslag, at der skal ændres på, hvilke opgaver Ankestyrelsen fremover skal varetage på det familieretlige område i forhold til i dag. Ankestyrelsen skal således fremover varetage de opgaver, som Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, i dag varetager. Det bemærkes i den forbindelse, at Ankestyrelsen på samme måde som i dag også fremover løbende vil kunne udvikle sin opgavevaretagelse på det familieretlige område inden for de rammer, som den familieretlige lovgivning fastlægger. Som nævnt i punkt 1.1. fremsættes der samtidig med dette lovforslag et lovforslag om modernisering af adoptionsloven – et nyt adoptionssystem, hvori der dog foreslås visse ændringer af opgavevaretagelsen på adoptionsområdet.

Udover ovennævnte opgaver m.v. behandler social- og indenrigsministeren tillige familieretlige sager om børn, der er bortført til eller fra Danmark, herunder sager efter lov om international fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser m.v. (internationale børnebortførelser), jf. lovbekendtgørelse nr. 375 af 6. april 2010, og lovbekendtgørelse 1055 af 8. september 2015 om Haagerbørnebeskyttelseskonventionen. I forbindelse med sådanne sager, kan ministeren efter § 27 i forældreansvarsloven, hvis forældrene har fælles forældremyndighed, og er der risiko for, at den ene af dem vil bringe barnet ud af landet og derved foregribe en afgørelse om forældremyndigheden, midlertidigt tillægge den anden af forældrene forældremyndigheden alene. Disse sager om bortførte børn behandles ikke af Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, men derimod af Familieretskontoret i ministeriets departement.

2.2.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser

Der henvises i det hele til overvejelserne ovenfor i punkt 2.1.2. om de foretagne ændringer i myndighedsstrukturen på det familieretlige område og om forskellen mellem Ankestyrelsen, der i sin opgavevaretagelse er en selvstændighed myndighed, og Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, der i sin opgavevaretagelse har departemental status.

Ankestyrelsen bør også i forhold til de afgørelser, opgaver m.v., der er nævnt i punkt 2.2.1. være en selvstændig myndighed under Social- og Indenrigsministeriet, og Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, bør således ikke længere have departemental status.

2.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at de afgørelser, opgaver m.v., som Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, i dag træffer, udfører m.v. ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der træffer disse afgørelser, udfører disse opgaver m.v. Da Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, allerede i dag træffer disse afgørelser, udfører disse opgaver m.v. på baggrund af sin departementale status, ændres der ikke på, hvem der de-facto træffer disse afgørelser, udfører disse opgaver m.v., men forslaget vil sammen med forslagene i punkt 2.1.3. medføre, at Ankestyrelsen får status som en almindelig styrelse under det ressortansvarlige ministerium. Som nævnt ovenfor under punkt 2.1.3. skal forslaget samtidig ses i sammenhæng med den opdeling af opgavevaretagelsen på det familieretlige område, som blev påbegyndt i 1982-83, hvor Familieretsdirektoratet blev oprettet og bl.a. overtog klagesagsbehandlingen på det familieretlige område fra Justitsministeriet, jf. punkt 1.2.

Det understreges, at forslaget ikke har betydning for ressortansvaret på det familieretlige område. Ministeren vil således ligesom i dag også fremover med lovforslaget være overordnet ansvarlig for området.

Det skal som nævnt i punkt 2.1.3. understreges, at der ikke med forslaget ændres på, hvilke opgaver Ankestyrelsen fremover skal varetage på det familieretlige område i forhold til i dag. Forslagene vil alene afskaffe Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, departementale status.

2.3. Administrative forskrifter om behandlingen af familieretlige sager, herunder om behandling af klager

2.3.1. Gældende ret

Social- og indenrigsministeren har i de familieretlige love bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om behandlingen af sager på de forskellige sagsområder, herunder regler om behandling af klager. Det drejer sig om nedenstående bestemmelser i følgende love:

Adoptionsloven

- Efter lovens § 25 kan der fastsættes regler om behandling af sager efter loven, herunder om godkendelse som adoptant, om adoptionssagers behandling, herunder om indholdet af ansøgninger om adoption m.v., om afgivel-

se af samtykke til adoption, jf. lovens §§ 6 og 8, og om statsforvaltningens behandling af sager om adoption uden samtykke, jf. lovens § 9.

- Der kan fastsættes nærmere regler om klagers behandling, jf. lovens § 29 b, stk. 2.

Børneloven

- Efter lovens § 33, stk. 1, kan der fastsættes regler om behandling af sager efter loven, herunder om personregisterførernes og statsforvaltningens registrering af faderskab og medmoderskab, om statsforvaltningens behandling af sager om faderskab og medmoderskab, om beregning af den periode, hvor moderen blev gravid, og om retsgenetiske undersøgelser.
- Da sager efter loven ikke kan påklages, men derimod kan indbringes for domstolene, er der ikke hjemmel til at fastsætte regler om klagers behandling.

Forældreansvarsloven

- Efter lovens § 42, nr. 1, kan der fastsættes regler om behandling af sager om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær m.v.
- Der kan fastsættes regler om klagers behandling, jf. lovens § 42, nr. 7.

Lov om børns forsørgelse

- Efter lovens § 21, stk. 3, kan der fastsættes regler om klages behandling og om statsforvaltningens behandling af sager om børnebidrag herunder om ansøgningsfrister og begyndelses- og ændringstidspunkter.

Lov om opkrævning af underholdsbidrag

- Efter lovens § 23 b, nr. 3, kan der fastsættes regler om statsforvaltningens behandling af sager efter loven, herunder om behandling af klager over afgørelser truffet af statsforvaltningen.

Retsvirkningsloven

- Efter lovens § 52 a, stk. 3, kan der fastsættes regler om klagers behandling og om statsforvaltningens behandling af sager om ægtefællebidrag, jf. lovens §§ 5, 6 og 8, herunder om ansøgningsfrister og begyndelses- og ændringstidspunkter.

Ægteskabsloven

- Efter lovens § 58 a, stk. 3, kan der fastsættes regler om statsforvaltningens behandling af separations- og skilsmisssager, om vilkårsforhandling, om mægling efter lovens § 41, om statsforvaltningens behandling af sager om ægtefællebidrag efter lovens §§ 50 og 53, herunder om ansøgningsfrister og begyndelses- og ændringstidspunkter, samt om klagers behandling.
- Efter lovens § 58 b, stk. 2, kan der fastsættes regler om behandlingen af sager efter lovens kapitel 1 (sager hos kommunerne om prøvelse af ægteskabsbetingelserne).

Navneloven

- Efter lovens § 20, 1. pkt., kan der fastsættes nærmere regler om behandlingen af sager om navngivning og navneændringer.

- Der kan fastsættes regler om klagers behandling, jf. lovens § 21, stk. 2.

Udlændingeloven

- Efter lovens § 56 a, stk. 5, kan der fastsættes nærmere regler om statsforvaltningens behandling af sager om udpegning af en repræsentant til varetagelse af interesserne for uledsagede udlændinge under 18 år, der opholder sig her i landet.
- Det fremgår af lovens § 56 a, stk. 4, at statsforvaltningens afgørelse om udpegning af en repræsentant kan påklages til ministeren. Selvom der således er klageadgang til ministeren, fremgår det ikke af loven, at der er hjemmel til at fastsætte regler om klages behandling i relation til disse sager.

Administrative forskrifter (herunder også bestemmelser om behandlingen af de forskellige typer af sager), der er udstedt af ministeren i medfør af ovennævnte bestemmelser i de familieretlige love, finder også anvendelse på de klagesager, som Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, i dag behandler på vegne af ministeren.

2.3.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser

Som nævnt i punkt 2.3.1., indeholder de (fleste) familieretlige love bestemmelser, som bemyndiger social- og indenrigsministeren til at fastsætte nærmere regler om behandlingen af sager på de forskellige områder, herunder regler om behandling af klager. Disse regler finder også anvendelse på de familieretlige sager, som Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, i dag behandler på vegne af ministeren.

I punkt 2.1.3. foreslås det, at de klagebestemmelser, der er nævnt i punkt 2.1.1., ændres således, at det ikke længere er social- og indenrigsministeren, men Ankestyrelsen, der behandler klager over statsforvaltningens (og visse andre myndigheds) afgørelser i konkrete familieretlige sager.

De administrative forskrifter, der er udstedt i medfør af de bemyndigelsesbestemmelser i de familieretlige love, der er nævnt i punkt 2.3.1., vil – på samme måde som forskrifterne i dag finder anvendelse på Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af familieretlige sager – fremover med lovforslaget finde anvendelse på Ankestyrelsens behandling af familieretlige sager.

Det fremgår imidlertid af § 21, stk. 3, i lov om børns forsørgelse, § 23 b, nr. 3, i lov om opkrævning af underholdsbidrag, § 52 a, stk. 3, i retsvirkningsloven, § 58 a, stk. 3, i ægteskabsloven og § 56 a, stk. 5, i udlændingeloven, at det er statsforvaltningens behandling af sager, der kan fastsættes nærmere regler om. Da det er statsforvaltningens sagsbehandling, der kan fastsættes regler om, kan der eventuelt opstå tvivl om, hvorvidt administrative forskrifter udstedt i medfør af disse bestemmelser også vil gælde for Ankestyrelsens behandling af familieretlige sager.

Som nævnt ovenfor i punkt 2.1.1. kan visse typer af sager ikke påklages til ministeren, men kan derimod indbringes

for domstolene. Det drejer sig om sager om faderskab og medmoderskab (børneloven), afslutning af sager om separation og skilsmisse (ægteskabsloven), sager om endelig afgørelse af forældremyndighed og barnets bopæl (forældreansvarsloven) samt sager om adoption uden samtykke (adoptionsloven).

Selvom disse typer af sager således kan indbringes for domstolene, er der som nævnt i punkt 2.1.1. en ulovbestemt adgang til at klage til ministeren over de underliggende statslige myndigheders behandling af disse sager (herunder inhabilitet, passivitet og aktindsigt). Som konsekvens af, at det ovenfor i punkt 2.1.3. foreslås, at denne ulovbestemte klageadgang i relation til sagsbehandlingen i disse sager fastsættes i de relevante familieretlige love således, at disse typer af klagesager fremover behandles af Ankestyrelsen, vil der være behov for en bemyndigelse til ministeren til at fastsætte regler om behandlingen af sådanne sagsbehandlingsklager. En sådan bemyndigelse vil medføre, at ministeren på samme måde som f.eks. på bidragsområdet vil kunne fastsætte nærmere regler om behandling af klager over sagsbehandlingen i disse sagstyper.

I § 29 b, stk. 2, i adoptionsloven, § 42, nr. 7, i forældreansvarsloven og § 58 a, stk. 3, i ægteskabsloven er der allerede i dag en bemyndigelse til ministeren til at fastsætte nærmere regler om klagers behandling. Denne hjemmel vil også give ministeren mulighed for at fastsætte nærmere regler om klagers behandling i sager, hvor der klages til Ankestyrelsen over sagsbehandlingen, men hvor sagen i øvrigt ikke kan påklages til Ankestyrelsen, men derimod kan indbringes for domstolene.

I børneloven er der ikke udtrykkelig hjemmel for ministeren til at fastsætte nærmere regler om klagers behandling. Det samme gælder i relation til sager hos kommunerne om prøvelse af ægteskabsbetingelserne (§ 58 b, stk. 2, i ægteskabsloven).

Som nævnt i punkt 2.3.1., kan statsforvaltningens afgørelser om udpegning af en repræsentant til varetagelse af interesserne for uledsagede udlændinge under 18 år, der opholder sig her i landet, jf. udlændingelovens § 56 a, stk. 1 og 3, påklages til ministeren. Lovens § 56 a, stk. 5, indeholder en bemyndigelse til ministeren til at fastsætte nærmere regler om statsforvaltningens behandling af disse sager. Bestemmelsen indeholder dog ikke en udtrykkelig hjemmel for ministeren til at fastsætte nærmere regler om klagers behandling.

2.3.3. Forslagets indhold

Da det fremgår af § 21, stk. 3, i lov om børns forsørgelse, § 23 b, nr. 3, i lov om opkrævning af underholdsbidrag, § 52 a, stk. 3, i retsvirkningsloven, § 58 a, stk. 3, i ægteskabsloven og § 56 a, stk. 5, i udlændingeloven, at det er statsforvaltningens behandling af sager, der kan fastsættes nærmere regler om, og da der således eventuelt kan opstå tvivl om, hvorvidt administrative forskrifter udstedt af ministeren i

medfør af disse bestemmelser også vil gælde for Ankestyrelsens behandling af disse typer af sager, foreslås det, at de nævnte bestemmelser ændres således, at det er behandlingen af sager, ministeren kan fastsætte nærmere forskrifter om. Ordlyden af bestemmelserne vil således ikke længere være begrænset til statsforvaltningens behandling af sager. Herved fastslås det, at administrative forskrifter om behandling af sager, der er udstedt efter de nævnte bemyndigelsesbestemmelser, også vil gælde for Ankestyrelsen.

Som nævnt i punkt 2.3.1. er bemyndigelsen i § 25 (nr. 4) i adoptionsloven til at fastsætte regler om behandlingen af sager om adoption uden samtykke i dag begrænset til statsforvaltningens sagsbehandling. Bestemmelsen skal dog ses i sammenhæng med § 68 h i serviceloven, der bl.a. indeholder en bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om Ankestyrelsens behandling af sager om adoption uden samtykke. Der er derfor ikke behov for at ændre § 25 i adoptionsloven.

Som nævnt i punkt 2.3.2. er der ikke udtrykkelig hjemmel i børneloven for ministeren til at fastsætte nærmere regler om klagers behandling. Det samme er tilfældet i relation til sager hos kommunerne om prøvelse af ægteskabsbetingelserne. Det er endvidere tilfældet i relation til sager om udpegning af en repræsentant til varetagelse af interesserne for uledsagede udlændinge under 18 år, der opholder sig her i landet, jf. udlændingelovens § 56 a, stk. 1-4. Det foreslås derfor, at der i børneloven, i § 56 a i udlændingeloven og i § 58 b, stk. 2, i ægteskabsloven indsættes en bestemmelse, der giver social- og indenrigsministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om klagers behandling.

2.4. Ankestyrelsens sagsbehandling i familieretlige sager

2.4.1. Gældende ret

Som nævnt ovenfor i punkt 2.1.1., finder retssikkerhedsloven ikke anvendelse ved Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af familieretlige sager. Retssikkerhedsloven indeholder bl.a. i kapitel 9, 9 a og 10 bestemmelser om Ankestyrelsens behandling af klagesager på det sociale område og på beskæftigelsesområdet.

Der er ikke særlige regler i den familieretlige lovgivning, der regulerer, hvordan Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, skal træffe afgørelser i familieretlige sager. Der er således ikke regler, der f.eks. fastlægger, at der skal medvirke eksterne personer ved afgørelsen af sager, eller at afgørelsen f.eks. skal træffes på et møde. Dette gælder både de klagesager, som Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandler, og de sager, hvor Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, træffer afgørelse som 1. instans, f.eks. sager om tilladelse til indgåelse af ægteskab mellem personer, af hvilke den ene har været gift med den andens slægtning i ret op- eller nedstigende linje, jf. § 7 i ægteskabsloven. Det er normalt den sagsbehandler, der behandler sagen, der på vegne af Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, træffer afgørelse i sagen. Der er heller ikke i lovgivningen fastlagt rammer for, hvor-

dan Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, f.eks. skal træffe afgørelse i sager, der har principiel eller generel betydning.

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af sager på det familieretlige område sker således efter reglerne i den familieretlige lov og tilhørende administrative forskrifter, som den konkrete sag vedrører. Derudover finder også forvaltningsloven, persondataloven, offentlighedsloven og almindelige forvaltningsretlige principper anvendelse ved behandling af disse sager.

Ovenstående medfører bl.a., at almindelige forvaltningsretlige principper i relation til klagers opsættende virkning finder anvendelse ved Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af familieretlige klagesager. Efter disse principper har en klage over en administrativ afgørelse ikke opsættende virkning. Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, kan dog efter anmodning tillægge en klage opsættende virkning, hvis der er grundlag herfor. Ved afgørelsen og vurderingen heraf skal der efter praksis normalt foreligge helt særlige omstændigheder, f.eks. at den påklagede afgørelse vurderes at være åbenbart urigtig, eller f.eks. at det i forbindelse med en påklaget afgørelse om samvær, hvor der er tvivl om, hvorvidt samværet er til barnets bedste, er nødvendigt, at der af hensyn til barnet ikke er samvær under behandlingen af klagesagen.

Når Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandler familieretlige klagesager, finder de almindelige forvaltningsretlige principper om, hvorvidt en afgørelse kan ændres til skade for klageren eller ej, anvendelse, herunder også i relation til, at der i de fleste familieretlige sager er tale om en sag mellem to parter (en partstvist). Det er således udgangspunktet ved Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af sager, at en afgørelse ikke kan ændres til skade for klageren, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. at den afgørelse, der er truffet, er ugyldig på grund af manglende kompetence, eller at der i øvrigt foreligger væsentlige sagsbehandlingsfejl, som har haft afgørende betydning for afgørelsen, og som ikke kan rettes op på anden måde.

Ovenstående medfører bl.a. også, at Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, efter forvaltningslovens § 19 i relevant omfang skal foretage partshøring i familieretlige sager, ligesom en skriftlig afgørelse, jf. forvaltningslovens §§ 22 og 24, skal indeholde en begrundelse med henvisning til relevante retsregler, og det skal angives, hvad der er lagt vægt på i det omfang, der i sagen er foretaget et administrativt skøn. Derudover skal en begrundelse indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, der har været bestemmende for skønsudvælsen.

I nogle familieretlige sager kan det være nødvendigt at meddele en afgørelse mundtligt, jf. forvaltningslovens § 23, f.eks. hvis det af hensyn til barnet er nødvendigt straks at suspendere et samvær. Det fremgår af bestemmelsen, at afgørelser kan meddeles mundtligt. Den pågældende part kan i

så fald forlange at få en skriftlig begrundelse for afgørelsen, medmindre afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold. En anmodning herom skal fremsættes over for myndigheden inden 14 dage efter, at parten har modtaget underretning om afgørelsen. En anmodning om skriftlig begrundelse skal besvares snarest muligt. Hvis anmodningen ikke er besvaret inden 14 dage efter, at begæringen er modtaget af vedkommende myndighed, skal denne underrette parten om grunden hertil samt om, hvornår begæringen kan forventes besvaret. Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, vil efter praksis snarest muligt efter en mundtlig afgørelse sende en skriftlig begrundelse til sagens parter – uanset om parterne har bedt herom.

Når Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, træffer afgørelse i familieretlige klagesager, kan afgørelsen i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper være afvisning, stadfæstelse, hjemvisning, ophævelse eller ændring af den afgørelse, der er klaget over.

Det fremgår af de familieretlige love, at social- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om behandlingen af klager. I de familieretlige administrative forskrifter er der fastsat nærmere regler herom. Det er bl.a. bestemt, hvordan klager skal indgives, og hvordan den pågældende myndighed skal behandle klagen.

Udover at behandle konkrete familieretlige klagesager fører Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, som klageinstans et overordnet tilsyn med praksis på det familieretlige område. Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, udarbejder bl.a. statistik herom og har f.eks. indhentet sager til gennemsyn fra statsforvaltningen til brug for udarbejdelse af statistik.

Det fremgår af en række sociale love, herunder f.eks. af § 166 i serviceloven og § 50 i lov om social pension, jf. lovbeholdtgørelse nr. 10 af 12. januar 2015, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter loven kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i retssikkerhedslovens kapitel 10. Når Ankestyrelsen behandler disse klagesager, finder bestemmelserne i retssikkerhedslovens kapitel 9 også anvendelse.

Retssikkerhedsloven kapitel 9 indeholder bl.a. bestemmelser om, at Ankestyrelsen er klageinstans for administrative afgørelser, i det omfang det er fastsat ved lov, og at Ankestyrelsens afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 50, stk. 1 og 4. Lovens kapitel 9 indeholder også bestemmelser om, hvordan Ankestyrelsen skal træffe afgørelse i sagerne. Ankestyrelsen træffer som udgangspunkt afgørelse i klagesager på det sociale område uden medvirken af beskikkede medlemmer, jf. lovens § 52 a. Det er således normalt den enkelte sagsbehandler, der på vegne af Ankestyrelsen træffer afgørelse i klagesager over kommunale afgørelser på det sociale område. Hvis Ankestyrelsen skønner, at en sag har principiel eller generel betydning, træffes afgørelsen i sagen på et møde, hvor der deltager to beskikkede medlemmer og to ankechefer, jf. lovens § 55 (udvidet voting). Det fremgår af lovens § 56, at Ankestyrelsens chef i relation til disse principielle eller generelle

sager kan beslutte, at en afgørelse skal træffes på et møde, hvor styrelseschefen eller vicedirektøren er formand, og hvor der deltager to ankechefer og to beskikkede medlemmer.

Ministeren har bemyndigelse til at fastsætte en forretningsorden for Ankestyrelsen, jf. lovens § 58.

Det fremgår af retssikkerhedslovens § 68, stk. 1, at Ankestyrelsen ikke er bundet af parternes påstande og er uafhængig af instruktioner vedrørende afgørelsen i den enkelte sag. Bestemmelsen fortolkes og anvendes af Ankestyrelsen i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper om, hvorvidt en afgørelse kan ændres til skade for klageren eller ej, herunder også med hensyntagen til, at der i nogle sager er tale om en sag mellem to parter (en parts-tvist). Det er således udgangspunktet ved Ankestyrelsens behandling af sager, at en afgørelse ikke kan ændres til skade for klageren, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. at den afgørelse, der er truffet, er ugyldig på grund af manglende kompetence, eller at der i øvrigt foreligger væsentlige sagsbehandlingsfejl, som har haft afgørende betydning for afgørelsen, og som ikke kan rettes op på anden måde. Efter lovens § 68, stk. 2, kan Ankestyrelsens afgørelse gå ud på afvisning, stadfæstelse, hjemvisning, ophævelse eller ændring af den afgørelse, der er klaget over.

Efter lovens § 70 skal Ankestyrelsens afgørelser være skriftlige og være begrundede. Afgørelserne offentliggøres efter regler, der fastsættes i Ankestyrelsens og Beskæftigelsesudvalgets forretningsordener. § 70 i retssikkerhedsloven er en videreførelse af den tidligere § 10 i lov nr. 605 af 20. december 1972 om Den Sociale Ankestyrelse. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 1972-72, tillæg A, spalte 404, at der med kravet om en begrundelse for afgørelsen dels sigtes på at gøre offentligheden og de underliggende instanser bekendt med Ankestyrelsens praksis, og dels at give en klager, der ikke får medhold, mulighed for at overveje sin stilling med hensyn til henvendelse til Folketingets Ombudsmand eller de almindelige domstole. Bestemmelsen må ses i sammenhæng med § 22 i forvaltningsloven, hvorefter en afgørelse, når den meddeles skriftligt, skal være ledsaget af en begrundelse, medmindre afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold. De nærmere krav til begrundelsen følger af §§ 23 og 24 i forvaltningsloven, hvis indhold er beskrevet ovenfor. Ankestyrelsen kan således, hvis der er behov herfor, meddele en afgørelse mundtligt, jf. § 23 i forvaltningsloven, men er samtidig forpligtet til at give en skriftlig begrundelse for afgørelsen, jf. § 70 i retssikkerhedsloven.

Foruden ovennævnte finder også de øvrige regler i forvaltningsloven, persondataloven, offentlighedsloven og almindelige forvaltningsretlige principper anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af klagesager på det sociale område.

Det fremgår af retssikkerhedslovens kapitel 11, at Ankestyrelsen har pligt til på landsplan at koordinere, at afgørelser, som kan indbringes for Ankestyrelsen eller Ankestyrelsens

Beskæftigelsesudvalg, træffes i overensstemmelse med lovgivningen, jf. lovens § 76

Social- og Indenrigsministeriet kan efter retssikkerhedslovens § 77 anmode Ankestyrelsen om at gennemgå kommunalbestyrelsernes afgørelser.

Ankestyrelsen kan som led i sine opgaver efter retssikkerhedslovens § 76 indhente sager til gennemsyn, jf. lovens § 79. Når Ankestyrelsen indhenter sager til gennemsyn, sker dette i overensstemmelse med reglerne i forvaltningsloven og persondataloven.

Det fremgår af § 6 i lov om behandling af personoplysninger (persondataloven), jf. lov nr. 429 af 31. maj 2000 med senere ændringer, at behandling af oplysninger (herunder også videregivelse af oplysninger fra en myndighed til andre myndigheder) bl.a. kun må finde sted, når behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave, der henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige eller en tredjemand, til hvem oplysningerne videregives, har fået pålagt.

Efter § 7, stk. 1, i persondataloven må der ikke behandles oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold og oplysninger om helbredsmaessige og seksuelle forhold. Efter lovens § 7, stk. 2, gælder dette dog ikke, hvis 1) den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til en sådan behandling, 2) behandlingen er nødvendig for at beskytte den registreredes eller en anden persons vitale interesser i tilfælde, hvor den pågældende ikke fysisk eller juridisk er i stand til at give sit samtykke, 3) behandlingen vedrører oplysninger, som er blevet offentliggjort af den registrerede, eller 4) behandlingen er nødvendig for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares.

Det fremgår af § 8, stk. 1, i persondataloven, at der for den offentlige forvaltning ikke må behandles oplysninger om strafbare forhold, væsentlige sociale problemer og andre rent private forhold end de oplysninger, der er nævnt i lovens § 7, stk. 1. Dette gælder dog ikke, hvis det er nødvendigt for varetagelsen af myndighedens opgaver. Ifølge lovens § 8, stk. 2, må oplysninger efter lovens § 8, stk. 1, ikke videregives. Videregivelse kan dog ske, bl.a. hvis videregivelsen er nødvendig for udførelsen af en myndigheds virksomhed.

Efter § 10 i persondataloven må oplysninger som nævnt i § 7, stk. 1, eller § 8 behandles, hvis dette alene sker med henblik på at udføre statistiske eller videnskabelige undersøgelser af væsentlig samfundsmæssig betydning, og hvis behandlingen er nødvendig for udførelsen af undersøgelserne.

Det fremgår af § 30 i forvaltningsloven, at fortrolige oplysninger, der udelukkende er indhentet med henblik på statistiske uddrag eller som led i en videnskabelig undersøgelse, ikke må videregives til en forvaltningsmyndighed til anden anvendelse.

Ifølge retssikkerhedslovens § 79 a behandler kommunalbestyrelsen Ankestyrelsens undersøgelser af kommunens praksis på et møde. Ankestyrelsen kan beslutte, at kommunalbestyrelsen skal orientere styrelsen om kommunalbestyrelsens behandling, herunder om, hvilke foranstaltninger undersøgelsens resultater har givet anledning til. Styrelsen kan fastsætte en frist for denne orientering.

Det fremgår af retssikkerhedslovens § 80, stk. 1, at Ankestyrelsen nedsætter et centralt rådgivende udvalg til støtte for sin indsats med at koordinere praksis, jf. lovens § 76. Chefen for Ankestyrelsen er formand for udvalget, og de øvrige medlemmer udpeges af Ankestyrelsen efter indstilling fra KL, Dansk Arbejdsgiverforening, Landsorganisationen i Danmark, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd og Danske Handicaporganisationer. Det Rådgivende Praksisudvalg er tæt knyttet til kommunernes afgørelser på det sociale område og på beskæftigelsesområdet og er oprettet for at etablere en mulighed for, at interesseorganisationerne kan følge disse områder. I den sammenhæng er medlemmerne repræsentanter for deres organisationer og indtager derfor ikke en funktion som lægfolk.

2.4.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser

Som det fremgår ovenfor i punkt 2.4.1. sker Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, sagsbehandling i familieretlige sager efter reglerne i den familieretlige lov og tilhørende administrative forskrifter, som den konkrete sag vedrører. Derudover finder også forvaltningsloven, persondataloven, offentlighedsloven og almindelige forvaltningsretlige principper anvendelse ved Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af familieretlige sager.

Ved behandlingen af familieretlige sager er der således allerede i dag regler og principper bl.a. for adgangen til at tillægge en klage opsættende virkning, partshøring, begrundelser m.v.

Henset til, at hensigten med dette lovforslag er at ændre Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, departementale status, og at Familieretsafdelingen derved integreres fuldt ud i Ankestyrelsen på lige fod med andre afdelinger i styrelsen, bør det være muligt at behandle familieretlige sager inden for de rammer, som i dag gælder for Ankestyrelsens behandling af sager efter retssikkerhedsloven.

2.4.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at retssikkerhedslovens kapitel 9 samt §§ 68 og 70 skal finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sager efter adoptionsloven, børneloven, forældreansvarsloven, lov om børns forsørgelse, § 23 a, stk. 2, i lov om opkrævning af underholdsbidrag, retsvirkningsloven, ægteskabsloven, navneloven og § 56 a, stk. 4, i udlændingeloven. Dette vil gælde både for Ankestyrelsens behandling af familieretlige klagesager og de familieretlige sager, hvor Ankestyrelsen træffer afgørelse som 1. instans (og eneste instans).

Med forslaget vil det fortsat være udgangspunktet, at det er den enkelte sagsbehandler i Ankestyrelsen, der på vegne af Ankestyrelsen træffer afgørelse i sagen. Forslaget vil dog give Ankestyrelsen mulighed for at beslutte, at en sag af principiel eller generel betydning vil skulle behandles på et møde med udvidet votering efter retssikkerhedslovens § 55, stk. 1 og stk. 2, nr. 1, hvor der deltager to beskikkede medlemmer (lægmænd) og to ankechefer og tillige i nogle tilfælde styrelseschefen eller vicedirektøren, jf. lovens § 56.

Med forslaget fastlægges det, at Ankestyrelsen på det familieretlige område fremover vil være den endelige administrative klageinstans i relation til en stor del af statsforvaltningens familieretlige afgørelser, visse af kommunernes afgørelser i sager om prøvelse af ægteskabsbetingelser samt alle afgørelser, som personregisterførerne træffer på navneområdet. Dette fastlægges med forslaget om, at retssikkerhedslovens § 50, stk. 4, skal finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sager på det familieretlige område. Det fremgår af den nævnte bestemmelse, at Ankestyrelsens afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Ankestyrelsens afgørelser på det familieretlige område vil således ikke kunne påklages til social- og indenrigsministeren eller til andre administrative myndigheder.

Som nævnt ovenfor i punkt 2.4.1. er der allerede i dag forskellige familieretlige regler og almindelige forvaltningsretlige principper, der bl.a. regulerer:

- Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, sagsbehandling i relation til adgangen til at tillægge klager opsættende virkning.
- Hvordan klager skal indgives.
- Indholdsmæssige krav til begrundelsen for skriftlige afgørelser.
- Mulighed for at træffe mundtlige afgørelser i hastende sager, hvorefter der gives en skriftlig begrundelse for afgørelsen.

Bestemmelserne i retssikkerhedslovens kapitel 9 samt §§ 68 og 70 er til en vis grad i overensstemmelse med de regler og forvaltningsretlige principper, der i dag gælder for Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, sagsbehandling i familieretlige sager. Det fremgår f.eks. af retssikkerhedslovens § 70, at Ankestyrelsens afgørelser skal være skriftlige og være begrundede. Dette gælder som udgangspunkt også i dag for Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af familieretlige sager, hvorfor bestemmelsen i retssikkerhedslovens § 70 vil kunne anvendes i disse sager. Der vil dog fortsat være mulighed for at træffe mundtlige afgørelser i familieretlige sager, jf. forvaltningslovens § 23, hvis der er behov herfor, f.eks. hvis det af hensyn til et barn er nødvendigt straks at ophæve et samvær, der vurderes at være til skade for barnet.

Det foreslås, at der foretages forskellige mindre ændringer i nogle af de bestemmelser i retssikkerhedsloven, der efter forslaget fremover vil skulle anvendes ved Ankestyrelsens behandling af familieretlige sager. De foreslåede ændringer vedrører alene behandlingen af familieretlige sager. Dette

sker for at tilpasse bestemmelserne til de regler og principper, som i dag gælder for Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, sagsbehandling i familieretlige sager, og som det foreslås fremover skal gælde for Ankestyrelsens behandling af disse sager. Der henvises til lovforslagets § 9, nr. 2-10, og bemærkningerne dertil.

Forslaget vil også medføre, at ministeren får bemyndigelse efter retssikkerhedslovens § 58 til i forretningsordenen for Ankestyrelsen at fastsætte nærmere regler for styrelsens behandling af familieretlige sager. Det bemærkes, at ministeren som nævnt ovenfor i punkt 2.3. allerede i dag har bemyndigelse i de forskellige familieretlige love til at fastsætte nærmere regler om sagsbehandlingen i familieretlige sager, herunder om klagers behandling.

Det foreslås også, at retssikkerhedslovens § 76 i kapitel 11 om Ankestyrelsens pligt til på landsplan at koordinere, at afgørelser, som kan indbringes for Ankestyrelsen eller Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg, træffes i overensstemmelse med lovgivningen, skal finde anvendelse på det familieretlige område. I den forbindelse foreslås det, at der indsættes en ny bestemmelse i retssikkerhedsloven, der på samme måde som lovens § 77 skal give Social- og Indenrigsministeriet mulighed for at anmode Ankestyrelsen om at gennemgå sager efter adoptionsloven, børneloven, forældreansvarsloven, lov om børns forsørgelse, § 2, 2. pkt., og § 20 i lov om opkrævning af underholdsbidrag, retsvirkningsloven, ægteskabsloven, navneloven og § 56 a, stk. 4, i udlændingeloven, som kommunerne, statsforvaltningen eller personregisterførerne har behandlet.

Da det foreslås, at lovens § 76 skal finde anvendelse på det familieretlige område foreslås det også, at lovens § 79 skal finde anvendelse på det familieretlige område. Ankestyrelsen vil således efter § 79 som led i sine opgaver efter lovens § 76 kunne indhente sager fra kommunerne, statsforvaltningen og personregisterførerne, som disse myndigheder har truffet afgørelse i efter adoptionsloven, børneloven, forældreansvarsloven, lov om børns forsørgelse, § 2, 2. pkt., og § 20 i lov om opkrævning af underholdsbidrag, retsvirkningsloven, ægteskabsloven, navneloven og § 56 a, stk. 1 og 3, i udlændingeloven.

Som nævnt ovenfor i punkt 2.4.1. fremgår det af retssikkerhedslovens § 79 a, at kommunalbestyrelsen behandler Ankestyrelsens undersøgelser af kommunens praksis på et møde, og at Ankestyrelsen kan beslutte, at kommunalbestyrelsen skal orientere styrelsen om kommunalbestyrelsens behandling, herunder om, hvilke foranstaltninger undersøgelsens resultater har givet anledning til. Styrelsen kan fastsætte en frist for denne orientering. Som følge af forslaget om, at lovens § 76 skal finde anvendelse på det familieretlige område, foreslås det også at lovens § 79 a skal finde anvendelse på det familieretlige område. Denne bestemmelse vil således fremover også omfatte kommunernes sager om prøvelse af ægteskabsbetingelserne og sager om vielse efter ægteskabslovens § 13, stk. 1, og § 18, stk. 1.

Det fremgår af lovens § 80, stk. 1, at Ankestyrelsen nedsætter et centralt rådgivende udvalg til støtte for sin indsats med at koordinere praksis, jf. lovens § 76. Chefen for Ankestyrelsen er formand for udvalget, og de øvrige medlemmer udpeges af Ankestyrelsen efter indstilling fra KL, Dansk Arbejdsgiverforening, Landsorganisationen i Danmark, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd og Danske Handicaporganisationer. Det Rådgivende Praksisudvalg er tæt knyttet til kommunernes afgørelser på det sociale område og på beskæftigelsesområdet og er oprettet for at etablere en mulighed for, at interesseorganisationerne kan følge disse områder. I den sammenhæng er medlemmerne repræsentanter for deres organisationer og indtager derfor ikke en funktion som lægfolk. Det vil derfor ikke være hensigtsmæssigt, at Det Rådgivende Praksisudvalg skal støtte Ankestyrelsens indsats med at koordinere praksis i familieretlige sager. Det foreslås derfor, at lovens § 80, stk. 1, ikke skal finde anvendelse på det familieretlige område.

Det bemærkes, at der i retssikkerhedslovens kapitel 9 i dag er bestemmelser, som efter deres ordlyd f.eks. alene finder anvendelse for bestemte typer af sociale sager. Selvom det foreslås, at lovens kapitel 9 i sin helhed skal finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af familieretlige sager, vil der således være bestemmelser i lovens kapitel 9, som efter deres ordlyd ikke vil finde anvendelse i familieretlige sager.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har samlet set ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige og er dermed udgiftsneutralt. Der ændres ikke på opgavefordelingen mellem Ankestyrelsen og Social- og Indenrigsministeriet eller andre myndigheder.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

5. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen

Da det i dag er Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, der behandler de sager, der er nævnt i punkt 2.1.1., 2.2.1. og 2.3.1., da det fremover er Ankestyrelsen, der skal behandle disse sager, og da der ikke ændres på opgavefordelingen mellem myndighederne, har lovforslaget ikke administrative konsekvenser for borgerne.

Forslaget om, at den nugældende ulovbestemte klageadgang til ministeren over sagsbehandlingen i sager, der ikke kan påklages, men derimod kan indbringes for domstolene, fastsættes i de forskellige familieretlige love med klageadgang til Ankestyrelsen, vil som nævnt ovenfor tydeliggøre borgernes retsstilling, men har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 22. januar 2015 til den 19. februar 2015 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

AC-Børnehjælp, Adoptionsnævnet, Adoption & Samfund, Advokatrådet, Ankestyrelsen, Barnets Tarv Nu, Byretterne, Børne- og Kulturchefforeningen, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, DanAdopt, Danmarks Provsteforening, Danske Advokater, Danske Familieadvokater, Dansk Socialrådgiverforening, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Den Danske Præsteforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Et barn to forældre, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Foreningen Far til Støtte for Børn og Forældre, KL, Kvinderådet, Landsforeningen Børn og Samvær, Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner, Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK), Mandecentret, Mødrehjælpen, Red Barnet Danmark, Rigsombudsmanden i Grønland, Rigsombudsmanden på Færøerne, statsforvaltningen, Vestre Landsret, Østre Landsret og samtlige anerkendte og godkendte trossamfund og menigheder.

Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det fremgår af adoptionslovens § 1, stk. 1, at statsforvaltningen behandler sager om adoption. Loven giver mulighed for forskellige typer af adoption: Fremmedadoption efter lovens § 4 a, stk. 1 (adoption af et barn, som adoptanten ikke har en tæt familiemæssig tilknytning til), stedbarnsadoption efter lovens § 5 a (den ene ægtefælles eller samlevers adoption af den anden ægtefælles eller samlevers barn) og familieadoption efter lovens § 4 a, stk. 2 (adoption af et barn, som adoptanten har en tæt tilknytning til). Ved fremmedadoption skal ansøgeren forinden tillige godkendes som adoptant. Det er ikke statsforvaltningen, men derimod adoptionssamrådet, der træffer afgørelse om godkendelse som adoptant, jf. lovens § 25 a.

Ifølge lovens § 18, stk. 1, kan ministeren for børn, ligestilling, integrations og sociale forhold ophæve et adoptionsforhold, når adoptanten og adoptivbarnet er enige derom. Ministeren kan efter lovens § 18, stk. 5, ophæve et adoptionsforhold, på begæring af barnets oprindelige forældre, når adoptanterne er døde, og hvis det er bedst for barnet.

Er et adoptionsforhold blevet ophævet for en person, der er fyldt 18 år, kan ministeren efter lovens § 23, stk. 4, bestemme, at den pågældende genindtræder i retsforholdet til den oprindelige slægt, hvis de oprindelige forældre samtykker heri. Hvis kun en af den adopteredes oprindelige forældre samtykker, kan det bestemmes, at retsforholdet genopstår i forhold til denne slægt.

Ifølge lovens § 29 b, stk. 1, kan statsforvaltningens afgørelser efter loven (og dermed også sagsbehandlingen i disse sager) påklages til ministeren. Dette gælder dog ikke afgørelser efter lovens § 9 (adoption uden samtykke), der i stedet for kan indbringes for retten, jf. lovens § 11.

Udover den nævnte klageadgang til ministeren over statsforvaltningens afgørelser efter lovens § 29 b, stk. 1, indeholder adoptionsloven også i § 25 b, stk. 3, en bestemmelse om, at adoptionssamrådets afgørelser om godkendelse som adoptant, kan påklages til Adoptionsnævnet. Da lovens § 25 b, stk. 3, ikke indeholder en klageadgang til ministeren, foreslås bestemmelsen ikke ændret med dette lovforslag.

Det foreslås, at kompetencen til at ophæve et adoptionsforhold efter lovens § 18, stk. 1 og 5, kompetencen til at bestemme, at der skal ske genindtræden i det oprindelige retsforhold efter lovens § 23, stk. 4, og kompetencen til at behandle klager over statsforvaltningens afgørelser efter loven,

jf. lovens § 29 b, stk. 1, ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der har kompetencen til at behandle disse sager.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.1. og 2.2.

Til nr. 2

Det fremgår af § 19, stk. 1, i adoptionsloven, at et adoptivforhold kan ophæves ved dom, såfremt adoptanten har forset sig groft mod barnet eller i væsentlig grad forsømmer de ham ifølge adoptionen påhvilende forpligtelser, eller såfremt ophævelse i øvrigt skønnes at være af væsentlig betydning for adoptivbarnet. Efter lovens § 19, stk. 2, anlægges sagen af adoptivbarnet, men hvis barnet er umyndigt eller på grund af sindssygdom, åndssvaghed eller lignende tilstand er ude af stand til at handle fornuftsmæssigt, anlægges sagen af barnets værge, af dets oprindelige fader eller moder eller af social- og indenrigsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil.

Det foreslås, at ministerens kompetence til at anlægge en sag efter lovens § 19, stk. 2, ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der har kompetencen dertil. Det foreslås samtidig, at den nugældende mulighed for ministeren til at bemyndige andre til at anlægge sagen ikke videreføres, da det ikke er meningen, at Ankestyrelsen skal kunne bemyndige andre til at anlægge sagen.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.2.

Til nr. 3

Det fremgår af § 29, stk. 1, i adoptionsloven, at den, der har bopæl i udlandet, kun kan adoptere efter reglerne i adoptionsloven, hvis ansøgeren eller dennes ægtefælle eller samlever har dansk statsborgerskab, og adoption som følge heraf ikke kan gennemføres i det land, hvor ansøgeren bor, og en dansk adoptionsbevilling får gyldighed i bopælslandet. Efter lovens § 29, stk. 2, kan social- og indenrigsministeren i øvrigt tillade adoption, hvis sagen har en særlig tilknytning til landet.

Ministeren kan efter lovens § 39, stk. 2, når omstændighederne taler derfor, tillægge adoptivforhold stiftet før den 1. januar 1957 retsvirkninger efter adoptionslovens kap. 2.

Det foreslås, at kompetencen efter lovens § 29, stk. 2, til at tillade adoption, hvis sagen har en særlig tilknytning til landet, og kompetencen efter lovens § 39, stk. 2, til at tillægge adoptivforhold stiftet før den 1. januar 1957 retsvirkninger efter lovens kap. 2 ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der har kompetencen til at behandle disse sager.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.2.

Til nr. 4

Det fremgår af § 29 b, stk. 1, i adoptionsloven, at statsforvaltningens afgørelser efter loven kan påklages til social- og indenrigsministeren. Dette gælder dog ikke afgørelser efter lovens § 9 (adoption uden samtykke), der i stedet for kan indbringes for retten, jf. lovens § 11.

Selvom en afgørelse efter lovens § 9, jf. lovens § 11, således ikke kan påklages til ministeren, kan statsforvaltningens sagsbehandling i sagen (herunder spørgsmål om inhabilitet og passivitet samt afgørelser om aktindsigt) påklages til ministeren på ulovbestemt grundlag som følge af et fagligt over-/underordningsforhold mellem statsforvaltningen og ministeren.

Statsforvaltningens sagsbehandling kan først påklages, når statsforvaltningen har truffet afgørelse i sagen. Afgørelser om aktindsigt samt spørgsmål om passivitet og inhabilitet kan dog påklages, selvom statsforvaltningen endnu ikke har truffet afgørelse i sagen. Ministerens reaktion i sagerne vil uanset klagetidspunktet afhænge af en konkret vurdering af den pågældende klage og sagens omstændigheder samt almindelige forvaltningsretlige regler og principper. Hvis det påklagede sagsbehandlingsspørgsmål helt eller delvist indbringes for retten, kan ministeren helt eller delvist afvise at behandle klagen, da det i modsat fald vil kunne medføre, at både retten og ministeren skal tage stilling til det samme sagsbehandlingsspørgsmål.

Det foreslås, at den ulovbestemte klageadgang i relation til statsforvaltningens sagsbehandling i sager efter lovens § 9, jf. § 11, fastsættes i adoptionsloven i den foreslåede nye bestemmelse i lovens § 29 b, stk. 2, således at statsforvaltningens sagsbehandling i disse sager kan påklages til Ankestyrelsen. Forslaget viderefører den nugældende mulighed for administrativt at påklage sagsbehandlingen i denne type af sager. Det foreslås også, at principperne for behandlingen af disse sager videreføres. Det vil således også fremover som udgangspunkt først være muligt at påklage sagsbehandlingen, når statsforvaltningen har afsluttet behandlingen af sagen. Klager over afgørelser om aktindsigt samt spørgsmål om inhabilitet og passivitet vil som hidtil kunne påklages, selvom statsforvaltningen endnu ikke har afsluttet sagen. Ankestyrelsens reaktion i sagen vil afhænge af en konkret vurdering af klagen og sagens omstændigheder samt almindelige forvaltningsretlige regler og principper. Hvis det påklagede sagsbehandlingsspørgsmål helt eller delvist indbringes for retten, kan Ankestyrelsen helt eller delvist afvise at behandle klagen, da det i modsat fald vil kunne medføre, at både retten og Ankestyrelsen skal tage stilling til det samme sagsbehandlingsspørgsmål. Hvis det i sjældne tilfælde skulle vise sig, at retten på grund af sagens karakter og den måde, hvorpå sagen er forelagt for retten, alligevel ikke tager stilling til det konkrete sagsbehandlingsspørgsmål, som Ankestyrelsen tidligere har afvist, kan klageren bede Ankestyrelsen om at genoptage behandlingen af klagen over statsforvaltningens sagsbehandling i sagen.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.1.

Til nr. 5

Der er ikke særlige regler i adoptionslovgivningen, der regulerer, hvordan Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, skal træffe afgørelser i adoptionssager. Der er således ikke regler, der f.eks. fastlægger, at der skal medvirke eksterne personer ved afgørelsen af sager, eller at afgørelsen f.eks. skal træffes på et møde. Det er normalt den sagsbehandler, der behandler sagen, der på vegne af Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, træffer afgørelse i sagen. Der er heller ikke i adoptionslovgivningen fastlagt rammer for, hvordan Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, f.eks. skal træffe afgørelse i sager, der har principiel eller generel betydning.

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af sager på adoptionsområdet sker efter reglerne i adoptionsloven og tilhørende administrative forskrifter. Derudover finder også forvaltningsloven, persondataloven, offentlighedsloven og almindelige forvaltningsretlige principper anvendelse ved behandling af disse sager.

Ovenstående medfører bl.a., at almindelige forvaltningsretlige principper i relation til klagers opsættende virkning finder anvendelse ved Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af klagesager efter adoptionsloven. Efter disse principper har en klage over en administrativ afgørelse ikke opsættende virkning. Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, kan dog efter anmodning tillægge en klage opsættende virkning, hvis der er grundlag herfor. Ved afgørelsen og vurderingen heraf skal der foreligge helt særlige omstændigheder, f.eks. at den påklagede afgørelse vurderes at være åbenbart urigtig.

Når Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, behandler klagesager på adoptionsområdet, finder de almindelige forvaltningsretlige principper om, hvorvidt en afgørelse kan ændres til skade for klageren eller ej, anvendelse, herunder også i relation til, at der i de fleste familieretlige sager er tale om en sag mellem to parter (en partstvist). Det er således udgangspunktet ved Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af sager, at en afgørelse ikke kan ændres til skade for klageren, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. at den afgørelse, der er truffet, er ugyldig på grund af manglende kompetence, eller at der i øvrigt foreligger væsentlige sagsbehandlingsfejl, som har haft afgørende betydning for afgørelsen, og som ikke kan rettes op på anden måde.

Ovenstående medfører bl.a. også, at Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, efter forvaltningslovens § 19 i relevant omfang skal foretage partshøring i adoptionssager, ligesom en skriftlig afgørelse, jf. forvaltningslovens §§ 22 og 24, skal indeholde en begrundelse med henvisning til relevante retsregler, og det skal angives, hvad der er lagt vægt på i det omfang, der i sagen er foretaget et administrativt skøn. Derudover skal en begrundelse indeholde en kort redegørelse

for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, der har været bestemmende for skønsudøvelsen.

Det fremgår af § 29 b, stk. 2, i adoptionsloven, at social- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om behandlingen af klager. I §§ 65 og 66 i bekendtgørelse nr. 1125 af 24. september 2015 om adoption er der fastsat nærmere regler herom. Det er bl.a. bestemt, hvordan en klage skal indgives, og hvordan statsforvaltningen skal behandle klagen.

Det fremgår af en række sociale love, herunder f.eks. § 166 i serviceloven og § 50 i lov om social pension, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter loven kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i retssikkerhedslovens kapitel 10. Når Ankestyrelsen behandler disse klagesager, finder bestemmelserne i retssikkerhedslovens kapitel 9 også anvendelse.

Retssikkerhedsloven kapitel 9 indeholder bl.a. bestemmelser om, at Ankestyrelsen er klageinstans for administrative afgørelser, i det omfang det er fastsat ved lov, og at Ankestyrelsens afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 50, stk. 1 og 4. Kapitel 9 indeholder også bestemmelser om, hvordan Ankestyrelsen skal træffe afgørelse i sagerne. Ankestyrelsen træffer som udgangspunkt afgørelse i klagesager på det sociale område uden medvirken af beskikkede medlemmer, jf. lovens § 52 a. Det er således normalt den enkelte sagsbehandler, der på vegne af Ankestyrelsen træffer afgørelse i klagesager over kommunale afgørelser på det sociale område. Hvis Ankestyrelsen skønner, at en sag har principiel eller generel betydning, træffes afgørelsen i sagen på et møde, hvor der deltager to beskikkede medlemmer og to ankechefer, jf. lovens § 55 (udvidet votering). Det fremgår af lovens § 56, at Ankestyrelsens chef i relation til disse principielle eller generelle sager kan beslutte, at en afgørelse skal træffes på et møde, hvor styrelseschefen eller vicesstyrelseschefen er formand, og hvor der deltager to ankechefer og to beskikkede medlemmer.

Det fremgår af retssikkerhedslovens § 68, stk. 1, at Ankestyrelsen ikke er bundet af parternes påstande og er uafhængig af instruktioner vedrørende afgørelsen i den enkelte sag. Bestemmelsen fortolkes og anvendes af Ankestyrelsen i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper om, hvorvidt en afgørelse kan ændres til skade for klageren eller ej, herunder også med hensyntagen til, at der i nogle sager er tale om en sag mellem to parter (en partsvist). Det er således udgangspunktet ved Ankestyrelsens behandling af sager, at en afgørelse ikke kan ændres til skade for klageren, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. at den afgørelse, der er truffet, er ugyldig på grund af manglende kompetence, eller at der i øvrigt foreligger væsentlige sagsbehandlingsfejl, som har haft afgørende betydning for afgørelsen, og som ikke kan rettes op på anden måde. Efter lovens § 68, stk. 2, kan Ankestyrelsens afgørelse gå ud på afvisning, stadfæstelse, hjemvisning, ophævelse eller ændring af den afgørelse, der er klaget over.

Efter lovens § 70 skal Ankestyrelsens afgørelser være skriftlige og være begrundede. Afgørelserne offentliggøres efter regler, der fastsættes i Ankestyrelsens og Beskæftigelsesudvalgets forretningsordener.

Foruden ovennævnte finder også forvaltningsloven, persondataloven, offentlighedsloven og almindelige forvaltningsretlige principper anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af klagesager på det sociale område.

Det foreslås, at retssikkerhedslovens kapitel 9 samt §§ 68 og 70 skal finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sager efter adoptionsloven. Dette gælder både de sager, hvor Ankestyrelsen efter lovforslaget fremover vil være klageinstans i sager efter adoptionsloven, og de sager, hvor Ankestyrelsen fremover vil være 1. instans (og eneste instans) i visse sager efter adoptionsloven. Med forslaget vil det fortsat være udgangspunktet, at det er den enkelte sagsbehandler, der på vegne af Ankestyrelsen træffer afgørelse i sagen. Forslaget vil dog bl.a. give Ankestyrelsen mulighed for at beslutte, at en sag af principiel eller generel betydning vil skulle behandles på et møde med udvidet votering, hvor der deltager to beskikkede medlemmer (lægmænd) og to ankechefer og tillige i nogle tilfælde styrelseschefen eller vicesstyrelseschefen.

Med forslaget fastlægges det, at Ankestyrelsen på adoptionsområdet fremover vil være den endelige administrative klageinstans i relation til de afgørelser, som statsforvaltningen træffer efter adoptionsloven, og som efter loven kan påklages til Ankestyrelsen. Dette fastlægges med forslaget om, at retssikkerhedslovens § 50, stk. 4, skal finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sager på det familieretlige område. Det fremgår af den nævnte bestemmelse, at Ankestyrelsens afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Ankestyrelsens afgørelser på adoptionsområdet vil således ikke kunne påklages til social- og indenrigsministeren eller til andre administrative myndigheder.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 9, nr. 2-10, og bemærkningerne dertil for en nærmere gennemgang af de regler i retssikkerhedsloven, der efter forslaget fremover vil finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sager efter adoptionsloven.

Det bemærkes, at forslaget ikke vil have betydning for Ankestyrelsens behandling af sager om Ankestyrelsens samtykke til adoption uden samtykke efter adoptionslovens § 9, stk. 2, 2. pkt., der indeholder en bestemmelse om, at en adoption uden forældrenes samtykke, af et barn, der er anbragt uden for hjemmet, kun kan ske, hvis Ankestyrelsen giver samtykke hertil. Dette skyldes, at det i § 55, stk. 2, nr. 3, i retssikkerhedsloven er bestemt, at Ankestyrelsen skal behandle disse sager på et møde med udvidet votering, jf. § 55, stk. 1, i retssikkerhedsloven. Det fremgår af sidstnævnte bestemmelse, at der på sådanne møder deltager to beskikkede medlemmer og to ankechefer, hvoraf den ene er formand.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.4.

Til § 2

Til nr. 1

Det fremgår af § 1 a i børneloven, at når et barn fødes af en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, registreres sæddonor som far til barnet, når betingelserne i lovens § 27 a, stk. 1, er opfyldt. Registrering af faderskabet foretages af statsforvaltningen i forbindelse med barnets fødsel. Lovens § 1 a, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse, hvis sæddonoren er død før barnets fødsel, men efter at moderen har modtaget behandling med assisteret reproduktion, jf. lovens § 1 a, stk. 2. Efter lovens § 1 a, stk. 3, gælder § 1 a, stk. 1 og 2, ikke, hvis 1) moderen inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift eller registreret partner med en anden end den kvinde, der har givet samtykke efter § 27 eller § 27 a, stk. 2, uden at være separeret, eller 2) en part, der er omfattet af § 27 a, anmoder om, at der rejses sag om faderskab eller medmoderskab.

Det følger af § 27 i børneloven, at når en kvinde er blevet behandlet med assisteret reproduktion af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar, anses hendes ægtefælle, registrerede partner eller partner som barnets far eller medmor, hvis denne har givet samtykke til behandlingen, og barnet må antages at være blevet til ved denne, jf. dog lovens § 27 a, stk. 1. Samtykket skal være skriftligt og indeholde en erklæring om, at manden skal være barnets far, eller at kvinden skal være barnets medmor.

Det fremgår af § 27 a i børneloven, at når en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner eller en kvindelig partner, er blevet behandlet med assisteret reproduktion med en kendt mands sæd af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar, anses manden som barnets far, hvis barnet må antages at være blevet til ved denne behandling, og manden skriftligt har erklæret, at han skal være barnets far, jf. dog lovens § 27 a, stk. 2. Ægtefællen, den registrerede partner eller partneren til den kvinde, der skal behandles, skal have givet skriftligt samtykke til behandlingen. Efter lovens § 27 a, stk. 2, gælder lovens § 27 a, stk. 1, dog ikke, hvis de tre parter, der er nævnt i lovens § 27 a, stk. 1, skriftligt erklærer, at ægtefællen, den registrerede partner eller partneren til den kvinde, der skal behandles, skal være barnets medmor. Herefter anses ægtefællen, den registrerede partner eller partneren som barnets medmor.

§§ 1 a og 27 a i børneloven blev indsat i loven ved lov nr. 652 af 12. juni 2013 om ændring af børneloven, lov om adoption, retsplejeloven og forskellige andre love (Medmoderskab m.v.), som ændret ved §§ 3 og 6 i lov nr. 1313 af 27. november 2013 om ændring af lov om kunstig befrugtning i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v., vævsloven, børneloven, lov om børns forsørgelse og retsplejeloven (Assisteret reproduktion som terminologi, dispensationsmulighed vedr. opbevaringstid for æg, samtykke til behandling samt udvidelse af kredsen af ansvarlige for indberetning af alvorlige uønskede hændelser og bivirkninger i form af genetisk sygdom m.v.).

Ved en fejl er der i § 1 a, stk. 3, nr. 1, i børneloven henvist til lovens § 27 a, stk. 2. Der skulle have været henvist til lovens § 27 a, stk. 1. Det foreslås derfor, at § 1 a, stk. 3, nr. 1, i børneloven ændres således, at der henvises til lovens § 27 a, stk. 1.

Til nr. 2

Det fremgår af § 33 i børneloven, at social- og indenrigsministeren fastsætter regler om behandling af sager efter loven, herunder om personregisterførelses og statsforvaltningens registrering af faderskab og medmoderskab, om statsforvaltningens behandling af sager om faderskab og medmoderskab, om beregning af den periode, hvor moderen blev gravid, og om retsgenetiske undersøgelser.

Modsat de fleste andre familieretlige områder er der ikke på fader- og medmoderskabsområdet mulighed for at påklage en fader- eller medmoderskabssag hos statsforvaltningen til ministeren. Sagerne kan derimod indbringes for domstolene. Der har således ikke hidtil været behov for en bemyndigelse til ministeren til at kunne fastsætte nærmere regler om klagers behandling.

Da det i dette lovforslags § 2, nr. 4, foreslås, at den ulovbestemte adgang til at påklage statsforvaltningens sagsbehandling i disse sager fastsættes i loven, medfører dette et behov for at kunne fastsætte nærmere regler om behandlingen af disse klager. Det foreslås derfor, at der i lovens § 33, stk. 1, indsættes en hjemmel dertil. Dette vil betyde, at ministeren ligesom på mange andre familieretlige områder – f.eks. bidragsområdet – bl.a. vil kunne fastsætte regler om, hvordan sådanne klager skal indgives og behandles.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.3 og bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 4.

Til nr. 3

Det fremgår af § 33, stk. 2, 1. pkt., i børneloven, at blanketter til brug for registrering af faderskab og medmoderskab og til brug for anerkendelse og afgivelse af erklæring efter lovens §§ 14, 19, 27, 27 a og 27 b skal være godkendt af social- og indenrigsministeren.

Det foreslås, at kompetencen til at godkende blanketter efter lovens § 33, stk. 2, 1. pkt., ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der har kompetencen dertil.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.2.

Til nr. 4

Det fremgår af §§ 4-7 i børneloven, at statsforvaltningen behandler sager om faderskab og medmoderskab. Efter § 13 i børneloven indbringer statsforvaltningen en sag om faderskab eller medmoderskab for retten, hvis en af sagens parter anmoder om det, hvis statsforvaltningen finder det betænkeligt at fortsætte behandlingen af sagen, hvis der skal ske indkaldelse ved bekendtgørelse i Statstidende eller udfærdiges retsanmodning efter § 158 i retsplejeloven, hvis sagen i øv-

rigt ikke kan afsluttes ved anerkendelse eller henlæggelse ved statsforvaltningen, eller hvis en af parterne er frataget den retlige handleevne efter § 6 i værgemålsloven. Efter § 15 i børneloven kan en sag kun indbringes for retten af statsforvaltningen.

Ifølge lovens §§ 21-26 er det i visse situationer muligt at få genoptaget behandlingen af en sag om faderskab eller medmoderskab. Det er statsforvaltningen, der træffer afgørelse om, hvorvidt en sag skal genoptages, jf. lovens § 26, stk. 1. Det fremgår af lovens § 26, stk. 2, at statsforvaltningen indbringer spørgsmålet om genoptagelse for retten, hvis en part inden fire uger efter statsforvaltningens afgørelse anmoder om det.

Lovens §§ 27-29 indeholder bestemmelser om faderskab, medmoderskab og moderskab ved assisteret reproduktion (tidligere kaldet kunstig befrugtning). Det fremgår af lovens § 29, at bestemmelserne i lovens kapitel 1-4 i øvrigt finder tilsvarende anvendelse. Det vil sige, at bl.a. lovens §§ 4, 13, 15 og § 26, stk. 2, også finder anvendelse ved statsforvaltningens behandling af sager efter lovens kapitel 5.

Det fremgår af lovens § 35, at statsforvaltningens afgørelser efter børneloven ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Selvom statsforvaltningens afgørelser efter loven således ikke kan påklages til social- og indenrigsministeren, kan statsforvaltningens sagsbehandling i disse sager (herunder spørgsmål om inhabilitet og passivitet samt afgørelser om aktindsigt) påklages til ministeren på ulovbestemt grundlag som følge af et fagligt over-/underordningsforhold mellem statsforvaltningen og ministeren.

Statsforvaltningens sagsbehandling kan først påklages, når statsforvaltningen har afsluttet sagen. Afgørelser om aktindsigt samt spørgsmål om passivitet og inhabilitet kan dog påklages, selvom statsforvaltningen endnu ikke har afsluttet sagen. Ministerens reaktion i sagerne vil uanset klagetidspunktet afhænge af en konkret vurdering af den pågældende klage og sagens omstændigheder samt almindelige forvaltningsretlige regler og principper. Hvis det påklagede sagsbehandlingsspørgsmål helt eller delvist indbringes for retten, kan ministeren helt eller delvist afvise at behandle klagen, da det i modsat fald vil kunne medføre, at både retten og ministeren skal tage stilling til det samme sagsbehandlingsspørgsmål.

Det foreslås, at den ulovbestemte klageadgang i relation til statsforvaltningens sagsbehandling i sager efter loven, fastsættes i børneloven i den foreslåede nye bestemmelse i lovens § 35, stk. 2, 1. pkt., således, at statsforvaltningens sagsbehandling i disse sager kan påklages til Ankestyrelsen. Forslaget viderefører den nugældende mulighed for administrativt at påklage sagsbehandlingen i sager efter loven. Det foreslås også, at principperne for behandlingen af disse sager videreføres. Det vil således også fremover som udgangspunkt først være muligt at påklage sagsbehandlingen, når

statsforvaltningen har afsluttet behandlingen af sagen. Klager over afgørelser om aktindsigt samt spørgsmål om inhabilitet og passivitet vil som hidtil kunne påklages, selvom statsforvaltningen endnu ikke har afsluttet sagen. Ankestyrelsens reaktion i sagen vil afhænge af en konkret vurdering af klagen og sagens omstændigheder samt almindelige forvaltningsretlige regler og principper. Hvis det påklagede sagsbehandlingsspørgsmål helt eller delvist indbringes for retten, kan Ankestyrelsen helt eller delvist afvise at behandle klagen, da det i modsat fald vil kunne medføre, at både retten og Ankestyrelsen skal tage stilling til det samme sagsbehandlingsspørgsmål. Hvis det i sjældne tilfælde skulle vise sig, at retten på grund af sagens karakter og den måde, hvorpå sagen er forelagt for retten, alligevel ikke tager stilling til det konkrete sagsbehandlingsspørgsmål, som Ankestyrelsen tidligere har afvist, kan klageren bede Ankestyrelsen om at genoptage behandlingen af klagen over statsforvaltningens sagsbehandling i sagen.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.1.

Der er ikke særlige regler, der regulerer, hvordan Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, skal træffe afgørelse i de sager, som Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen i dag behandler på ulovbestemt grundlag, hvor der klages over statsforvaltningens sagsbehandling i sager efter børneloven. Der er således ikke regler, der f.eks. fastlægger, at der skal medvirke eksterne personer ved afgørelsen af disse sager, eller at afgørelsen f.eks. skal træffes på et møde. Det er normalt den sagsbehandler, der behandler sager, der på vegne af Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, træffer afgørelsen i sagen. Der er heller ikke i lovgivningen om faderskab og medmoderskab fastlagt rammer for, hvordan Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, f.eks. skal træffe afgørelse i klagesager, der har principiel eller generel betydning.

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af klager over statsforvaltningens behandling af sager efter børneloven sker efter reglerne i børneloven og tilhørende administrative forskrifter. Derudover finder også forvaltningsloven, persondataloven, offentlighedsloven og almindelige forvaltningsretlige principper anvendelse ved behandling af disse klagesager.

Ovenstående medfører bl.a., at Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, efter forvaltningslovens § 19 i relevant omfang skal foretage partshøring i sager, hvor der er klaget over statsforvaltningens behandling af sagen efter børneloven, ligesom en skriftlig afgørelse, jf. forvaltningslovens §§ 22 og 24, skal indeholde en begrundelse med henvisning til relevante retsregler, og det skal angives, hvad der er lagt vægt på i det omfang, der i sagen er foretaget et administrativt skøn. Derudover skal en begrundelse indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, der har været bestemmende for skønsudvælsen.

Som nævnt ovenfor i bemærkningerne til § 2, nr. 2, har social- og indenrigsministeren ikke i dag bemyndigelse i børne-

loven til at fastsætte nærmere regler om behandling af klager. Det foreslås med § 2, nr. 2, at ministeren får bemyndigelse dertil. Med forslaget vil ministeren bl.a. kunne bestemme, hvordan klager over statsforvaltningens sagsbehandling i sager efter børneloven skal indgives, og hvordan statsforvaltningen og Ankestyrelsen skal behandle disse klagesager.

Det fremgår af en række sociale love, herunder f.eks. § 166 i serviceloven og § 50 i lov om social pension, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter loven kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i retssikkerhedslovens kapitel 10. Når Ankestyrelsen behandler disse klagesager, finder bestemmelserne i retssikkerhedslovens kapitel 9 også anvendelse.

Retssikkerhedsloven kapitel 9 indeholder bl.a. bestemmelser om, at Ankestyrelsen er klageinstans for administrative afgørelser, i det omfang det er fastsat ved lov, og at Ankestyrelsens afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 50, stk. 1 og 4. Kapitel 9 indeholder også bestemmelser om, hvordan Ankestyrelsen skal træffe afgørelse i sagerne. Ankestyrelsen træffer som udgangspunkt afgørelse i klagesager på det sociale område uden medvirken af beskikkede medlemmer, jf. lovens § 52 a. Det er således normalt den enkelte sagsbehandler, der på vegne af Ankestyrelsen træffer afgørelse i klagesager over kommunale afgørelser på det sociale område. Hvis Ankestyrelsen skønner, at en sag har principiel eller generel betydning, træffes afgørelsen i sagen på et møde, hvor der deltager to beskikkede medlemmer og to ankechefer, jf. lovens § 55 (udvidet votering). Det fremgår af lovens § 56, at Ankestyrelsens chef i relation til disse principielle eller generelle sager kan beslutte, at en afgørelse skal træffes på et møde, hvor styrelseschefen eller vicedirektøren er formand, og hvor der deltager to ankechefer og to beskikkede medlemmer.

Det fremgår af retssikkerhedslovens § 68, stk. 1, at Ankestyrelsen ikke er bundet af parternes påstande og er uafhængig af instruktioner vedrørende afgørelsen i den enkelte sag. Bestemmelsen fortolkes og anvendes af Ankestyrelsen i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper om, hvorvidt en afgørelse kan ændres til skade for klageren eller ej, herunder også med hensyntagen til, at der i nogle sager er tale om en sag mellem to parter (en partsvist). Det er således udgangspunktet ved Ankestyrelsens behandling af sager, at en afgørelse ikke kan ændres til skade for klageren, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. at den afgørelse, der er truffet, er ugyldig på grund af manglende kompetence, eller at der i øvrigt foreligger væsentlige sagsbehandlingsfejl, som har haft afgørende betydning for afgørelsen, og som ikke kan rettes op på anden måde. Efter lovens § 68, stk. 2, kan Ankestyrelsens afgørelse gå ud på afvisning, stadfæstelse, hjemvisning, ophævelse eller ændring af den afgørelse, der er klaget over.

Efter lovens § 70 skal Ankestyrelsens afgørelser være skriftlige og være begrundede. Afgørelserne offentliggøres efter

regler, der fastsættes i Ankestyrelsens og Beskæftigelsesudvalgets forretningsordener.

Foruden ovennævnte finder også forvaltningsloven, persondataloven, offentlighedsloven og almindelige forvaltningsretlige principper anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af klagesager på det sociale område.

Det foreslås, at det i børneloven i den foreslåede nye bestemmelse i lovens § 35, stk. 2, 2. pkt., fastsættes, at retssikkerhedslovens kapitel 9 samt §§ 68 og 70 skal finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af klager over statsforvaltningens behandling af sager efter børneloven. Med forslaget vil det fortsat være udgangspunktet, at det er den enkelte sagsbehandler, der på vegne af Ankestyrelsen træffer afgørelse i sagen. Forslaget vil dog bl.a. give Ankestyrelsen mulighed for at beslutte, at en sag af principiel eller generel betydning vil skulle behandles på et møde med udvidet votering, hvor der deltager to beskikkede medlemmer (lægmænd) og to ankechefer og tillige i nogle tilfælde styrelseschefen eller vicedirektøren.

Med forslaget fastlægges det, at Ankestyrelsen på fader- og medmoderskabsområdet fremover vil være den endelige administrative klageinstans i relation til klager over statsforvaltningens behandling af sager efter børneloven. Dette fastlægges med forslaget om, at retssikkerhedslovens § 50, stk. 4, skal finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sager på det familieretlige område. Det fremgår af den nævnte bestemmelse, at Ankestyrelsens afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Ankestyrelsens afgørelser i sager om fader- og medmoderskab, hvor der klages over statsforvaltningens sagsbehandling, vil således ikke kunne påklages til social- og indenrigsministeren eller til andre administrative myndigheder.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 9, nr. 2-10, og bemærkningerne dertil for en nærmere gennemgang af de regler i retssikkerhedsloven, der efter forslaget fremover vil finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af klager over statsforvaltningens behandling af sager efter børneloven.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.4.

Til § 3

Til nr. 1

Det fremgår af § 21 a i forældreansvarsloven, at fastsat eller aftalt samvær kun bortfalder, når forældrene har aftalt det, eller når statsforvaltningen, social- og indenrigsministeren eller fogedretten har truffet afgørelse om bortfald af samvær efter forældreansvarslovens § 21 eller § 29, stk. 3, eller efter retsplejelovens § 536, stk. 4.

§ 21 a er indsat i forældreansvarsloven ved § 1, nr. 1, i lov nr. 270 af 25. marts 2015 om ændring af forældreansvarsloven og retsplejeloven (Imødegåelse af samarbejdschikane

m.v.). § 21 a er trådt i kraft den 1. oktober 2015. Ved § 1, nr. 3, i lov nr. 270 af 25. marts 2015 er der med virkning fra den 1. oktober 2015 indsat et nyt stk. 3 i forældreansvarslovens § 29, og den hidtil gældende § 29, stk. 3, er nu stk. 4. Den nye § 21 a i forældreansvarsloven henviser til den hidtil gældende § 29, stk. 3, og der er således ikke taget højde for, at § 29, stk. 3, nu er stk. 4. Det foreslås derfor, at § 21 a i forældreansvarsloven ændres sådan, at henvisningen til lovens § 29, stk. 3, ændres til en henvisning til § 29, stk. 4.

Med dette lovforslags § 3, nr. 2, foreslås det bl.a., at kompetencen til at træffe afgørelse om midlertidigt samvær eller anden kontakt efter § 29, stk. 4, i forældreansvarsloven ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der har kompetencen til at træffe afgørelse herom. Det foreslås, at lovens § 21 a ændres i overensstemmelse hermed, sådan at henvisningen til ministerens kompetence efter lovens § 29, stk. 3, ændres til en henvisning til Ankestyrelsens kompetence.

Til nr. 2

Ifølge § 31, stk. 1, i forældreansvarsloven behandler statsforvaltningen sager om forældremyndighed, barnets bopæl og om samvær m.v.

Det fremgår af lovens § 29, stk. 1, at statsforvaltningen under en sag om forældremyndighed, om barnets bopæl, om samvær eller om anden kontakt efter anmodning kan træffe afgørelse om midlertidigt samvær eller om anden kontakt. Efter lovens § 29, stk. 4, kan social- og indenrigsministeren i helt særlige tilfælde ligeledes træffe afgørelse efter stk. 1.

Ifølge lovens § 38 har ministeren ved behandlingen af sager om forældrenes fælles ansvar for transport af barnet i forbindelse med samvær, herunder forældrenes afholdelse af udgifter herved, efter loven terminaladgang til de nødvendige økonomiske oplysninger om en part hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregisteret.

Det bemærkes, at det fremgår af den seneste bekendtgørelse af loven, at det er social- og integrationsministeren, der har kompetencen efter lovens § 29, stk. 4, og § 38. Ifølge kongelige resolutioner af 3. februar 2014 og 28. juni 2015 er det nu social- og indenrigsministeren, der har kompetencen efter de nævnte bestemmelser.

Det foreslås, at kompetencen til at træffe afgørelse om midlertidigt samvær eller anden kontakt efter lovens § 29, stk. 4, og adgangen til økonomiske oplysninger om en part hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregistret, efter lovens § 38 ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der har kompetencen til at behandle disse sager og har adgang til økonomiske oplysninger.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.2.

Til nr. 3

Det fremgår af § 31, stk. 1, i forældreansvarsloven, at statsforvaltningen behandler sager om forældremyndighed, barnets bopæl og om samvær m.v.

Ifølge lovens § 41, stk. 1, kan statsforvaltningens afgørelser efter loven (og dermed også sagsbehandlingen i disse sager) påklages til social- og indenrigsministeren, jf. dog lovens § 41, stk. 2-4.

Det bemærkes, at det fremgår af den seneste bekendtgørelse af loven, at det er social- og integrationsministeren, der har kompetencen efter lovens § 41, stk. 1. Ifølge kongelige resolutioner af 3. februar 2014 og 28. juni 2015 er det nu social- og indenrigsministeren, der har kompetencen efter den nævnte bestemmelse.

Det fremgår af lovens § 41, stk. 2, at en klage over en midlertidig afgørelse om forældremyndighed eller barnets bopæl efter lovens § 26 eller en afgørelse om ændring heraf efter lovens § 30 afvises, hvis sagen om forældremyndighed eller barnets bopæl er indbragt for retten efter lovens § 40.

Ifølge lovens § 41, stk. 3, kan afgørelser om forældremyndighed efter dødsfald efter lovens § 37, afgørelser om at afvise en anmodning om ændring af forældremyndighed eller barnets bopæl efter lovens § 39, stk. 1, afgørelser om at afslutte en sag om forældremyndighed eller barnets bopæl pga. manglende enighed mellem forældrene efter lovens § 40, stk. 1 og 2, afgørelser om at imødekomme en anmodning om at indbringe en sag om forældremyndighed eller barnets bopæl for retten efter lovens § 40, stk. 3, og afgørelser om afvisning af at behandle en sag om forældremyndighed eller barnets bopæl efter lovens § 46, stk. 2, jf. stk. 1, ikke påklages til ministeren. Disse typer af sager kan i stedet for indbringes for domstolene.

For så vidt angår lovens § 41, stk. 4, henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 3, nr. 5.

Det foreslås, at kompetencen til at behandle klager over statsforvaltningens afgørelser efter loven, jf. lovens § 41, stk. 1, ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der har kompetencen til at behandle disse sager.

Da det i dette lovforslags § 3, nr. 4, foreslås, at der indsættes et nyt stykke (stk. 4) i lovens § 41, er det nødvendigt som konsekvens heraf at ændre lovens § 41, stk. 1, således, at der ikke henvises til stk. 2-4, men derimod til stk. 2, 3 og 5. Det

foreslås derfor, at § 41, stk. 1, ændres i overensstemmelse hermed.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.1 og bemærkningerne til lovforslagets § 3, nr. 4.

Til nr. 4

Det fremgår af § 41, stk. 1, i forældreansvarsloven, at statsforvaltningens afgørelser efter loven kan påklages til social- og indenrigsministeren, jf. dog lovens § 41, stk. 2-4.

Det bemærkes, at det fremgår af den seneste bekendtgørelse af loven, at det er social- og integrationsministeren, der har kompetencen efter lovens § 41, stk. 1. Ifølge kongelige resolutioner af 3. februar 2014 og 28. juni 2015 er det nu social- og indenrigsministeren, der har kompetencen efter den nævnte bestemmelse.

Ifølge lovens § 41, stk. 2, afvises en klage over en midlertidig afgørelse om forældremyndighed eller barnets bopæl efter lovens § 26 eller en afgørelse om ændring heraf efter lovens § 30, hvis sagen om forældremyndighed eller barnets bopæl er indbragt for retten efter lovens § 40.

Det fremgår af lovens § 41, stk. 3, at afgørelser efter lovens § 37, afgørelser om at afvise en anmodning om ændring af forældremyndighed eller barnets bopæl efter lovens § 39, stk. 1, afgørelser efter lovens § 40, stk. 1 og 2, afgørelser om at imødekomme en anmodning efter lovens § 40, stk. 3, og afgørelser om afvisning af at behandle en sag om forældremyndighed eller barnets bopæl efter lovens § 46, stk. 2, jf. stk. 1, ikke kan påklages til ministeren. Disse afgørelser kan i stedet for indbringes for domstolene.

For så vidt angår lovens § 41, stk. 4, henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 3, nr. 5.

Selvom en afgørelse efter ovennævnte bestemmelser, der er indbragt for retten, således ikke kan påklages til ministeren, kan statsforvaltningens sagsbehandling i sagen (herunder spørgsmål om inhabilitet og passivitet samt afgørelser om aktindsigt) påklages til ministeren på ulovbestemt grundlag som følge af et fagligt over-/underordningsforhold mellem statsforvaltningen og ministeren.

Statsforvaltningens sagsbehandling kan først påklages, når statsforvaltningen har truffet afgørelse i sagen. Afgørelser om aktindsigt samt spørgsmål om passivitet og inhabilitet kan dog påklages, selvom statsforvaltningen endnu ikke har truffet afgørelse i sagen. Ministerens reaktion i sagerne vil uanset klagetidspunktet afhænge af en konkret vurdering af den pågældende klage og sagens omstændigheder samt almindelige forvaltningsretlige regler og principper. Hvis det påklagede sagsbehandlingsspørgsmål helt eller delvist ind-

bringes for retten, kan ministeren helt eller delvist afvise at behandle klagen, da det i modsat fald vil kunne medføre, at både retten og ministeren skal tage stilling til det samme sagsbehandlingsspørgsmål.

Det foreslås, at den ulovbestemte klageadgang i relation til statsforvaltningens sagsbehandling i ovennævnte sager fastsættes i forældreansvarsloven i den foreslåede nye bestemmelse i lovens § 41, stk. 4, således at statsforvaltningens sagsbehandling i disse sager kan påklages til Ankestyrelsen. Forslaget viderefører den nugældende mulighed for administrativt at påklage sagsbehandlingen i disse typer af sager. Det foreslås også, at principperne for behandlingen af disse sager videreføres. Det vil således også fremover som udgangspunkt først være muligt at påklage sagsbehandlingen, når statsforvaltningen har afsluttet behandlingen af sagen. Klager over afgørelser om aktindsigt samt spørgsmål om inhabilitet og passivitet vil som hidtil kunne påklages, selvom statsforvaltningen endnu ikke har afsluttet sagen. Ankestyrelsens reaktion i sagen vil afhænge af en konkret vurdering af klagen og sagens omstændigheder samt almindelige forvaltningsretlige regler og principper. Hvis det påklagede sagsbehandlingsspørgsmål helt eller delvist indbringes for retten, kan Ankestyrelsen helt eller delvist afvise at behandle klagen, da det i modsat fald vil kunne medføre, at både retten og Ankestyrelsen skal tage stilling til det samme sagsbehandlingsspørgsmål. Hvis det i sjældne tilfælde skulle vise sig, at retten på grund af sagens karakter og den måde, hvorpå sagen er forelagt for retten, alligevel ikke tager stilling til det konkrete sagsbehandlingsspørgsmål, som Ankestyrelsen tidligere har afvist, kan klageren bede Ankestyrelsen om at genoptage behandlingen af klagen over statsforvaltningens sagsbehandling i sagen.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.1.

Til nr. 5

Det fremgår af den gældende bestemmelse i § 41, stk. 4, i forældreansvarsloven, der jf. dette lovforslags § 3, nr. 4, foreslås ændret til stk. 5, at den forælder, der ikke har forældremyndigheden, kan påklage en afgørelse efter lovens § 23, stk. 2, til statsforvaltningen. Dette gælder dog ikke afgørelser truffet af sundhedsvæsenet. Statsforvaltningens afgørelse kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed. Social- og indenrigsministeren kan dog efter anmodning optage en sag til behandling, når det skønnes, at den har principiel eller generel betydning.

Det bemærkes, at det fremgår af den seneste bekendtgørelse af loven, at det er social- og integrationsministeren, der har kompetencen efter lovens § 41, stk. 4. Ifølge kongelige resolutioner af 3. februar 2014 og 28. juni 2015 er det nu social- og indenrigsministeren, der har kompetencen efter den nævnte bestemmelse.

Det foreslås, at kompetencen efter lovens § 41, stk. 4 (der bliver stk. 5) til at optage en sag til behandling, når det skønnes, at den har principiel eller generel betydning, ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der har kompetencen dertil.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.1.

Til nr. 6

Der er ikke særlige regler i forældreansvarslovgivningen, der regulerer, hvordan Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, skal træffe afgørelse i sager efter forældreansvarsloven. Der er således ikke regler, der f.eks. fastlægger, at der skal medvirke eksterne personer ved afgørelsen af sager, eller at afgørelsen f.eks. skal træffes på et møde. Det er normalt den sagsbehandler, der behandler sagen, der på vegne af Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, træffer afgørelse i sagen. Der er heller ikke i forældreansvarslovgivningen fastlagt rammer for, hvordan Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, f.eks. skal træffe afgørelse i sager, der har principiel eller generel betydning.

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af sager på forældreansvarsområdet sker efter reglerne i forældreansvarsloven og tilhørende administrative forskrifter. Derudover finder også forvaltningsloven, persondataloven, offentlighedsloven og almindelige forvaltningsretlige principper anvendelse ved behandling af disse sager.

Ovenstående medfører bl.a., at almindelige forvaltningsretlige principper i relation til klagers opsættende virkning finder anvendelse ved Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af klagesager efter forældreansvarsloven. Efter disse principper har en klage over en administrativ afgørelse ikke opsættende virkning. Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, kan dog efter anmodning tillægge en klage opsættende virkning, hvis der er grundlag herfor. Ved afgørelsen og vurderingen heraf skal der foreligge helt særlige omstændigheder, f.eks. at den påklagede afgørelse alene på baggrund af den anførte tekst i afgørelsen vurderes at være åbenbart urigtig, eller f.eks. at det i forbindelse med en påklaget afgørelse om samvær, hvor der er tvivl om, hvorvidt samværet er til barnets bedste, er nødvendigt, at der af hensyn til barnet ikke er samvær under behandlingen af klagesagen.

Når Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, behandler klagesager på forældreansvarsområdet, finder de almindelige forvaltningsretlige principper om, hvorvidt en afgørelse kan ændres til skade for klageren eller ej, anvendelse, herunder også i relation til, at der i de fleste familieretlige sager er tale om en sag mellem to parter (en partsvist). Det er således udgangspunktet ved Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af sager, at en afgørelse ikke kan ændres til skade for klageren, medmindre der foreligger helt særlige om-

stændigheder, f.eks. at den afgørelse, der er truffet, er ugyldig på grund af manglende kompetence, eller at der i øvrigt foreligger væsentlige sagsbehandlingsfejl, som har haft afgørende betydning for afgørelsen, og som ikke kan rettes op på anden måde.

Ovenstående medfører bl.a. også, at Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, efter forvaltningslovens § 19 skal foretage partshøring i forældreansvarssager i relevant omfang, ligesom en skriftlig afgørelse, jf. forvaltningslovens §§ 22 og 24, skal indeholde en begrundelse med henvisning til relevante retsregler, og det skal angives, hvad der er lagt vægt på i det omfang, der i sagen er foretaget et administrativt skøn. Derudover skal en begrundelse indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, der har været bestemmende for skønsudførelsen.

Det fremgår af § 42, nr. 7, i forældreansvarsloven, at social- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om behandlingen af klager. I §§ 22 og 23 i bekendtgørelse nr. 1207 af 13. november 2014 om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær m.v. er der fastsat nærmere regler herom. Det er bl.a. bestemt, hvordan en klage skal indgives, og hvordan statsforvaltningen skal behandle klagen.

Det fremgår af en række sociale love, herunder f.eks. § 166 i serviceloven og § 50 i lov om social pension, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter loven kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i retssikkerhedslovens kapitel 10. Når Ankestyrelsen behandler disse klagesager, finder bestemmelserne i retssikkerhedslovens kapitel 9 også anvendelse.

Retssikkerhedsloven kapitel 9 indeholder bl.a. bestemmelser om, at Ankestyrelsen er klageinstans for administrative afgørelser, i det omfang det er fastsat ved lov, og at Ankestyrelsens afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 50, stk. 1 og 4. Kapitel 9 indeholder også bestemmelser om, hvordan Ankestyrelsen skal træffe afgørelse i sagerne. Ankestyrelsen træffer som udgangspunkt afgørelse i klagesager på det sociale område uden medvirken af beskikkede medlemmer, jf. lovens § 52 a. Det er således normalt den enkelte sagsbehandler, der på vegne af Ankestyrelsen træffer afgørelse i klagesager over kommunale afgørelser på det sociale område. Hvis Ankestyrelsen skønner, at en sag har principiel eller generel betydning, træffes afgørelsen i sagen på et møde, hvor der deltager to beskikkede medlemmer og to ankechefer, jf. lovens § 55 (udvidet votering). Det fremgår af lovens § 56, at Ankestyrelsens chef i relation til disse principielle eller generelle sager kan beslutte, at en afgørelse skal træffes på et møde, hvor styrelseschefen eller vicesstyrelseschefen er formand, og hvor der deltager to ankechefer og to beskikkede medlemmer.

Det fremgår af retssikkerhedslovens § 68, stk. 1, at Ankestyrelsen ikke er bundet af parternes påstande og er uafhængig af instruktioner vedrørende afgørelsen i den enkelte sag. Bestemmelsen fortolkes og anvendes af Ankestyrelsen i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper om, hvorvidt en afgørelse kan ændres til skade for klageren eller ej, herunder også med hensyntagen til, at der i nogle sager er tale om en sag mellem to parter (en parts tvist). Det er således udgangspunktet ved Ankestyrelsens behandling af sager, at en afgørelse ikke kan ændres til skade for klageren, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. at den afgørelse, der er truffet, er ugyldig på grund af manglende kompetence, eller at der i øvrigt foreligger væsentlige sagsbehandlingsfejl, som har haft afgørende betydning for afgørelsen, og som ikke kan rettes op på anden måde. Efter lovens § 68, stk. 2, kan Ankestyrelsens afgørelse gå ud på afvisning, stadfæstelse, hjemvisning, ophævelse eller ændring af den afgørelse, der er klaget over.

Efter lovens § 70 skal Ankestyrelsens afgørelser være skriftlige og være begrundede. Afgørelserne offentliggøres efter regler, der fastsættes i Ankestyrelsens og Beskæftigelsesudvalgets forretningsordener.

Foruden ovennævnte finder også forvaltningsloven, persondataloven, offentlighedsloven og almindelige forvaltningsretlige principper anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af klagesager på det sociale område.

Det foreslås, at retssikkerhedslovens kapitel 9 samt §§ 68 og 70 skal finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sager efter forældreansvarsloven. Med forslaget vil det fortsat være udgangspunktet, at det er den enkelte sagsbehandler, der på vegne af Ankestyrelsen træffer afgørelse i sagen. Forslaget vil dog bl.a. give Ankestyrelsen mulighed for at beslutte, at en sag af principiel eller generel betydning vil skulle behandles på et møde med udvidet votering, hvor der deltager to beskikkede medlemmer (lægmænd) og to ankechefer og tillige i nogle tilfælde styrelseschefen eller vicesstyrelseschefen.

Med forslaget fastlægges det, at Ankestyrelsen på forældreansvarsområdet fremover vil være den endelige administrative klageinstans i relation til de afgørelser, som statsforvaltningen træffer efter forældreansvarsloven, og som efter loven kan påklages til Ankestyrelsen. Dette fastlægges med forslaget om, at retssikkerhedslovens § 50, stk. 4, skal finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sager på det familieretlige område. Det fremgår af den nævnte bestemmelse, at Ankestyrelsens afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Ankestyrelsens afgørelser på forældreansvarsområdet vil således ikke kunne påklages til social- og indenrigsministeren eller til andre administrative myndigheder.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 9, nr. 2-10, og bemærkningerne dertil for en nærmere gennemgang af de regler i retssikkerhedsloven, der efter forslaget fremover vil finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sager efter forældreansvarsloven.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.4.

Til § 4

Til nr. 1

Det fremgår af § 13, stk. 1, i lov om børns forsørgelse, at forældre har pligt til at forsørge deres barn. Barnet skal forsørges, opdrages og uddannes under hensyn til forældrenes livsvilkår og barnets tarv.

Ved lovforslag nr. 167 fremsat den 26. marts 2014 – forslag til lov om ændring af lov om børns forsørgelse (Regelforenklinger og effektiviseringer på børnebidragsområdet) – blev det i § 1, nr. 1, foreslået, at ”barnets tarv” i § 13 i lov om børns forsørgelse skulle ændres til ”barnets bedste”. Lovforslaget blev vedtaget som lov nr. 575 af 10. juni 2014 og trådte i kraft den 1. juli 2014. Der er desværre sket en fejl, da det i ændringsloven er anført, at det er i § 13, stk. 1, 1. pkt., i lov om børns forsørgelse, at ”barnets tarv” ændres til ”barnets bedste”. Ordene ”barnets tarv” er imidlertid i § 13, stk. 1, 2. pkt., i lov om børns forsørgelse. Denne fejl bør korrigeres, og det foreslås derfor, at § 13, stk. 1, 2. pkt., i lov om børns forsørgelse ændres således, at ordene ”barnets tarv” ændres til ”barnets bedste”.

Til nr. 2

Det fremgår af § 13, stk. 2, § 14, stk. 3, § 15, § 16 og § 19, i lov om børns forsørgelse, at statsforvaltningen behandler sager om børnebidrag, herunder også sager om konfirmations- og beklædningsbidrag, navngivnings- og dåbsbidrag, fødsels- og barselsbidrag samt uddannelsesbidrag.

Ifølge lovens § 20 kan statsforvaltningen og social- og indenrigsministeren til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af et bidrag efter loven anmode en part om oplysninger om vedkommendes egne forhold. Hvis parten undlader at give disse oplysninger, kan der træffes afgørelse på det foreliggende grundlag.

Det fremgår af lovens § 21, stk. 4, at statsforvaltningen og ministeren ved behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af bidrag efter loven har terminaladgang til nødvendige økonomiske oplysninger om en part hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregistret.

Det foreslås, at ministerens kompetence til at anmode en part om oplysninger om vedkommendes egne forhold og kompetencen til at træffe afgørelse på det foreliggende grundlag, jf. lovens § 20, og ministerens adgang til økonomiske oplysninger om en part hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregistret, efter lovens § 21, stk. 4, ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der har kompetencen og adgangen dertil.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.1 og 2.2.

Til nr. 3

Det fremgår af § 21, stk. 1, i lov om børns forsørgelse, at statsforvaltningens afgørelser efter loven (og dermed også sagsbehandlingen i disse sager) kan påklages til ministeren.

Det foreslås, at kompetencen til at behandle klager over statsforvaltningens afgørelser efter lovens § 21, stk. 1, ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der har kompetencen dertil.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.1.

Der er ikke særlige regler i lovgivningen om børns forsørgelse, der regulerer, hvordan Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, skal træffe afgørelser efter loven. Der er således ikke regler, der f.eks. fastlægger, at der skal medvirke eksterne personer ved afgørelsen af sager, eller at afgørelsen f.eks. skal træffes på et møde. Det er normalt den sagsbehandler, der behandler sagen, der på vegne af Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, træffer afgørelse i sagen. Der er heller ikke i børnebidragslovgivningen fastlagt rammer for, hvordan Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, f.eks. skal træffe afgørelse i klagesager, der har principiel eller generel betydning.

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af klagesager på børnebidragsområdet sker efter reglerne i lov om børns forsørgelse og tilhørende administrative forskrifter. Derudover finder også forvaltningsloven, persondataloven, offentlighedsloven og almindelige forvaltningsretlige principper anvendelse ved behandling af disse sager.

Ovenstående medfører bl.a., at almindelige forvaltningsretlige principper i relation til klagers opsættende virkning finder anvendelse ved Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af klagesager efter lov om børns forsørgelse. Efter disse principper har en klage over en administrativ afgørelse ikke opsættende virkning. Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, kan dog efter anmodning tillægge en klage opsættende virkning, hvis der er grundlag herfor. Ved afgørelsen og vurderingen heraf skal der foreligge helt særlige om-

stændigheder, f.eks. at den påklagede afgørelse alene på baggrund af den anførte tekst i afgørelsen vurderes at være åbenbart urigtig.

Når Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, behandler klagesager efter lov om børns forsørgelse, finder de almindelige forvaltningsretlige principper om, hvorvidt en afgørelse kan ændres til skade for klageren eller ej, anvendelse, herunder også i relation til, at der i de fleste familieretlige sager er tale om en sag mellem to parter (en partstvist). Det er således udgangspunktet ved Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af sager, at en afgørelse ikke kan ændres til skade for klageren, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. at den afgørelse, der er truffet, er ugyldig på grund af manglende kompetence, eller at der i øvrigt foreligger væsentlige sagsbehandlingsfejl, som har haft afgørende betydning for afgørelsen, og som ikke kan rettes op på anden måde.

Ovenstående medfører bl.a. også, at Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, efter forvaltningslovens § 19 skal foretage partshøring i klagesager om børnebidrag i relevant omfang, ligesom en skriftlig afgørelse, jf. forvaltningslovens §§ 22 og 24, skal indeholde en begrundelse med henvisning til relevante retsregler, og det skal angives, hvad der er lagt vægt på i det omfang, der i sagen er foretaget et administrativt skøn. Derudover skal en begrundelse indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, der har været bestemmende for skønsudvælsen.

Det fremgår af § 21, stk. 3, i lov om børns forsørgelse, at social- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om behandlingen af klager. I §§ 17 og 18 i bekendtgørelse nr. 626 af 12. juni 2014 om børne- og ægtefællebidrag er der fastsat nærmere regler herom. Det er bl.a. bestemt, hvordan en klage skal indgives, og hvordan statsforvaltningen skal behandle en klage.

Det fremgår af en række sociale love, herunder f.eks. § 166 i serviceloven og § 50 i lov om social pension, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter loven kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i retssikkerhedslovens kapitel 10. Når Ankestyrelsen behandler disse klagesager, finder bestemmelserne i retssikkerhedslovens kapitel 9 også anvendelse.

Retssikkerhedsloven kapitel 9 indeholder bl.a. bestemmelser om, at Ankestyrelsen er klageinstans for administrative afgørelser, i det omfang det er fastsat ved lov, og at Ankestyrelsens afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 50, stk. 1 og 4. Kapitel 9 indeholder også bestemmelser om, hvordan Ankestyrelsen skal træffe afgørelse i sagerne. Ankestyrelsen træffer som udgangspunkt afgørelse i klagesager på det sociale område uden medvir-

ken af beskikkede medlemmer, jf. lovens § 52 a. Det er således normalt den enkelte sagsbehandler, der på vegne af Ankestyrelsen træffer afgørelse i klagesager over kommunale afgørelser på det sociale område. Hvis Ankestyrelsen skønner, at en sag har principiel eller generel betydning, træffes afgørelsen i sagen på et møde, hvor der deltager to beskikkede medlemmer og to ankechefer, jf. lovens § 55 (udvidet votering). Det fremgår af lovens § 56, at Ankestyrelsens chef i relation til disse principielle eller generelle sager kan beslutte, at en afgørelse skal træffes på et møde, hvor styrelseschefen eller vicesstyrelseschefen er formand, og hvor der deltager to ankechefer og to beskikkede medlemmer.

Det fremgår af retssikkerhedslovens § 68, stk. 1, at Ankestyrelsen ikke er bundet af parternes påstande og er uafhængig af instruktioner vedrørende afgørelsen i den enkelte sag. Bestemmelsen fortolkes og anvendes af Ankestyrelsen i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper om, hvorvidt en afgørelse kan ændres til skade for klageren eller ej, herunder også med hensyntagen til, at der i nogle sager er tale om en sag mellem to parter (en parts tvist). Det er således udgangspunktet ved Ankestyrelsens behandling af sager, at en afgørelse ikke kan ændres til skade for klageren, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. at den afgørelse, der er truffet, er ugyldig på grund af manglende kompetence, eller at der i øvrigt foreligger væsentlige sagsbehandlingsfejl, som har haft afgørende betydning for afgørelsen, og som ikke kan rettes op på anden måde. Efter lovens § 68, stk. 2, kan Ankestyrelsens afgørelse gå ud på afvisning, stadfæstelse, hjemvisning, ophævelse eller ændring af den afgørelse, der er klaget over.

Efter lovens § 70 skal Ankestyrelsens afgørelser være skriftlige og være begrundede. Afgørelserne offentliggøres efter regler, der fastsættes i Ankestyrelsens og Beskæftigelsesudvalgets forretningsordener.

Foruden ovennævnte finder også forvaltningsloven, persondataloven, offentlighedsloven og almindelige forvaltningsretlige principper anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af klagesager på det sociale område.

Det foreslås, at der i § 21, stk. 1, i lov om børns forsørgelse indsættes et nyt 2. pkt., hvori det fastsættes, at retssikkerhedslovens kapitel 9 samt §§ 68 og 70 skal finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af klagesager efter lov om børns forsørgelse. Med forslaget vil det fortsat være udgangspunktet, at det er den enkelte sagsbehandler, der på vegne af Ankestyrelsen træffer afgørelse i sagen. Forslaget vil dog bl.a. give Ankestyrelsen mulighed for at beslutte, at en sag af principiel eller generel betydning vil skulle behandles på et møde med udvidet votering, hvor der deltager to beskikkede medlemmer (lægmænd) og to ankechefer og tillige i nogle tilfælde styrelseschefen eller vicesstyrelseschefen.

Med forslaget fastlægges det, at Ankestyrelsen på børnebidragsområdet fremover vil være den endelige administrative klageinstans i relation til de afgørelser, som statsforvaltningen træffer efter lov om børns forsørgelse, og som efter loven kan påklages til Ankestyrelsen. Dette fastlægges med forslaget om, at retssikkerhedslovens § 50, stk. 4, skal finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sager på det familieretlige område. Det fremgår af den nævnte bestemmelse, at Ankestyrelsens afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Ankestyrelsens afgørelser på børnebidragsområdet vil således ikke kunne påklages til social- og indenrigsministeren eller til andre administrative myndigheder.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 9, nr. 2-10, og bemærkningerne dertil for en nærmere gennemgang af de regler i retssikkerhedsloven, der efter forslaget fremover vil finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sager efter lov om børns forsørgelse.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.4.

Til nr. 4

Det fremgår af § 21, stk. 2, i lov om børns forsørgelse, at klager over statsforvaltningens afgørelser efter loven skal indgives, inden 4 uger efter at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Social- og indenrigsministeren kan i særlige tilfælde behandle en klage, selv om klagen er indgivet efter udløb af fristen.

Det foreslås, at kompetencen til i særlige tilfælde at behandle en klage, selv om klagen er indgivet efter udløb af fristen, jf. lovens § 21, stk. 2, ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der har kompetencen dertil.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.1.

Til nr. 5

Det fremgår af § 21, stk. 3, i lov om børns forsørgelse, at social- og indenrigsministeren kan fastsætte regler om klagers behandling og om statsforvaltningens behandling af sager om børnebidrag herunder om ansøgningsfrister og begyndelses- og ændringstidspunkter.

Administrative forskrifter, der er udstedt i medfør af den nævnte bestemmelse, finder også anvendelse på de klagesager, som Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, i dag behandler på vegne af ministeren.

I dette lovforslags § 4, nr. 3, om ændring af lovens § 21, stk. 1, foreslås det, at kompetencen til at behandle klager efter

loven ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der skal behandle disse sager. Ankestyrelsen har ikke departemental status og er således en selvstændig myndighed under ministeriet.

Da det fremgår af lovens § 21, stk. 3, at det er statsforvaltningens behandling af sager om børnebidrag, der kan fastsættes nærmere regler om, og da der således eventuelt kan opstå tvivl om, hvorvidt administrative forskrifter udstedt i medfør af denne bestemmelse også vil gælde for Ankestyrelsens behandling af disse sager, foreslås det, at lovens § 21, stk. 3, ændres således, at det er behandlingen af disse sager, der kan fastsættes nærmere forskrifter om. Ordlyden af bestemmelsen vil således ikke længere være begrænset til statsforvaltningens behandling af disse sager. Herved fastslås det, at forskrifter om behandling af disse sager også gælder for Ankestyrelsen.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.3.

Til § 5

Til nr. 1

Det fremgår af § 1, stk. 1, og § 2, 1. pkt., i lov om opkrævning af underholdsbidrag, at Udbetaling Danmark behandler sager om opkrævning af underholdsbidrag.

Ifølge lovens § 1, stk. 2, og § 2, 2. pkt. behandler Restanceinddrivelsesmyndigheden (SKAT) dog sager om opkrævning af underholdsbidrag til fyldestgørelse af en underholdsforpligtelse i henhold til udenlandsk lov i det omfang, det fastsættes ved overenskomst med fremmed stat eller bestemmes af social- og indenrigsministeren. Statsforvaltningen afgør indsigelser i disse sager. Det fremgår af lovens § 20, at reglerne i lovens § 19 om betaling af eller sikkerhed for krav på underholdsbidrag efter statsforvaltningens bestemmelse kan bringes i anvendelse over for en mand, der er part i en påbegyndt faderskabssag.

Det fremgår af lovens § 23 a, stk. 2, at statsforvaltningens afgørelser efter loven (og dermed også sagsbehandlingen i disse sager) kan påklages til social- og indenrigsministeren.

Det foreslås, at kompetencen til at behandle klager efter lovens § 23 a, stk. 2, ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der har kompetencen dertil.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.1.

Der er ikke særlige regler i opkrævningslovgivningen, der regulerer, hvordan Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, skal træffe afgørelse i klagesager efter § 23 a, stk. 2, i lov

om opkrævning af underholdsbidrag. Der er således ikke regler, der f.eks. fastlægger, at der skal medvirke eksterne personer ved afgørelsen af sager, eller at afgørelsen f.eks. skal træffes på et møde. Det er normalt den sagsbehandler, der behandler sagen, der på vegne af Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, træffer afgørelse i sagen. Der er heller ikke i opkrævningslovgivningen fastlagt rammer for, hvordan Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, f.eks. skal træffe afgørelse i klagesager, der har principiel eller generel betydning.

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af klagesager på opkrævningsområdet sker efter reglerne i lov om opkrævning af underholdsbidrag og tilhørende administrative forskrifter. Derudover finder også forvaltningsloven, persondataloven, offentlighedsloven og almindelige forvaltningsretlige principper anvendelse ved behandling af disse sager.

Ovenstående medfører bl.a., at almindelige forvaltningsretlige principper i relation til klagers opsættende virkning finder anvendelse ved Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af klagesager efter § 23 a, stk. 2, i lov om opkrævning af underholdsbidrag. Efter disse principper har en klage over en administrativ afgørelse ikke opsættende virkning. Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, kan dog efter anmodning tillægge en klage opsættende virkning, hvis der er grundlag herfor. Ved afgørelsen og vurderingen heraf skal der foreligge helt særlige omstændigheder, f.eks. at den påklagede afgørelse alene på baggrund af den anførte tekst i afgørelsen vurderes at være åbenbart urigtig.

Når Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, behandler klagesager efter § 23 a, stk. 2, i lov om opkrævning af underholdsbidrag, finder de almindelige forvaltningsretlige principper om, hvorvidt en afgørelse kan ændres til skade for klageren eller ej, anvendelse, herunder også i relation til, at der i de fleste familieretlige sager er tale om en sag mellem to parter (en partstvist). Det er således udgangspunktet ved Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af sager, at en afgørelse ikke kan ændres til skade for klageren, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. at den afgørelse, der er truffet, er ugyldig på grund af manglende kompetence, eller at der i øvrigt foreligger væsentlige sagsbehandlingsfejl, som har haft afgørende betydning for afgørelsen, og som ikke kan rettes op på anden måde.

Ovenstående medfører bl.a. også, at Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, efter forvaltningslovens § 19 i relevant omfang skal foretage partshøring i klagesager efter § 23 a, stk. 2, i lov om opkrævning af underholdsbidrag, ligesom en skriftlig afgørelse, jf. forvaltningslovens §§ 22 og 24, skal indeholde en begrundelse med henvisning til relevante retsregler, og det skal angives, hvad der er lagt vægt på i det omfang, der i sagen er foretaget et administrativt skøn. Derudover skal en begrundelse indeholde en kort redegørelse

for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, der har været bestemmende for skønsudøvelsen.

Det fremgår af § 23 b, nr. 3, i lov om opkrævning af underholdsbidrag, at social- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om statsforvaltningens behandling af sager efter loven, herunder om behandling af klager over afgørelser truffet af statsforvaltningen. I §§ 16 og 17 i bekendtgørelse nr. 806 af 21. juni 2013 om opkrævning af underholdsbidrag er der fastsat nærmere regler om behandlingen af klager over statsforvaltningens afgørelser efter loven. Det er bl.a. bestemt, hvordan en klage skal indgives, og hvordan statsforvaltningen skal behandle en klage.

Det fremgår af en række sociale love, herunder f.eks. § 166 i serviceloven og § 50 i lov om social pension, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter loven kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i retssikkerhedslovens kapitel 10. Når Ankestyrelsen behandler disse klagesager, finder bestemmelserne i retssikkerhedslovens kapitel 9 også anvendelse.

Retssikkerhedsloven kapitel 9 indeholder bl.a. bestemmelser om, at Ankestyrelsen er klageinstans for administrative afgørelser, i det omfang det er fastsat ved lov, og at Ankestyrelsens afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 50, stk. 1 og 4. Kapitel 9 indeholder også bestemmelser om, hvordan Ankestyrelsen skal træffe afgørelse i sagerne. Ankestyrelsen træffer som udgangspunkt afgørelse i klagesager på det sociale område uden medvirken af beskikkede medlemmer, jf. lovens § 52 a. Det er således normalt den enkelte sagsbehandler, der på vegne af Ankestyrelsen træffer afgørelse i klagesager over kommunale afgørelser på det sociale område. Hvis Ankestyrelsen skønner, at en sag har principiel eller generel betydning, træffes afgørelsen i sagen på et møde, hvor der deltager to beskikkede medlemmer og to ankechefer, jf. lovens § 55 (udvidet votering). Det fremgår af lovens § 56, at Ankestyrelsens chef i relation til disse principielle eller generelle sager kan beslutte, at en afgørelse skal træffes på et møde, hvor styrelseschefen eller vicesstyrelseschefen er formand, og hvor der deltager to ankechefer og to beskikkede medlemmer.

Det fremgår af retssikkerhedslovens § 68, stk. 1, at Ankestyrelsen ikke er bundet af parternes påstande og er uafhængig af instruktioner vedrørende afgørelsen i den enkelte sag. Bestemmelsen fortolkes og anvendes af Ankestyrelsen i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper om, hvorvidt en afgørelse kan ændres til skade for klageren eller ej, herunder også med hensyntagen til, at der i nogle sager er tale om en sag mellem to parter (en partsvist). Det er således udgangspunktet ved Ankestyrelsens behandling af sager, at en afgørelse ikke kan ændres til skade for klageren, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. at den afgørelse, der er truffet, er ugyldig på grund af manglende kompetence, eller at der i øvrigt forelig-

ger væsentlige sagsbehandlingsfejl, som har haft afgørende betydning for afgørelsen, og som ikke kan rettes op på anden måde. Efter lovens § 68, stk. 2, kan Ankestyrelsens afgørelse gå ud på afvisning, stadfæstelse, hjemvisning, ophævelse eller ændring af den afgørelse, der er klaget over.

Efter lovens § 70 skal Ankestyrelsens afgørelser være skriftlige og være begrundede. Afgørelserne offentliggøres efter regler, der fastsættes i Ankestyrelsens og Beskæftigelsesudvalgets forretningsordener.

Foruden ovennævnte finder også forvaltningsloven, persondataloven, offentlighedsloven og almindelige forvaltningsretlige principper anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af klagesager på det sociale område.

Det foreslås, at der i § 23 a, stk. 2, i lov om opkrævning af underholdsbidrag indsættes et nyt 2. pkt., hvori det fastsættes, at retssikkerhedslovens kapitel 9 samt §§ 68 og 70 skal finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af klagesager efter § 23 a, stk. 2, i lov om opkrævning af underholdsbidrag. Med forslaget vil det fortsat være udgangspunktet, at det er den enkelte sagsbehandler, der på vegne af Ankestyrelsen træffer afgørelse i sagen. Forslaget vil dog bl.a. give Ankestyrelsen mulighed for at beslutte, at en sag af principiel eller generel betydning vil skulle behandles på et møde med udvidet votering, hvor der deltager to beskikkede medlemmer (lægmænd) og to ankechefer og tillige i nogle tilfælde styrelseschefen eller vicesstyrelseschefen.

Med forslaget fastlægges det, at Ankestyrelsen på opkrævningsområdet fremover vil være den endelige administrative klageinstans i relation til de afgørelser, som statsforvaltningen træffer efter lov om opkrævning af underholdsbidrag, og som efter loven kan påklages til Ankestyrelsen. Dette fastlægges med forslaget om, at retssikkerhedslovens § 50, stk. 4, skal finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sager på det familieretlige område. Det fremgår af den nævnte bestemmelse, at Ankestyrelsens afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Ankestyrelsens afgørelser i ovennævnte sager vil således ikke kunne påklages til social- og indenrigsministeren eller til andre administrative myndigheder.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 9, nr. 2-10, og bemærkningerne dertil for en nærmere gennemgang af de regler i retssikkerhedsloven, der efter forslaget fremover vil finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sager efter lov om opkrævning af underholdsbidrag.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.4.

Til nr. 2

Det fremgår af § 23 b, nr. 3, i lov om opkrævning af underholdsbidrag, at social- og indenrigsministeren kan fastsætte regler om statsforvaltningens behandling af sager efter denne lov, herunder om behandling af klager over afgørelser truffet af statsforvaltningen.

Administrative forskrifter, der er udstedt i medfør af den nævnte bestemmelse, finder også anvendelse på de klagesager, som Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, i dag behandler på vegne af ministeren.

I dette lovforslags § 5, nr. 1, foreslås det bl.a., at kompetencen til at behandle klager over afgørelser truffet af statsforvaltningen efter loven ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der skal behandle disse sager. Ankestyrelsen har ikke departemental status og er således en selvstændig myndighed under ministeriet.

Da det fremgår af § 23 b, nr. 3, i lov om opkrævning af underholdsbidrag, at det er statsforvaltningens behandling af sager efter loven, der kan fastsættes nærmere regler om, og da der således eventuelt kan opstå tvivl om, hvorvidt administrative forskrifter udstedt i medfør af denne bestemmelse også vil gælde for Ankestyrelsens behandling af disse sager, foreslås det, at lovens § 23 b, nr. 3, ændres således, at det er behandlingen af disse sager, der kan fastsættes nærmere forskrifter om. Ordlyden af bestemmelsen vil således ikke længere være begrænset til statsforvaltningens behandling af disse sager. Herved fastslås det, at forskrifter om behandling af disse sager også gælder for Ankestyrelsen. Da det ikke kun er statsforvaltningen og Ankestyrelsen, der behandler sager efter loven, er det nødvendigt at nyaffatte lovens § 23 b, nr. 3 således, at det fremgår af bestemmelsen, hvilke sager efter loven der er omfattet af bestemmelsen, der således vil omfatte sager efter lovens § 1, stk. 2, jf. § 2, 2. pkt., sager efter lovens § 20 samt behandlingen af klager over afgørelser truffet af statsforvaltningen.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.3.

Til § 6

Til nr. 1

Det fremgår af retsvirkningslovens §§ 5-9, 11, 13 og 18-20, at statsforvaltningen behandler sager om ægtefællebidrag under et ægteskab, herunder også i forbindelse med ophævelse af samlivet på grund af uoverensstemmelser, samt visse typer af sager om ægtefællers formueforhold under ægteskabet, f.eks. sager om tilladelse til afhændelse eller pantsætning af fast ejendom, der tjener til familiens bolig, og hvor den anden ægtefælle ikke vil give sit samtykke til afhændelsen eller pantsætningen.

Ifølge § 9 a i retsvirkningsloven kan statsforvaltningen og social- og indenrigsministeren til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af et bidrag efter loven anmode en part om oplysninger om vedkommendes egne forhold. Hvis parten undlader at give disse oplysninger, kan der træffes afgørelse på det foreliggende grundlag.

Det fremgår af lovens § 52 a, stk. 4, at statsforvaltningen og ministeren til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af bidrag efter loven kan få terminaladgang til nødvendige økonomiske oplysninger om en part hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregistret.

Det foreslås, at ministerens kompetence til at anmode en part om oplysninger om vedkommendes egne forhold og kompetencen til at træffe afgørelse på det foreliggende grundlag, jf. lovens § 9 a, og ministerens adgang til økonomiske oplysninger om en part hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregistret, efter lovens § 52 a, stk. 4, ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der har kompetencen og adgangen dertil.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.1 og 2.2.

Til nr. 2

Det fremgår af retsvirkningslovens § 52 a, stk. 1, at statsforvaltningens afgørelser efter loven (og dermed også sagsbehandlingen i disse sager) kan påklages til ministeren.

Det foreslås, at kompetencen til at behandle klager over statsforvaltningens afgørelser efter lovens § 52 a, stk. 1, ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der har kompetencen dertil.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.1.

Der er ikke særlige regler i lovgivningen om ægteskabets retsvirkninger, der regulerer, hvordan Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, skal træffe afgørelse i klagesager efter retsvirkningsloven. Der er således ikke regler, der f.eks. fastlægger, at der skal medvirke eksterne personer ved afgørelsen af sager, eller at afgørelsen f.eks. skal træffes på det møde. Det er normalt den sagsbehandler, der behandler sagen, der på vegne af Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, træffer afgørelse i sagen. Der er heller ikke i lovgivningen om ægteskabets retsvirkninger fastlagt rammer for, hvordan Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, f.eks. skal træffe afgørelse i klagesager, der har principiel eller generel betydning.

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af klagesager efter retsvirkningsloven sker efter reglerne i loven og tilhørende administrative forskrifter. Derudover finder også forvaltningsloven, persondataloven, offentlighedsloven og almindelige forvaltningsretlige principper anvendelse ved behandling af disse sager.

Ovenstående medfører bl.a., at almindelige forvaltningsretlige principper i relation til klagers opsættende virkning finder anvendelse ved Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af klagesager efter retsvirkningsloven. Efter disse principper har en klage over en administrativ afgørelse ikke opsættende virkning. Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, kan dog efter anmodning tillægge en klage opsættende virkning, hvis der er grundlag herfor. Ved afgørelsen og vurderingen heraf skal der foreligge helt særlige omstændigheder, f.eks. at den påklagede afgørelse alene på baggrund af den anførte tekst i afgørelsen vurderes at være åbenbart urigtig.

Når Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, behandler klagesager efter retsvirkningsloven, finder de almindelige forvaltningsretlige principper om, hvorvidt en afgørelse kan ændres til skade for klageren eller ej, anvendelse, herunder også i relation til, at der i de fleste familieretlige sager er tale om en sag mellem to parter (en partstvist). Det er således udgangspunktet ved Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af sager, at en afgørelse ikke kan ændres til skade for klageren, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. at den afgørelse, der er truffet, er ugyldig på grund af manglende kompetence, eller at der i øvrigt foreligger væsentlige sagsbehandlingsfejl, som har haft afgørende betydning for afgørelsen, og som ikke kan rettes op på anden måde.

Ovenstående medfører bl.a. også, at Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, efter forvaltningslovens § 19 i relevant omfang skal foretage partshøring i klagesager efter retsvirkningsloven, ligesom en skriftlig afgørelse, jf. forvaltningslovens §§ 22 og 24, skal indeholde en begrundelse med henvisning til relevante retsregler, og det skal angives, hvad der er lagt vægt på i det omfang, der i sagen er foretaget et administrativt skøn. Derudover skal en begrundelse indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, der har været bestemmende for skønsudøvelsen.

Det fremgår af § 52 a, stk. 3, i retsvirkningsloven, at social- og indenrigsministeren bl.a. kan fastsætte regler om klagers behandling. Denne hjemmel er kun udnyttet i relation til sager om ægtefællebidrag efter retsvirkningsloven. I §§ 17 og 18 i bekendtgørelse nr. 626 af 12. juni 2014 om børne- og ægtefællebidrag er der fastsat nærmere regler om klagers behandling. Det er bl.a. bestemt, hvordan en klage skal indgives, og hvordan statsforvaltningen skal behandle en klage.

Det fremgår af en række sociale love, herunder f.eks. § 166 i serviceloven og § 50 i lov om social pension, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter loven kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i retssikkerhedslovens kapitel 10. Når Ankestyrelsen behandler disse klagesager, finder bestemmelserne i retssikkerhedslovens kapitel 9 også anvendelse.

Retssikkerhedsloven kapitel 9 indeholder bl.a. bestemmelser om, at Ankestyrelsen er klageinstans for administrative afgørelser, i det omfang det er fastsat ved lov, og at Ankestyrelsens afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 50, stk. 1 og 4. Kapitel 9 indeholder også bestemmelser om, hvordan Ankestyrelsen skal træffe afgørelse i sagerne. Ankestyrelsen træffer som udgangspunkt afgørelse i klagesager på det sociale område uden medvirken af beskikkede medlemmer, jf. lovens § 52 a. Det er således normalt den enkelte sagsbehandler, der på vegne af Ankestyrelsen træffer afgørelse i klagesager over kommunale afgørelser på det sociale område. Hvis Ankestyrelsen skønner, at en sag har principiel eller generel betydning, træffes afgørelsen i sagen på et møde, hvor der deltager to beskikkede medlemmer og to ankechefer, jf. lovens § 55 (udvidet votering). Det fremgår af lovens § 56, at Ankestyrelsens chef i relation til disse principielle eller generelle sager kan beslutte, at en afgørelse skal træffes på et møde, hvor styrelseschefen eller vicesstyrelseschefen er formand, og hvor der deltager to ankechefer og to beskikkede medlemmer.

Det fremgår af retssikkerhedslovens § 68, stk. 1, at Ankestyrelsen ikke er bundet af parternes påstande og er uafhængig af instruktioner vedrørende afgørelsen i den enkelte sag. Bestemmelsen fortolkes og anvendes af Ankestyrelsen i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper om, hvorvidt en afgørelse kan ændres til skade for klageren eller ej, herunder også med hensyntagen til, at der i nogle sager er tale om en sag mellem to parter (en partstvist). Det er således udgangspunktet ved Ankestyrelsens behandling af sager, at en afgørelse ikke kan ændres til skade for klageren, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. at den afgørelse, der er truffet, er ugyldig på grund af manglende kompetence, eller at der i øvrigt foreligger væsentlige sagsbehandlingsfejl, som har haft afgørende betydning for afgørelsen, og som ikke kan rettes op på anden måde. Efter lovens § 68, stk. 2, kan Ankestyrelsens afgørelse gå ud på afvisning, stadfæstelse, hjemvisning, ophævelse eller ændring af den afgørelse, der er klaget over.

Efter lovens § 70 skal Ankestyrelsens afgørelser være skriftlige og være begrundede. Afgørelserne offentliggøres efter regler, der fastsættes i Ankestyrelsens og Beskæftigelsesudvalgets forretningsordener.

Foruden ovennævnte finder også forvaltningsloven, persondataloven, offentlighedsloven og almindelige forvaltnings-

retlige principper anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af klagesager på det sociale område.

Det foreslås, at der i § 52 a, stk. 1, i retsvirkningsloven ind sættes et nyt 2. pkt., hvori det fastsættes, at retssikkerhedslovens kapitel 9 samt §§ 68 og 70 skal finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af klagesager efter retsvirkningsloven. Med forslaget vil det fortsat være udgangspunktet, at det er den enkelte sagsbehandler, der på vegne af Ankestyrelsen træffer afgørelse i sagen. Forslaget vil dog bl.a. give Ankestyrelsen mulighed for at beslutte, at en sag af principiel eller generel betydning vil skulle behandles på et møde med udvidet votering, hvor der deltager to beskikkede medlemmer (lægmænd) og to ankechefer og tillige i nogle tilfælde styrelseschefen eller vicesstyrelseschefen.

Med forslaget fastlægges det, at Ankestyrelsen efter retsvirkningsloven fremover vil være den endelige administrative klageinstans i relation til de afgørelser, som statsforvaltningen træffer efter retsvirkningsloven, og som efter loven kan påklages til Ankestyrelsen. Dette fastlægges med forslaget om, at retssikkerhedslovens § 50, stk. 4, skal finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sager på det familieretlige område. Det fremgår af den nævnte bestemmelse, at Ankestyrelsens afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Ankestyrelsens afgørelser i sager om ægteskabets retsvirkninger vil således ikke kunne påklages til social- og indenrigsministeren eller til andre administrative myndigheder.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 9, nr. 2-10, og bemærkningerne dertil for en nærmere gennemgang af de regler i retssikkerhedsloven, der efter forslaget fremover vil finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sager efter retsvirkningsloven.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.4.

Til nr. 3

Det fremgår af § 52 a, stk. 2, i retsvirkningsloven, at klager over statsforvaltningens afgørelser om bidrag efter loven skal indgives, inden 4 uger efter at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Social- og indenrigsministeren kan i særlige tilfælde behandle en klage, selv om klagen er indgivet efter udløb af fristen.

Det foreslås, at kompetencen til i særlige tilfælde at behandle en klage over en afgørelse om bidrag, selv om klagen er indgivet efter udløb af fristen, jf. lovens § 52 a, stk. 2, ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der har kompetencen dertil.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.1.

Til nr. 4

Det fremgår af § 52 a, stk. 3, i retsvirkningsloven, at social- og indenrigsministeren kan fastsætte regler om klagers behandling og om statsforvaltningens behandling af sager om ægtefællebidrag, jf. §§ 5, 6 og 8, herunder om ansøgningsfrister og begyndelses- og ændringstidspunkter.

Administrative forskrifter, der er udstedt i medfør af den nævnte bestemmelse, finder også anvendelse på de klagesager, som Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, i dag behandler på vegne af ministeren.

I lovforslagets § 6, nr. 2, foreslås det, at kompetencen til at behandle klager efter loven ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der skal behandle disse sager. Ankestyrelsen har ikke departemental status og er således en selvstændig myndighed under ministeriet.

Da det fremgår af § 52 a, stk. 3, i retsvirkningsloven, at det er statsforvaltningens behandling af sager om ægtefællebidrag, der kan fastsættes nærmere regler om, og da der således eventuelt kan opstå tvivl om, hvorvidt administrative forskrifter udstedt i medfør af denne bestemmelse også vil gælde for Ankestyrelsens behandling af disse sager, foreslås det, at lovens § 52 a, stk. 3, ændres således, at det er behandlingen af sager om ægtefællebidrag, der kan fastsættes nærmere forskrifter om. Ordlyden af bestemmelsen vil således ikke længere være begrænset til statsforvaltningens behandling af disse sager. Herved fastslås det, at forskrifter om behandling af disse sager også gælder for Ankestyrelsen.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.3.

Til § 7

Til nr. 1

Det fremgår af § 7 i ægteskabsloven, at ægteskab ikke uden social- og indenrigsministerens tilladelse må indgås mellem personer, af hvilke den ene har været gift med den andens slægtning i ret op- eller nedstigende linje. Er der fællesbørn i det tidligere ægteskab, må tilladelsen kun gives, såfremt hensynet til børnene ikke taler derimod.

Det foreslås, at kompetencen til at tillade indgåelse af ægteskab efter lovens § 7 ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der har kompetencen dertil.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.2.

Til nr. 2

Det fremgår af ægteskabslovens §§ 1 a-13, at kommunen behandler sager om prøvelse af ægteskabsbetingelserne. Kommunen kan efter lovens § 1 a, § 4, § 10, stk. 2, og § 11 a, stk. 2, dispensere fra visse ægteskabsbetingelser.

Efter § 21, stk. 1, i ægteskabsloven, er en vielse (og dermed ægteskabet) kun gyldig, hvis den er sket for en myndighed, der efter loven kan foretage vielser, og under iagttagelse af bestemmelsen i lovens § 20, stk. 2. Efter lovens § 21, stk. 2, kan social- og indenrigsministeren godkende et ugyldigt ægteskab efter lovens § 21, stk. 1, såfremt særlige grunde taler herfor.

Det fremgår af lovens § 37, stk. 2, § 50, stk. 1, og § 53, stk. 2, at statsforvaltningen behandler sager om separation og skilsmisse samt sager om fastsættelse af størrelsen af ægtefællebidrag efter en separation eller skilsmisse.

Statsforvaltningens afgørelser efter loven (og dermed også sagsbehandlingen i disse sager) kan påklages til social- og indenrigsministeren, jf. lovens § 58 a, stk. 1. Statsforvaltningens afgørelser efter lovens § 43, stk. 1 og 2, om, hvorvidt en sag om separation eller skilsmisse kan indbringes for retten, samt afgørelser om at imødekomme en anmodning efter lovens § 43, stk. 3, om at indbringe en sag om separation eller skilsmisse for retten, kan ikke påklages til ministeren, men kan derimod indbringes for domstolene.

Kommunens afgørelser om dispensation fra visse ægteskabsbetingelser efter lovens §§ 1 a og 4, § 10, stk. 2, og § 11 a, stk. 2, samt afgørelser om anerkendelse af udenlandske skilsmisser til brug for prøvelse af ægteskabsbetingelserne (og dermed også sagsbehandlingen i disse sager) kan efter lovens § 58 b, stk. 1, påklages til ministeren.

Det fremgår af lovens § 58 c, at statsforvaltningen og ministeren til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af et bidrag efter loven kan anmode en part om oplysninger om vedkommendes egne forhold. Hvis parten undlader at give disse oplysninger, kan der træffes afgørelse på det foreliggende grundlag.

Det foreslås, at kompetencen til at godkende en ugyldig vielse (og dermed ægteskabet) efter lovens § 21, stk. 2, kompetencen til at behandle klager over statsforvaltningens afgørelser efter loven, jf. lovens § 58 a, stk. 1, kompetencen til at behandle klager efter lovens § 58 b, stk. 1, samt ministerens kompetence til at anmode en part om oplysninger om vedkommendes egne forhold og kompetencen til at træffe afgørelse på det foreliggende grundlag, jf. lovens § 58 c, ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der har kompetencen og adgangen dertil.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.1 og 2.2.

Til nr. 3

Det fremgår af § 23, stk. 1, i ægteskabsloven, at et ægteskab omstødes ved dom, hvis det er indgået i strid med lovens § 6, der indeholder en bestemmelse om, at ægteskab ikke må indgås mellem slægtninge i ret op- og nedstigende linje eller mellem søskende, eller i strid med lovens § 9, der indeholder en bestemmelse om, at den, der tidligere har indgået ægteskab eller har været part i et registreret ægteskab, ikke må indgå ægteskab, så længe det tidligere ægteskab eller registrerede partnerskab består. Efter lovens § 23, stk. 3, kan sag til omstødelse anlægges af social- og indenrigsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, eller af en af ægtefællerne. Er ægteskabet indgået i strid med lovens § 9, kan tillige ægtefællen i det tidligere ægteskab anlægge sag.

Det foreslås, at ministerens kompetence til at anlægge sag efter lovens § 23, stk. 3, ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der har kompetencen dertil.

Det foreslås samtidig, at den nugældende mulighed for ministeren til at bemyndige andre til at anlægge sagen ikke videreføres, da det ikke er meningen, at Ankestyrelsen skal kunne bemyndige andre til at anlægge sådanne sager. Ankestyrelsen vil på samme måde (som ministeren har i dag) have mulighed for under en straffesag vedrørende forhold, der giver grundlag for omstødelse af et ægteskab efter ægteskabslovens 23, at bede påtalemyndigheden om at nedlægge påstand om ægteskabets omstødelse, jf. retsplejelovens § 996 a. I dette lovforslags § 10, nr. 3, foreslås retsplejelovens § 996 a ændret som konsekvens af forslaget om ændring af ægteskabslovens § 23, stk. 3.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.2 og bemærkningerne til dette lovforslags § 10, nr. 3.

Til nr. 4

Det fremgår af § 58 a, stk. 1, i ægteskabsloven, at statsforvaltningens afgørelser efter loven kan påklages til social- og indenrigsministeren. Dette gælder dog ikke afgørelser efter lovens § 43, stk. 1 og 2, samt afgørelser om at imødekomme en anmodning efter lovens § 43, stk. 3.

Ifølge lovens § 43, stk. 1, kan statsforvaltningen afslutte en sag om separation efter lovens § 29 eller skilsmisse efter lovens §§ 31-36, hvis den fornødne enighed, jf. lovens § 42, for at give bevilling ikke er opnået, eller statsforvaltningen finder det betænkeligt at give bevilling. Statsforvaltningen indbringer sagen for retten, hvis en part inden 4 uger efter, at det er meddelt den pågældende, at sagen er afsluttet, an-

moder herom. Dette gælder dog ikke, hvis afslutningen af sagen skyldes, at den pågældende er udeblevet fra vilkårsforhandlingen. Det fremgår af lovens § 43, stk. 2, at statsforvaltningen efter anmodning fra en part afslutter sagen og indbringer den for retten, hvis parterne har modtaget vejledning under vilkårsforhandlingen, uden at den fornødne enighed, jf. lovens § 42, er opnået, eller den pågældende er mødt, mens den anden part er udeblevet trods to indkaldelser. Ifølge lovens § 43, stk. 3, kan statsforvaltningen i særlige tilfælde efter anmodning afslutte sagen og indbringe den for retten, selv om betingelserne efter stk. 1 eller 2 ikke er opfyldt.

Ved § 14, nr. 1, i lov nr. 434 af 8. maj 2006 om Haagerbørnebeskyttelseskonventionen, blev der i ægteskabsloven indsat en ny § 43 a. Det fremgår af § 43 a, stk. 1, i ægteskabsloven, at statsforvaltningen kan behandle en ansøgning om separation eller skilsmisse, hvis betingelserne i § 448 c, stk. 1, 2 og 4, i retsplejeloven er opfyldt. Efter § 43 a, stk. 2, i ægteskabsloven, kan statsforvaltningens afvisning af at behandle en sag om separation eller skilsmisse, der ikke opfylder betingelserne i stk. 1, efter anmodning fra en af parterne indbringes for retten. Det er således ikke hensigten, at disse typer af afgørelser skal kunne påklages til ministeren.

I forbindelse med loven om Haagerbørnebeskyttelseskonventionen blev § 58 a, stk. 1, i ægteskabsloven imidlertid ved en fejl ikke udvidet til også at omfatte afgørelser om afvisning efter lovens § 43 a, stk. 2.

Det foreslås, at lovens § 58 a, stk. 1, hvorefter visse af statsforvaltningens afgørelser efter loven ikke kan påklages administrativt, men derimod kan indbringes for domstolene, udvides til også at omfatte statsforvaltningens afgørelser om at afvise at behandle en sag om separation eller skilsmisse, jf. lovens § 43 a, stk. 2.

Til nr. 5

Det fremgår af § 58 a, stk. 2, i ægteskabsloven, at klager over statsforvaltningens afgørelser om bidrag efter loven skal indgives, inden 4 uger efter at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Social- og indenrigsministeren kan i særlige tilfælde behandle en klage, selv om klagen er indgivet efter udløb af fristen.

Det foreslås, at kompetencen til i særlige tilfælde at behandle en klage over en afgørelse om bidrag, selv om klagen er indgivet efter udløb af fristen, jf. lovens § 58 a, stk. 2, ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der har kompetencen dertil.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.1.

Til nr. 6

Det fremgår af § 58 a, stk. 1, i ægteskabsloven, at statsforvaltningens afgørelser efter loven kan påklages til social- og indenrigsministeren. Dette gælder dog ikke afgørelser efter lovens § 43, stk. 1 og 2, samt afgørelser om at imødekomme en anmodning efter § 43, stk. 3. Disse afgørelser kan i stedet for indbringes for domstolene.

Selvom afgørelser efter lovens § 43, stk. 1 og 2, samt afgørelser om at imødekomme en anmodning efter lovens § 43, stk. 3, som nævnt ovenfor under bemærkningerne til dette lovforslags § 7, nr. 4, ikke kan påklages til ministeren, kan statsforvaltningens sagsbehandling i disse sager (herunder spørgsmål om inhabilitet og passivitet samt afgørelser om aktindsigt) påklages til ministeren på ulovbestemt grundlag som følge af et fagligt over-/underordningsforhold mellem statsforvaltningen og ministeren.

Statsforvaltningens sagsbehandling kan først påklages, når statsforvaltningen har truffet afgørelse i sagen. Afgørelser om aktindsigt samt spørgsmål om passivitet og inhabilitet kan dog påklages, selvom statsforvaltningen endnu ikke har truffet afgørelse i sagen. Ministerens reaktion i sagerne vil uanset klagetidspunktet afhænge af en konkret vurdering af den pågældende klage og sagens omstændigheder samt almindelige forvaltningsretlige regler og principper. Hvis det påklagede sagsbehandlingsspørgsmål helt eller delvist indbringes for retten, kan ministeren helt eller delvist afvise at behandle klagen, da det i modsat fald vil kunne medføre, at både retten og ministeren skal tage stilling til det samme sagsbehandlingsspørgsmål.

Det foreslås, at den ulovbestemte klageadgang i relation til statsforvaltningens sagsbehandling i ovennævnte sager fastsættes i ægteskabsloven i den foreslåede nye bestemmelse i lovens § 58 a, stk. 3, således at statsforvaltningens sagsbehandling kan påklages til Ankestyrelsen. Forslaget viderefører den nugældende mulighed for administrativt at påklage sagsbehandlingen i disse typer af sager. Det foreslås også, at principperne for behandlingen af disse sager videreføres. Det vil således også fremover som udgangspunkt først være muligt at påklage sagsbehandlingen, når statsforvaltningen har afsluttet behandlingen af sagen. Klager over afgørelser om aktindsigt samt spørgsmål om inhabilitet og passivitet vil som hidtil kunne påklages, selvom statsforvaltningen endnu ikke har afsluttet sagen. Ankestyrelsens reaktion i sagen vil afhænge af en konkret vurdering af klagen og sagens omstændigheder samt almindelige forvaltningsretlige regler og principper. Hvis det påklagede sagsbehandlingsspørgsmål helt eller delvist indbringes for retten, kan Ankestyrelsen helt eller delvist afvise at behandle klagen, da det i modsat fald vil kunne medføre, at både retten og Ankestyrelsen skal tage stilling til det samme sagsbehandlingsspørgsmål. Hvis det i sjældne tilfælde skulle vise sig, at retten på grund af sagens karakter og den måde, hvorpå sagen

er forelagt for retten, alligevel ikke tager stilling til det konkrete sagsbehandlingsspørgsmål, som Ankestyrelsen tidligere har afvist, kan klageren bede Ankestyrelsen om at genoptage behandlingen af klagen over statsforvaltningens sagsbehandling i sagen.

Da det i dette lovforslags § 7, nr. 4, foreslås, at lovens § 58 a, stk. 1, hvorefter visse af statsforvaltningens afgørelser efter loven ikke kan påklages, men derimod kan indbringes for domstolene, udvides til også at omfatte statsforvaltningens afgørelser om at afvise at behandle en sag om separation eller skilsmisse, jf. lovens § 43 a, stk. 2, foreslås det, at statsforvaltningens sagsbehandling i disse sager også skal kunne påklages Ankestyrelsen.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.1. og til bemærkningerne til dette lovforslags § 7, nr. 4.

Til nr. 7

Det fremgår af § 58 a, stk. 3, i ægteskabsloven, at social- og indenrigsministeren kan fastsætte regler om statsforvaltningens behandling af separations- og skilsmisssager, om vilkårsforhandling, om mægling efter § 41, om statsforvaltningens behandling af sager om ægtefællebidrag efter §§ 50 og 53, herunder om ansøgningsfrister og begyndelses- og ændringstidspunkter, samt om klagers behandling. Det kan i disse regler bestemmes, at vilkårsforhandling bortfalder for en ægtefælle, der ikke har ophold her i landet.

Administrative forskrifter, der er udstedt i medfør af den nævnte bestemmelse, finder også anvendelse på de klagesager, som Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, i dag behandler på vegne af ministeren.

I dette lovforslags § 7, nr. 2, foreslås det, at kompetencen til at behandle klager over statsforvaltningens afgørelser efter loven ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der skal behandle disse sager. Ankestyrelsen har ikke departemental status og er således en selvstændig myndighed under ministeriet.

Da det fremgår af § 58 a, stk. 3, i ægteskabsloven, at det er statsforvaltningens behandling af separations og skilsmisssager samt statsforvaltningens behandling af sager om ægtefællebidrag efter lovens §§ 50 og 53, herunder ansøgningsfrister og begyndelses- og ændringstidspunkter, der kan fastsættes nærmere regler om, og da der således eventuelt kan opstå tvivl om, hvorvidt administrative forskrifter udstedt i medfør af denne bestemmelse også vil gælde for Ankestyrelsens behandling af disse sager efter loven, foreslås det, at lovens § 58 a, stk. 3, ændres således, at det er behandlingen af disse sager, der kan fastsættes nærmere forskrifter om. Ordlyden af bestemmelsen vil således ikke læn-

gere være begrænset til statsforvaltningens behandling af sager. Herved fastslås det, at forskrifter om behandling af disse sager også gælder for Ankestyrelsen.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.3.

Til nr. 8

Det fremgår af lovens § 58 a, stk. 4, at statsforvaltningen og ministeren til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af bidrag efter loven kan få terminaladgang til nødvendige økonomiske oplysninger om en part hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregisteret.

Det foreslås, at ministerens adgang til at indhente økonomiske oplysninger om en part hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregisteret, efter lovens § 58 a, stk. 4 (der bliver stk. 5, jf. dette lovforslags § 7, nr. 6), ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der har adgangen dertil.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.2.

Til nr. 9

Det fremgår af § 58 a, stk. 2, i ægteskabsloven, at social- og indenrigsministeren kan fastsætte regler om behandlingen af sager efter ægteskabslovens kapitel 1 (sager hos kommunerne om prøvelse af ægteskabsbetingelserne).

I de fleste familieretlige love er der en eller flere bestemmelser, der bemyndiger ministeren til at fastsætte nærmere regler om behandlingen af de familieretlige sager. Det fremgår af disse bestemmelser, at bemyndigelsen også giver mulighed for at fastsætte regler om klagers behandling. Dette er dog ikke tilfældet i relation til § 58 b, stk. 2, i ægteskabsloven. Det foreslås derfor, at det fastslås i lovens § 58 b, stk. 2, at bestemmelsen også giver ministeren bemyndigelse til at udstede nærmere regler om klagers behandling.

Forslaget vil medføre, at ministeren ligesom på mange andre familieretlige områder – f.eks. bidragsområdet – bl.a. vil kunne fastsætte regler om, at kommunen kan genoptage behandlingen af en sag, hvis der foreligger nye oplysninger og ansøgninger, i situationer, hvor der ikke er taget konkret stilling til konkrete oplysninger eller ansøgninger, og ved alvorlige sagsbehandlingsfejl, der kan have betydning for afgørelsens resultat. Der kan også fastsættes regler om, hvordan klager skal indgives og lignende.

Til nr. 10

Der er ikke særlige regler i lovgivningen om indgåelse og opløsning af ægteskab, der regulerer, hvordan Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, skal træffe afgørelse i sager efter ægteskabsloven. Der er således ikke regler, der f.eks. fastlægger, at der skal medvirke eksterne personer ved afgørelsen af sager, eller at afgørelsen f.eks. skal træffes på et møde. Det er normalt den sagsbehandler, der behandler sagen, der på vegne af Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, træffer afgørelse i sagen. Der er heller ikke i lovgivningen om indgåelse og opløsning af ægteskab fastlagt rammer for, hvordan Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, f.eks. skal træffe afgørelse i sager, der har principiel eller generel betydning.

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af sager på området for indgåelse og opløsning af ægteskab sker efter reglerne i ægteskabsloven og tilhørende administrative forskrifter. Derudover finder også forvaltningsloven, persondataloven, offentlighedsloven og almindelige forvaltningsretlige principper anvendelse ved behandling af disse sager.

Ovenstående medfører bl.a., at almindelige forvaltningsretlige principper i relation til klagers opsættende virkning finder anvendelse ved Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af klagesager efter ægteskabsloven. Efter disse principper har en klage over en administrativ afgørelse ikke opsættende virkning. Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, kan dog efter anmodning tillægge en klage opsættende virkning, hvis der er grundlag herfor. Ved afgørelsen og vurderingen heraf skal der foreligge helt særlige omstændigheder, f.eks. at den påklagede afgørelse alene på baggrund af den anførte tekst i afgørelsen vurderes at være åbenbart urigtig.

Når Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, behandler klagesager efter ægteskabsloven, finder de almindelige forvaltningsretlige principper om, hvorvidt en afgørelse kan ændres til skade for klageren eller ej, anvendelse, herunder også i relation til, at der i de fleste familieretlige sager er tale om en sag mellem to parter (en partstvist). Det er således udgangspunktet ved Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af sager, at en afgørelse ikke kan ændres til skade for klageren, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. at den afgørelse, der er truffet, er ugyldig på grund af manglende kompetence, eller at der i øvrigt foreligger væsentlige sagsbehandlingsfejl, som har haft afgørende betydning for afgørelsen, og som ikke kan rettes op på anden måde.

Ovenstående medfører bl.a. også, at Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, efter forvaltningslovens § 19 i relevant omfang skal foretage partshøring i sager efter ægteskabsloven, ligesom en skriftlig afgørelse, jf. forvaltningslovens §§ 22 og 24, skal indeholde en begrundelse med henvisning til relevante retsregler, og det skal angives, hvad der er lagt vægt på i det omfang, der i sagen er foretaget et administra-

tivt skøn. Derudover skal en begrundelse indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, der har været bestemmende for skønsudøvelsen.

Det fremgår af § 58 a, stk. 3, i ægteskabsloven, at social- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om behandlingen af klager i sager om separation, skilsmisse og ægtefællebidrag. I §§ 9 og 10 i bekendtgørelse nr. 742 af 21. juni 2013 om separation og skilsmisse og i §§ 17 og 18 i bekendtgørelse nr. 626 af 12. juni 2014 om børne- og ægtefællebidrag er der fastsat nærmere regler herom. Det er bl.a. bestemt, hvordan en klage skal indgives, og hvordan statsforvaltningen skal behandle klagen.

Det fremgår af en række sociale love, herunder f.eks. § 166 i serviceloven og § 50 i lov om social pension, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter loven kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i retssikkerhedslovens kapitel 10. Når Ankestyrelsen behandler disse klagesager, finder bestemmelserne i retssikkerhedslovens kapitel 9 også anvendelse.

Retssikkerhedsloven kapitel 9 indeholder bl.a. bestemmelser om, at Ankestyrelsen er klageinstans for administrative afgørelser, i det omfang det er fastsat ved lov, og at Ankestyrelsens afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 50, stk. 1 og 4. Kapitel 9 indeholder også bestemmelser om, hvordan Ankestyrelsen skal træffe afgørelse i sagerne. Ankestyrelsen træffer som udgangspunkt afgørelse i klagesager på det sociale område uden medvirken af beskikkede medlemmer, jf. lovens § 52 a. Det er således normalt den enkelte sagsbehandler, der på vegne af Ankestyrelsen træffer afgørelse i klagesager over kommunale afgørelser på det sociale område. Hvis Ankestyrelsen skønner, at en sag har principiel eller generel betydning, træffes afgørelsen i sagen på et møde, hvor der deltager to beskikkede medlemmer og to ankechefer, jf. lovens § 55 (udvidet votering). Det fremgår af lovens § 56, at Ankestyrelsens chef i relation til disse principielle eller generelle sager kan beslutte, at en afgørelse skal træffes på et møde, hvor styrelseschefen eller vicesstyrelseschefen er formand, og hvor der deltager to ankechefer og to beskikkede medlemmer.

Det fremgår af retssikkerhedslovens § 68, stk. 1, at Ankestyrelsen ikke er bundet af parternes påstande og er uafhængig af instruktioner vedrørende afgørelsen i den enkelte sag. Bestemmelsen fortolkes og anvendes af Ankestyrelsen i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper om, hvorvidt en afgørelse kan ændres til skade for klageren eller ej, herunder også med hensyntagen til, at der i nogle sager er tale om en sag mellem to parter (en partstvist). Det er således udgangspunktet ved Ankestyrelsens behandling af sager, at en afgørelse ikke kan ændres til skade for klageren, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. at den afgørelse, der er truffet, er ugyldig på

grund af manglende kompetence, eller at der i øvrigt foreligger væsentlige sagsbehandlingsfejl, som har haft afgørende betydning for afgørelsen, og som ikke kan rettes op på anden måde. Efter lovens § 68, stk. 2, kan Ankestyrelsens afgørelse gå ud på afvisning, stadfæstelse, hjemvisning, ophævelse eller ændring af den afgørelse, der er klaget over.

Efter lovens § 70 skal Ankestyrelsens afgørelser være skriftlige og være begrundede. Afgørelserne offentliggøres efter regler, der fastsættes i Ankestyrelsens og Beskæftigelsesudvalgets forretningsordener.

Foruden ovennævnte finder også forvaltningsloven, persondataloven, offentlighedsloven og almindelige forvaltningsretlige principper anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af klagesager på det sociale område.

Det foreslås, at retssikkerhedslovens kapitel 9 samt §§ 68 og 70 skal finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sager efter ægteskabsloven. Dette gælder både de sager, hvor Ankestyrelsen efter lovforslaget fremover vil være klageinstans i sager efter ægteskabsloven, og de sager, hvor Ankestyrelsen fremover vil være 1. instans i visse sager efter ægteskabsloven. Med forslaget vil det fortsat være udgangspunktet, at det er den enkelte sagsbehandler, der på vegne af Ankestyrelsen træffer afgørelse i sagen. Forslaget vil dog bl.a. give Ankestyrelsen mulighed for at beslutte, at en sag af principiel eller generel betydning vil skulle behandles på et møde med udvidet votering, hvor der deltager to beskikkede medlemmer (lægmænd) og to ankechefer og tillige i nogle tilfælde styrelseschefen eller vicedirektøren.

Med forslaget fastlægges det, at Ankestyrelsen på området for indgåelse og opløsning af ægteskab fremover vil være den endelige administrative klageinstans i relation til de afgørelser, som statsforvaltningen og kommunerne træffer efter ægteskabsloven, og som efter loven kan påklages til Ankestyrelsen. Dette fastlægges med forslaget om, at retssikkerhedslovens § 50, stk. 4, skal finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sager på det familieretlige område. Det fremgår af den nævnte bestemmelse, at Ankestyrelsens afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Ankestyrelsens afgørelser i sager efter ægteskabsloven vil således ikke kunne påklages til social- og indenrigsministeren eller til andre administrative myndigheder.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 9, nr. 2-10, og bemærkningerne dertil for en nærmere gennemgang af de regler i retssikkerhedsloven, der efter forslaget fremover vil finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sager efter ægteskabsloven.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.4.

Til § 8

Til nr. 1 og 2

Det fremgår af navnelovens § 2, stk. 2, at social- og indenrigsministeren en gang om året bekendtgør, hvilke efternavne der ikke er beskyttede (efternavne der her i landet bæres af mere end 2.000 personer, og som kan tages af enhver).

Det foreslås, at kompetencen efter lovens § 2, stk. 2, til en gang årligt at offentliggøre, hvilke efternavne der ikke er beskyttede, ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der har kompetencen dertil.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.2.

Til nr. 3

Det fremgår af § 6, stk. 1, nr. 2, i navneloven, at navne, der ikke bæres som efternavn her i landet, kan tages som efternavn, medmindre navnet indgår i eller let kan forveksles med navnet på et selskab, en forening, et varemærke eller lignende, som er anmeldt efter lovens § 6, stk. 2.

Efter lovens § 6, stk. 1, nr. 3, kan navne, der ikke bæres som efternavn her i landet, tages som efternavn, medmindre navnet er et almindeligt kendt kunstnernavn, som er anmeldt efter lovens § 6, stk. 2, eller let kan forveksles hermed.

Ifølge lovens § 6, stk. 2, 1. pkt., kan den, der er berettiget til et af de i § 6, stk. 1, nr. 2 og 3, nævnte navne, anmelde dette til social- og indenrigsministeren.

Det foreslås, at kompetencen til efter lovens § 6, stk. 2, 1. pkt., at modtage en anmeldelse af navne efter lovens § 6, stk. 1, nr. 2 og 3, ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der har kompetencen dertil.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.2.

Til nr. 4

Det fremgår af § 6, stk. 2, 2. pkt., i navneloven, at social- og indenrigsministeren offentliggør en liste over navne på selskaber, foreninger, varemærker og lignende samt almindeligt kendte kunstnernavne, som er anmeldt efter lovens § 6, stk. 2, 1. pkt.

Ifølge lovens § 14, stk. 1, offentliggør social- og indenrigsministeren en liste over drenge- og pigenavne, der kan tages uden godkendelse efter lovens § 14, stk. 3.

Det foreslås, at kompetencen efter lovens § 6, stk. 2, 2. pkt., til at offentliggøre en liste over navne på selskaber, foreninger, varemærker og lignende samt almindeligt kendte kunstnernavne, som er anmeldt efter navnelovens § 6, stk. 2, 1. pkt., og kompetencen efter lovens § 14, stk. 1, til at offentliggøre en liste over drenge- og pigenavne, der kan tages uden godkendelse, ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der har kompetencen dertil.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.2.

Til nr. 5

Det fremgår af lovens § 21, stk. 1, at afgørelser om navngivning og navneændring efter loven (og dermed også sagsbehandlingen i disse sager) kan påklages til social- og indenrigsministeren.

Det foreslås, at kompetencen til efter lovens § 21, stk. 1, at behandle klager over afgørelser om navngivning og navneændring ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der har kompetencen dertil.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.1.

Der er ikke særlige regler i navnelovgivning, der regulerer, hvordan Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, skal træffe afgørelse i klagesager efter navneloven. Det er normalt den sagsbehandler, der behandler sagen, der på vegne af Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, træffer afgørelse i sagen. Der er heller ikke i lovgivningen på navneområdet fastlagt rammer for, hvordan Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, f.eks. skal træffe afgørelse i sager, der har principiel eller generel betydning.

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af klagesager sker efter navneloven og tilhørende administrative forskrifter. Derudover finder også forvaltningsloven, persondataloven, offentlighedsloven og almindelige forvaltningsretlige principper anvendelse ved behandling af disse sager.

Ovenstående medfører bl.a., at almindelige forvaltningsretlige principper i relation til klagers opsættende virkning finder anvendelse ved Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af klagesager efter navneloven. Efter disse principper har en klage over en administrativ afgørelse ikke opsættende virkning. Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, kan dog efter anmodning tillægge en klage opsættende virkning, hvis der er grundlag herfor. Ved afgørelsen og vurderingen heraf skal der foreligge helt særlige omstændigheder, f.eks. at den påklagede afgørelse alene på baggrund af den anførte tekst i afgørelsen vurderes at være åbenbart urigtig.

Når Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, behandler klagesager på navneområdet, finder de almindelige forvaltningsretlige principper om, hvorvidt en afgørelse kan ændres til skade for klageren eller ej, anvendelse, herunder også i relation til, at der i de fleste familieretlige sager er tale om en sag mellem to parter (en partstvist). Det er således udgangspunktet ved Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af sager, at en afgørelse ikke kan ændres til skade for klageren, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. at den afgørelse, der er truffet, er ugyldig på grund af manglende kompetence, eller at der i øvrigt foreligger væsentlige sagsbehandlingsfejl, som har haft afgørende betydning for afgørelsen, og som ikke kan rettes op på anden måde.

Ovenstående medfører bl.a. også, at Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, efter forvaltningslovens § 19 i relevant omfang skal foretage partshøring i sager efter navneloven, ligesom en skriftlig afgørelse, jf. forvaltningslovens §§ 22 og 24, skal indeholde en begrundelse med henvisning til relevante retsregler, og det skal angives, hvad der er lagt vægt på i det omfang, der i sagen er foretaget et administrativt skøn. Derudover skal en begrundelse indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, der har været bestemmende for skønsudøvelsen.

Det fremgår af § 21, stk. 1, i navneloven, at social- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om behandlingen af klager i navnesager. I §§ 24 og 25 i bekendtgørelse nr. 1324 af 27. november 2013 om navne er der fastsat nærmere regler herom. Det er bl.a. bestemt, hvordan en klage skal indgives, og hvordan den pågældende myndighed skal behandle klagen.

Det fremgår af en række sociale love, herunder f.eks. § 166 i serviceloven og § 50 i lov om social pension, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter loven kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i retssikkerhedslovens kapitel 10. Når Ankestyrelsen behandler disse klagesager, finder bestemmelserne i retssikkerhedslovens kapitel 9 også anvendelse.

Retssikkerhedslovens kapitel 9 indeholder bl.a. bestemmelser om, at Ankestyrelsen er klageinstans for administrative afgørelser, i det omfang det er fastsat ved lov, og at Ankestyrelsens afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 50, stk. 1 og 4. Kapitel 9 indeholder også bestemmelser om, hvordan Ankestyrelsen skal træffe afgørelse i sagerne. Ankestyrelsen træffer som udgangspunkt afgørelse i klagesager på det sociale område uden medvirken af beskikkede medlemmer, jf. lovens § 52 a. Det er således normalt den enkelte sagsbehandler, der på vegne af Ankestyrelsen træffer afgørelse i klagesager over kommunale afgørelser på det sociale område. Hvis Ankestyrelsen skønner, at en sag har principiel eller generel betydning, træffes

afgørelsen i sagen på et møde, hvor der deltager to beskikkede medlemmer og to ankechefer, jf. lovens § 55 (udvidet votering). Det fremgår af lovens § 56, at Ankestyrelsens chef i relation til disse principielle eller generelle sager kan beslutte, at en afgørelse skal træffes på et møde, hvor styrelseschefen eller vicesstyrelseschefen er formand, og hvor der deltager to ankechefer og to beskikkede medlemmer.

Det fremgår af retssikkerhedslovens § 68, stk. 1, at Ankestyrelsen ikke er bundet af parternes påstande og er uafhængig af instruktioner vedrørende afgørelsen i den enkelte sag. Bestemmelsen fortolkes og anvendes af Ankestyrelsen i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper om, hvorvidt en afgørelse kan ændres til skade for klageren eller ej, herunder også med hensyntagen til, at der i nogle sager er tale om en sag mellem to parter (en partsvist). Det er således udgangspunktet ved Ankestyrelsens behandling af sager, at en afgørelse ikke kan ændres til skade for klageren, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. at den afgørelse, der er truffet, er ugyldig på grund af manglende kompetence, eller at der i øvrigt foreligger væsentlige sagsbehandlingsfejl, som har haft afgørende betydning for afgørelsen, og som ikke kan rettes op på anden måde. Efter lovens § 68, stk. 2, kan Ankestyrelsens afgørelse gå ud på afvisning, stadfæstelse, hjemvisning, ophævelse eller ændring af den afgørelse, der er klaget over.

Efter lovens § 70 skal Ankestyrelsens afgørelser være skriftlige og være begrundede. Afgørelserne offentliggøres efter regler, der fastsættes i Ankestyrelsens og Beskæftigelsesudvalgets forretningsordener.

Foruden ovennævnte finder også forvaltningsloven, persondataloven, offentlighedsloven og almindelige forvaltningsretlige principper anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af klagesager på det sociale område.

Det foreslås også, at retssikkerhedslovens kapitel 9 samt §§ 68 og 70 skal finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af klagesager efter navneloven. Med forslaget vil det fortsat være udgangspunktet, at det er den enkelte sagsbehandler, der på vegne af Ankestyrelsen træffer afgørelse i sagen. Forslaget vil dog bl.a. give Ankestyrelsen mulighed for at beslutte, at en sag af principiel eller generel betydning vil skulle behandles på et møde med udvidet votering, hvor der deltager to beskikkede medlemmer (lægmænd) og to ankechefer og tillige i nogle tilfælde styrelseschefen eller vicesstyrelseschefen.

Med forslaget fastlægges det, at Ankestyrelsen på navneområdet fremover vil være den endelige administrative klageinstans i relation til de afgørelser, som personregisterførerne og statsforvaltningen træffer efter navneloven, og som efter loven kan påklages til Ankestyrelsen. Dette fastlægges med forslaget om, at retssikkerhedslovens § 50, stk. 4, skal finde

anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sager på det familieretlige område. Det fremgår af den nævnte bestemmelse, at Ankestyrelsens afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Ankestyrelsens afgørelser på navneområdet vil således ikke kunne påklages til social- og indenrigsministeren eller til andre administrative myndigheder.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 9, nr. 2-10, og bemærkningerne dertil for en nærmere gennemgang af de regler i retssikkerhedsloven, der efter forslaget fremover vil finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sager efter navneloven.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.4.

Til § 9

Til nr. 1

Det fremgår af § 18 i retssikkerhedsloven, at kommunalbestyrelsen nedsætter et børn og unge-udvalg, der træffer afgørelse i sager vedrørende børn og unge, jf. § 74 i serviceloven.

Ved § 2, nr. 2, i lov nr. 530 af 29. april 2015 om ændring af adoptionsloven, serviceloven, forældreansvarsloven og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (Lempelse af betingelserne for adoption uden samtykke m.v.), blev børn og unge-udvalgets opgaver i forbindelse med adoption uden samtykke fastsat i § 68 f i serviceloven. § 68 f i serviceloven er trådt i kraft den 1. oktober 2015. Hidtil var børn og unge-udvalgets opgaver i forbindelse med adoption uden samtykke omfattet af § 74 i serviceloven. Det foreslås derfor, at § 18 i retssikkerhedsloven ændres således, at henvisningen til serviceloven udvides til at omfatte både § 68 f og § 74.

Til nr. 2

Det fremgår af § 50, stk. 1, i retssikkerhedsloven, at Ankestyrelsen er klageinstans for administrative afgørelser, i det omfang det fastsættes ved lov.

Som konsekvens af, at det foreslås, at Ankestyrelsen fremover skal behandle de familieretlige sager – både klagesager og visse 1. instans (og eneste instans) sager – som Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, i dag behandler, og da det foreslås, at kapitel 9 i retssikkerhedsloven samt §§ 68 og 70 skal finde anvendelse på det familieretlige område, foreslås det, at der som pendant til den nugældende § 50, stk. 1, i retssikkerhedsloven indsættes et nyt 2. pkt. i § 50, stk. 1, om, at Ankestyrelsen udover at være klageinstans, tillige

træffer afgørelse i sager (som 1. instans), i det omfang det fastsættes ved lov. Herved vil bestemmelsen fremover afspejle, at Ankestyrelsen på det familieretlige område både behandler klagesager og træffer afgørelse i visse sager som 1. instans.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.1, 2.2 og 2.4.

Til nr. 3

Det fremgår af § 50, stk. 3, i retssikkerhedsloven, at Ankestyrelsen yder sekretariatsbistand til Arbejds miljøklagenævnet og Ligebehandlingsnævnet.

I cirkulæreskrivelse af 21. december 2012 om ændring af Ankestyrelsens arbejdsopgaver på det familieretlige område er det bl.a. fastlagt, at Ankestyrelsen – her skal dette forstås som Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen – udfører sekretariatsfunktionen for Adoptionsnævnet.

Som konsekvens af, at det foreslås, at Ankestyrelsen fremover skal varetage de opgaver, som Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, i dag varetager, foreslås det, at § 50, stk. 3, i retssikkerhedsloven ændres således, at Ankestyrelsen udover at yde sekretariatsbistand til Arbejds miljøklagenævnet og Ligebehandlingsnævnet tillige skal yde sekretariatsbistand til Adoptionsnævnet.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.1 og 2.2.

Til nr. 4

Det fremgår af § 52 a, stk. 1, i retssikkerhedsloven, at Ankestyrelsen træffer afgørelse uden medvirken af beskikkede medlemmer i sager om klage over kommunalbestyrelsens afgørelser, når det er fastsat ved lov, at sagerne kan påklages til Ankestyrelsen, jf. dog lovens § 52 c.

Ifølge lovens § 52 a, stk. 2, træffer Ankestyrelsen afgørelse uden medvirken af beskikkede medlemmer i sager om klage over afgørelser, der er behandlet af Udbetaling Danmark, og hvor der ikke er tvivl om afgørelsen.

I sager omfattet af lovens § 52 a, stk. 1 og 2, kan Ankestyrelsen, jf. lovens § 52 a, stk. 3, i tilfælde, hvor der er tale om en øjeblikkelig opstået trangssituation, eller hvor der i øvrigt er særligt behov herfor, træffe en foreløbig afgørelse. Ankestyrelsen skal snarest muligt træffe en endelig afgørelse i sagen.

Det fremgår af lovens § 52 c, stk. 1, at når Ankestyrelsen skønner, at en sag, der er omfattet af lovens § 52 a, stk. 1, har principiel eller generel betydning, træffes afgørelse i sagen på et møde efter reglerne om udvidet votering, jf. lovens § 55, stk. 2, nr. 1.

Ifølge lovens § 56, kan chefen for Ankestyrelsen, når en sag har principiel eller generel betydning, beslutte, at en afgørelse skal træffes i et møde, hvor styrelseschefen eller vicesstyrelseschefen er formand, og hvor der i øvrigt deltager to beskikkede medlemmer og to ankechefer.

Som konsekvens af, at det foreslås, at Ankestyrelsen fremover skal behandle de familieretlige sager – både klagesager og visse 1. instans (og eneste instans) sager – som Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, i dag behandler, foreslås det, at det ligesom i dag også fremover skal være udgangspunktet, at det er den enkelte sagsbehandler, der på vegne af Ankestyrelsen træffer afgørelse i den konkrete sag. Det foreslås derfor, at retssikkerhedslovens § 52 a ændres således, at der indsættes et nyt stk. 3 om, at Ankestyrelsen træffer afgørelse uden medvirken af beskikkede medlemmer i sager efter adoptionsloven, børneloven, forældreansvarsloven, lov om børns forsørgelse, § 23 a, stk. 2, i lov om opkrævning af underholdsbidrag, retsvirkningsloven, ægteskabsloven, navneloven og § 56 a, stk. 4, i udlændingeloven, jf. dog § 52 c, stk. 1, i retssikkerhedsloven. Det bemærkes, at det i lovforslagets § 9, nr. 6, foreslås, at retssikkerhedslovens § 52 c, stk. 1, også skal omfatte sager efter det foreslåede nye stk. 3 i lovens § 52 a. Dette vil medføre, at familieretlige sager, der skønnes at være generelle eller principielle – ligesom ved Ankestyrelsens behandling af klager over afgørelser på det sociale område – skal behandles på et møde med udvidet votering efter lovens § 55, stk. 1 og stk. 2, nr. 1, og § 56. Se bemærkningerne til lovforslagets § 9, nr. 6.

Som nævnt ovenfor i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5, vil forslaget om, at retssikkerhedslovens kapitel 9 samt §§ 68 og 70 skal finde anvendelse i sager efter adoptionsloven, ikke have betydning for Ankestyrelsens behandling af sager om Ankestyrelsens samtykke til adoption uden samtykke efter adoptionslovens § 9, stk. 2, 2. pkt., der indeholder en bestemmelse om, at en adoption uden forældrenes samtykke, af et barn, der er anbragt uden for hjemmet, kun kan ske, hvis Ankestyrelsen giver samtykke hertil. Dette skyldes, at det i § 55, stk. 2, nr. 3, i retssikkerhedsloven er bestemt, at Ankestyrelsen skal behandle disse sager på et møde med udvidet votering, jf. § 55, stk. 1, i retssikkerhedsloven. Det fremgår af sidstnævnte bestemmelse, at der på sådanne møder deltager to beskikkede medlemmer og to ankechefer, hvoraf den ene er formand.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.1, 2.2 og 2.4.

Til nr. 5

Som nævnt ovenfor i bemærkningerne til lovforslagets § 9, nr. 4, kan Ankestyrelsen efter lovens § 52 a, stk. 3, træffe en foreløbig afgørelse i sager efter lovens § 52 a, stk. 1 og 2 (sager om klage over afgørelser, der er behandlet af Udbetaling Danmark, og hvor der ikke er tvivl om afgørelsen, samt sager om klage over kommunalbestyrelsens afgørelser) i tilfælde, hvor der er tale om en øjeblikkelig opstået trangssituation, eller hvor der er øvrigt et særligt behov herfor. Ankestyrelsen skal snarest muligt træffe en endelig afgørelse i sagen.

Som konsekvens af, at det i lovforslagets § 9, nr. 4, foreslås, at der indsættes et nyt stk. 3 i lovens § 52 a om, at Ankestyrelsen træffer afgørelse uden medvirken af beskikkede medlemmer i sager efter adoptionsloven, børneloven, forældreansvarsloven, lov om børns forsørgelse, § 23 a, stk. 2, i lov om opkrævning af underholdsbidrag, retsvirkningsloven, ægteskabsloven, navneloven og § 56 a, stk. 4, i udlændingeloven, jf. dog § 52 c, stk. 1, i retssikkerhedsloven, og da det også bør være muligt for Ankestyrelsen at træffe foreløbige afgørelser i familieretlige sager, foreslås det, at retssikkerhedslovens § 52 a, stk. 3 (der efter lovforslagets § 9, nr. 4, vil blive stk. 4) også skal finde anvendelse i familieretlige sager efter den foreslåede nye § 52 a, stk. 3.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.4.

Til nr. 6

Det fremgår af § 52 c, stk. 1, i retssikkerhedsloven, at når Ankestyrelsen skønner, at en sag, der er omfattet af lovens § 52 a, stk. 1, har principiel eller generel betydning, træffes afgørelse i sagen på et møde efter reglerne om udvidet votering, jf. lovens § 55, stk. 1 og stk. 2, nr. 1. Om indholdet af lovens § 52 a, stk. 1, henvises til bemærkningerne ovenfor til lovforslagets § 9, nr. 4. Det fremgår af § 55, stk. 2, nr. 1, i retssikkerhedsloven, at udvidet votering skal benyttes i sager, hvor Ankestyrelsen har besluttet, at sagen har principiel eller generel betydning, jf. lovens § 52 c, stk. 1.

Ifølge lovens § 56 kan styrelseschefen, at når en sag har principiel eller generel betydning, beslutte, at en afgørelse skal træffes i et møde, hvor styrelseschefen eller vicesstyrelseschefen er formand, og hvor der i øvrigt deltager 2 medlemmer og 2 ankechefer.

Det foreslås, at det også skal være muligt for Ankestyrelsen at behandle familieretlige sager, der har principiel eller generel betydning, på et møde med udvidet votering efter bestemmelse i lovens § 55, stk. 1 og 2, nr. 1, og § 56.

Som konsekvens af lovforslagets § 9, nr. 4, hvori det foreslås, at Ankestyrelsen skal træffe afgørelse i familieretlige sager uden medvirken af beskikkede medlemmer (lægfolk), foreslås det, at lovens § 52 c, stk. 1, ændres således, at der tillige henvises til den foreslåede nye bestemmelse i lovens § 52 a, stk. 3 (lovforslagets § 9, nr. 4). Dette vil medføre, at familieretlige sager også vil være omfattet af bestemmelsen om, at Ankestyrelsen kan skønne, at en sag har principiel eller generel betydning, og at sagen derfor skal behandles på et møde med udvidet votering.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.4.

Til nr. 7

I kapitel 9 a i retssikkerhedsloven er rammerne for sagsbehandlingen for Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg nærmere reguleret. Det fremgår bl.a. af § 59 a, stk. 6, i retssikkerhedsloven, at lovens § 52 a, stk. 3, finder anvendelse på beskæftigelsesudvalgets behandling af klager.

Som følge af, at det i lovforslagets § 9, nr. 4, bl.a. foreslås, at lovens § 52 a, stk. 3, fremover bliver stk. 4, foreslås det, at lovens § 59 a, stk. 6, konsekvensrettes i overensstemmelse hermed.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.4.

Til nr. 8

Det fremgår af retssikkerhedslovens kapitel 11, at Ankestyrelsen har pligt til på landsplan at koordinere, at afgørelser, som kan indbringes for Ankestyrelsen eller Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg, træffes i overensstemmelse med lovgivningen, jf. lovens § 76.

Ankestyrelsen kan som led i sine opgaver efter lovens § 76 indhente sager til gennemsyn, jf. lovens § 79. Når Ankestyrelsen indhenter sager til gennemsyn, sker dette i overensstemmelse med reglerne i forvaltningsloven og persondataloven. Om indholdet af de relevante bestemmelser i forvaltningsloven og persondataloven henvises til de almindelige bemærkninger i punkt 2.4.1.

Det fremgår af lovens § 79 a, at kommunalbestyrelsen behandler Ankestyrelsens undersøgelser af kommunens praksis på et møde, og at Ankestyrelsen kan beslutte, at kommunalbestyrelsen skal orientere styrelsen om kommunalbestyrelsens behandling, herunder om, hvilke foranstaltninger undersøgelsens resultater har givet anledning til. Styrelsen kan fastsætte en frist for denne orientering.

Da det foreslås, at retssikkerhedslovens kapitel 9 samt §§ 68 og 70 fremover skal finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sager på det familieretlige område, foreslås det som følge heraf, at Ankestyrelsens pligt til på landsplan at koordinere, at afgørelser, som kan indbringes for Ankestyrelsen, træffes i overensstemmelse med lovgivningen, også skal gælde på det familieretlige område. Det er ikke nødvendigt at foretage ændringer af lovens § 76, 1. pkt., da denne del af bestemmelsen efter sin ordlyd også umiddelbart vil finde anvendelse på det familieretlige område. Derimod foreslås det, at lovens § 76, 2. pkt., konsekvensændres således, at det fremgår af denne del af bestemmelsen, at Ankestyrelsen også skal følge praksis i statsforvaltningen og hos personregisterførerne, og at Ankestyrelsen skal vejlede om praksis på det familieretlige område. Det bemærkes, at bestemmelsens nugældende ordlyd umiddelbart vil omfatte kommunernes sager efter ægteskabsloven om prøvelse af ægteskabsbetingelserne og om vielse. Denne del af bestemmelsen foreslås ikke ændret, hvorfor bestemmelsen fremover vil omfatte de nævnte familieretlige sager hos kommunerne.

Som følge af ovennævnte forslag, foreslås det også, at retssikkerhedslovens § 79 skal finde anvendelse på det familieretlige område. Ankestyrelsen vil dermed få lovfæstet adgangen til at indhente sager til gennemsyn fra kommunerne i relation til sager efter ægteskabsloven, fra personregisterførerne i relation til sager efter navneloven og fra statsforvaltningen i relation til de sager, som statsforvaltningen behandler på det familieretlige område. Det er ikke nødvendigt at ændre ordlyden af retssikkerhedslovens § 79, da bestemmelsen som nævnt ovenfor henviser til lovens § 76.

Det foreslås tillige, at lovens § 79 a, skal finde anvendelse på det familieretlige område. Bestemmelsen vil efter sin ordlyd alene finde anvendelse på kommunernes sager efter ægteskabsloven. Ordlyden af bestemmelsen foreslås ikke ændret.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.4.

Til nr. 9

Det fremgår af § 77 i retssikkerhedsloven, at Social- og Indenrigsministeriet kan anmode Ankestyrelsen om at gennemgå kommunalbestyrelsernes afgørelser.

Ministeriet bør på samme måde kunne anmode Ankestyrelsen om at gennemgå de afgørelser, som kommunerne, statsforvaltningen og personregisterførerne træffer på det familieretlige område.

Det foreslås derfor, at der i retssikkerhedsloven indsættes en ny § 78, hvorefter ministeriet kan anmode Ankestyrelsen om

at gennemgå de afgørelser, som kommunerne, statsforvaltningen eller personregisterførerne har truffet efter adoptionsloven, børneloven, forældreansvarsloven, lov om børns forsørgelse, § 2, 2. pkt., og § 20 i lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om ægteskabets retsvirkninger, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, navneloven og § 56 a, stk. 1 og 3, i udlændingeloven.

Til nr. 10

Det fremgår af lovens § 80, stk. 1, at Ankestyrelsen nedsætter et centralt rådgivende udvalg (Det Praksisrådgivende Udvalg) til støtte for sin indsats med at koordinere praksis, jf. lovens § 76. Chefen for Ankestyrelsen er formand for udvalget, og de øvrige medlemmer udpeges af Ankestyrelsen efter indstilling fra KL, Dansk Arbejdsgiverforening, Landsorganisationen i Danmark, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd og Danske Handicaporganisationer. Det Rådgivende Praksisudvalg er tæt knyttet til kommunernes afgørelser på det sociale område og på beskæftigelsesområdet og er oprettet for at etablere en mulighed for, at interesseorganisationerne kan følge disse områder. I den sammenhæng er medlemmerne repræsentanter for deres organisationer og indtager derfor ikke en funktion som lægfolk.

Da medlemmerne af Det Rådgivende Praksisudvalg således er repræsentanter for deres organisationer, som traditionelt set ikke er familieretlige, vil det ikke være hensigtsmæssigt, at udvalget skal støtte Ankestyrelsens indsats med at koordinere praksis i familieretlige sager. Det foreslås derfor, at der i lovens § 80, stk. 1, indsættes et nyt 2. pkt., hvori det fastslås, at lovens § 80, stk. 1, ikke finder anvendelse på det familieretlige område. Dette vil således omfatte sager, hvor kommunerne, statsforvaltningen eller personregisterførerne har truffet afgørelse efter adoptionsloven, børneloven, forældreansvarsloven, lov om børns forsørgelse, § 2, 2. pkt., og § 20 i lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om ægteskabets retsvirkninger, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, navneloven og § 56 a, stk. 1 og 3, i udlændingeloven.

Til § 10

Til nr. 1 og 2

Det fremgår af § 448 b, 1. pkt., i retsplejeloven, at hvis social- og indenrigsministeren, eller den, ministeren bemyndiger dertil, eller ægtefællen i et tidligere ægteskab anlægger sag til omstødelse af et ægteskab (efter § 23, stk. 3, i ægteskabsloven), skal sagen anlægges mod begge ægtefæller.

Efter § 450, stk. 2, i retsplejeloven skal de sagsøgte i sager om omstødelse af ægteskab, der anlægges af social- og in-

denrigsministeren, eller den, ministeren bemyndiger dertil, give møde efter samme regler, som gælder for vidner.

Det bemærkes, at det fremgår af den seneste bekendtgørelse af loven, at det er social- og integrationsministeren, der er nævnt i lovens § 448 b, 1. pkt., og i § 450, stk. 2. Ifølge kongelige resolutioner af 3. februar 2014 og 28. juni 2015 er dette nu social- og indenrigsministeren.

I dette lovforslags § 7, nr. 3, foreslås det, at social- og indenrigsministerens kompetence efter § 23, stk. 3, i ægteskabsloven til at anlægge sag om omstødelse af et ægteskab ændres til, at det fremover er Ankestyrelsen, der har kompetencen dertil. Da det ikke er meningen, at Ankestyrelsen skal kunne bemyndige andre til at anlægge denne type af sager, foreslås det også i dette lovforslags § 7, nr. 3, at den gældende mulighed for ministeren til at bemyndige andre til at anlægge sag ikke videreføres i relation til Ankestyrelsen.

Som konsekvens af dette lovforslags § 7, nr. 3, foreslås det, at § 448 b, 1. pkt., og § 450, stk. 2, i retsplejeloven ændres i overensstemmelse hermed, således at det fremgår af de to bestemmelser, at det er Ankestyrelsen og ikke social- og indenrigsministeren, der anlægger disse sager. Det foreslås også, at den nugældende tekst i bestemmelserne om bemyndigelse til andre til at anlægge sag udgår.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.2 og til bemærkningerne til dette lovforslags § 7, nr. 3.

Til nr. 3

Det fremgår af § 996 a, 1. pkt., i retsplejeloven, at påtalemyndigheden under straffesager vedrørende forhold, der giver grundlag for omstødelse af ægteskab efter § 23 i ægteskabsloven, efter anmodning fra social- og indenrigsministeren eller den, ministeren har bemyndiget til at anlægge sag om omstødelse, skal nedlægge påstand om ægteskabets omstødelse.

Det bemærkes, at det fremgår af den seneste bekendtgørelse af loven, at det er justitsministeren, der er nævnt i lovens § 996 a, 1. pkt., Ifølge kongelige resolutioner af 3. oktober 2011, 3. februar 2014 og 28. juni 2015 er dette nu social- og indenrigsministeren.

I dette lovforslags § 7, nr. 3, foreslås det, at social- og indenrigsministerens kompetence efter § 23, stk. 3, i ægteskabsloven til at anlægge sag om omstødelse af et ægteskab ændres til, at det fremover er Ankestyrelsen, der har kompetencen dertil. Da det ikke er meningen, at Ankestyrelsen skal kunne bemyndige andre til at anlægge denne type af sager, foreslås det også i dette lovforslags § 7, nr. 3, at den gældende mu-

lighed for ministeren til at bemyndige andre til at anlægge sag ikke videreføres i relation til Ankestyrelsen.

Som konsekvens af dette lovforslags § 7, nr. 3, foreslås det, at § 996 a, 1. pkt., i retsplejeloven ændres i overensstemmelse hermed, således at det fremgår af bestemmelsen, at det er Ankestyrelsen og ikke social- og indenrigsministeren, der kan anmode påtalemyndigheden om, at der under en straffesag kan nedlægges påstand om omstødelse af et ægteskab. Da Ankestyrelsen ikke skal kunne bemyndige andre til at anlægge denne type af sager, foreslås det også, at den nugældende tekst i bestemmelsen om bemyndigelse til andre til at anlægge sag udgår.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.2. og til bemærkningerne til dette lovforslags § 7, nr. 3.

Til § 11

Til nr. 1

Det fremgår af udlændingelovens § 56 a, stk. 1 og 3, at en uledsaget udlænding under 18 år, der opholder sig her i landet, får udpeget en repræsentant til varetagelse af sine interesser, medmindre ganske særlige grunde taler derimod. Har den uledsagede udlænding under 18 år været udsat for menneskehandel, skal der ved udpegningen af repræsentanten tages hensyn hertil. En organisation, som er godkendt hertil af udlændinge-, integrations- og boligministeren, indstiller efter anmodning fra Udlændingestyrelsen en person til hvervet som repræsentant. Organisationen kan efter aftale med udlændinge-, integrations- og boligministeren ansætte personer til at varetage hvervet som repræsentant. Det er statsforvaltningen, der behandler sager om udpegning af en repræsentant.

Statsforvaltningens afgørelser efter lovens § 56 a, stk. 1 og 3, (og dermed også sagsbehandlingen i disse sager) kan påklages til social- og indenrigsministeren, jf. lovens § 56 a, stk. 4.

Det bemærkes, at det fremgår af den seneste bekendtgørelse af loven, at det er social- og integrationsministeren, der har kompetencen efter lovens § 56 a, stk. 4. Ifølge kongelige resolutioner af 3. februar 2014 og 28. juni 2015 er det nu social- og indenrigsministeren.

Det foreslås, at kompetencen efter lovens § 56 a, stk. 4, til at behandle klager over statsforvaltningens afgørelser efter lovens § 56 a, stk. 1 og 3, ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der har kompetencen dertil.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.1.

Der er ikke særlige regler i lovgivningen om udpegning af repræsentanter til varetagelse af interesserne for uledsagede udlændinge under 18 år, der regulerer, hvordan Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, skal træffe afgørelse i klagesager efter § 56 a, stk. 4, i udlændingeloven. Der er således ikke regler, der f.eks. fastlægger, at der skal medvirke eksterne personer ved afgørelsen af sager, eller at afgørelsen f.eks. skal træffes på et møde. Det er normalt den sagsbehandler, der behandler sagen, der på vegne af Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, træffer afgørelse i sagen. Der er heller ikke i lovgivningen på dette område fastlagt rammer for, hvordan Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, f.eks. skal træffe afgørelse i sager, der har principiel eller generel betydning.

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af klagesager sker efter reglerne i § 56 a i udlændingeloven og tilhørende administrative forskrifter. Derudover finder også forvaltningsloven, persondataloven, offentlighedsloven og almindelige forvaltningsretlige principper anvendelse ved behandling af disse sager.

Ovenstående medfører bl.a., at almindelige forvaltningsretlige principper i relation til klagers opsættende virkning finder anvendelse ved Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af klagesager efter § 56 a, stk. 4, i udlændingeloven. Efter disse principper har en klage over en administrativ afgørelse ikke opsættende virkning. Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, kan dog efter anmodning tillægge en klage opsættende virkning, hvis der er grundlag herfor. Ved afgørelsen og vurderingen heraf skal der foreligge helt særlige omstændigheder, f.eks. at den påklagede afgørelse alene på baggrund af den anførte tekst i afgørelsen vurderes at være åbenbart urigtig.

Når Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, behandler klagesager efter § 56 a, stk. 4, i udlændingeloven, finder de almindelige forvaltningsretlige principper om, hvorvidt en afgørelse kan ændres til skade for klageren eller ej, anvendelse, herunder også i relation til, at der i de fleste familieretlige sager er tale om en sag mellem to parter (en partstvist). Det er således udgangspunktet ved Ankestyrelsen, Familieretsafdelingens, behandling af sager, at en afgørelse ikke kan ændres til skade for klageren, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. at den afgørelse, der er truffet, er ugyldig på grund af manglende kompetence, eller at der i øvrigt foreligger væsentlige sagsbehandlingsfejl, som har haft afgørende betydning for afgørelsen, og som ikke kan rettes op på anden måde.

Ovenstående medfører bl.a. også, at Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, efter forvaltningslovens § 19 i relevant omfang skal foretage partshøring i sager efter § 56 a, stk. 4, i udlændingeloven, ligesom en skriftlig afgørelse, jf. forvaltningslovens §§ 22 og 24, skal indeholde en begrundelse med henvisning til relevante retsregler, og det skal angives, hvad der er lagt vægt på i det omfang, der i sagen er foretaget et

administrativt skøn. Derudover skal en begrundelse indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, der har været bestemmende for skønsudøvelsen.

Som nævnt nedenfor i bemærkningerne til § 11, nr. 2, har social- og indenrigsministeren ikke i dag udtrykkelig bemyndigelse i § 56 a, stk. 5, i udlændingeloven til at fastsætte nærmere regler om behandling af klager. Det foreslås med § 11, nr. 2, at ministeren får bemyndigelse dertil. Med forslaget vil ministeren bl.a. kunne bestemme, hvordan klager skal indgives, og hvordan statsforvaltningen og Ankestyrelsen skal behandle disse klagesager.

Det fremgår af en række sociale love, herunder f.eks. § 166 i serviceloven og § 50 i lov om social pension, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter loven kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i retssikkerhedslovens kapitel 10. Når Ankestyrelsen behandler disse klagesager, finder bestemmelserne i retssikkerhedslovens kapitel 9 også anvendelse.

Retssikkerhedslovens kapitel 9 indeholder bl.a. bestemmelser om, at Ankestyrelsen er klageinstans for administrative afgørelser, i det omfang det er fastsat ved lov, og at Ankestyrelsens afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 50, stk. 1 og 4. Kapitel 9 indeholder også bestemmelser om, hvordan Ankestyrelsen skal træffe afgørelse i sagerne. Ankestyrelsen træffer som udgangspunkt afgørelse i klagesager på det sociale område uden medvirken af beskikkede medlemmer, jf. lovens § 52 a. Det er således normalt den enkelte sagsbehandler, der på vegne af Ankestyrelsen træffer afgørelse i klagesager over kommunale afgørelser på det sociale område. Hvis Ankestyrelsen skønner, at en sag har principiel eller generel betydning, træffes afgørelsen i sagen på et møde, hvor der deltager to beskikkede medlemmer og to ankechefer, jf. lovens § 55 (udvidet votering). Det fremgår af lovens § 56, at Ankestyrelsens chef i relation til disse principielle eller generelle sager kan beslutte, at en afgørelse skal træffes på et møde, hvor styrelseschefen eller vicestyrelseschefen er formand, og hvor der deltager to ankechefer og to beskikkede medlemmer.

Det fremgår af retssikkerhedslovens § 68, stk. 1, at Ankestyrelsen ikke er bundet af parternes påstande og er uafhængig af instruktioner vedrørende afgørelsen i den enkelte sag. Bestemmelsen fortolkes og anvendes af Ankestyrelsen i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper om, hvorvidt en afgørelse kan ændres til skade for klageren eller ej, herunder også med hensyntagen til, at der i nogle sager er tale om en sag mellem to parter (en partstvist). Det er således udgangspunktet ved Ankestyrelsens behandling af sager, at en afgørelse ikke kan ændres til skade for klageren, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. at den afgørelse, der er truffet, er ugyldig på grund af manglende kompetence, eller at der i øvrigt forelig-

ger væsentlige sagsbehandlingsfejl, som har haft afgørende betydning for afgørelsen, og som ikke kan rettes op på anden måde. Efter lovens § 68, stk. 2, kan Ankestyrelsens afgørelse gå ud på afvisning, stadfæstelse, hjemvisning, ophævelse eller ændring af den afgørelse, der er klaget over.

Efter lovens § 70 skal Ankestyrelsens afgørelser være skriftlige og være begrundede. Afgørelserne offentliggøres efter regler, der fastsættes i Ankestyrelsens og Beskæftigelsesudvalgets forretningsordener.

Foruden ovennævnte finder også forvaltningsloven, persondataloven, offentlighedsloven og almindelige forvaltningsretlige principper anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af klagesager på det sociale område.

Det foreslås også, at retssikkerhedslovens kapitel 9 samt §§ 68 og 70 skal finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af klagesager efter § 56 a, stk. 4, i udlændingeloven. Med forslaget vil det fortsat være udgangspunktet, at det er den enkelte sagsbehandler, der på vegne af Ankestyrelsen træffer afgørelse i sagen. Forslaget vil dog bl.a. give Ankestyrelsen mulighed for at beslutte, at en sag af principiel eller generel betydning vil skulle behandles på et møde med udvidet votering, hvor der deltager to beskikkede medlemmer (lægmænd) og to ankechefer og tillige i nogle tilfælde styrelseschefen eller vicedirektøren.

Med forslaget fastlægges det, at Ankestyrelsen på området om udpegning af repræsentanter for uledsagede udlændinge under 18 år fremover vil være den endelige administrative klageinstans i relation til de afgørelser, som statsforvaltningen træffer efter § 56 a, stk. 1 og 3, i udlændingeloven, og som efter loven kan påklages til Ankestyrelsen. Dette fastlægges med forslaget om, at retssikkerhedslovens § 50, stk. 4, skal finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sager på det familieretlige område. Det fremgår af den nævnte bestemmelse, at Ankestyrelsens afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Ankestyrelsens afgørelser i ovennævnte sager vil således ikke kunne påklages til social- og indenrigsministeren eller til andre administrative myndigheder.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 9, nr. 2-10, og bemærkningerne dertil for en nærmere gennemgang af de regler i retssikkerhedsloven, der efter forslaget fremover vil finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af klagesager efter § 56 a, stk. 4, i udlændingeloven.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.4.

Til nr. 2

Det fremgår af § 56 a, stk. 5, i udlændingeloven, at ministeren for børn, ligestilling integration og sociale forhold kan fastsætte nærmere regler om statsforvaltningens behandling af sager om udpegning af en repræsentant for uledsagede udlændinge under 18 år, der opholder sig her i landet, efter lovens § 56 a, stk. 1-4.

Det bemærkes, at det fremgår af den seneste bekendtgørelse af loven, at det er social- og integrationsministeren, der har kompetencen efter lovens § 56 a, stk. 5. Ifølge kongelige resolutioner af 3. februar 2014 og 28. juni 2015 er det nu social- og indenrigsministeren.

Administrative forskrifter, der er udstedt i medfør af den nævnte bestemmelse, finder også anvendelse på de klagesager, som Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, i dag behandler på vegne af ministeren.

I dette lovforslags § 11, nr. 1, foreslås det, at kompetencen til at behandle klager over statsforvaltningens afgørelser efter § 56 a, stk. 1 og 3, i udlændingeloven ændres således, at det fremover er Ankestyrelsen, der behandler disse sager. Ankestyrelsen har ikke departemental status og er således en selvstændig myndighed under ministeriet.

Da det fremgår af lovens § 56 a, stk. 5, at det er statsforvaltningens behandling af sager efter lovens § 56 a, stk. 1-4, der kan fastsættes nærmere regler om, og da der således eventuelt kan opstå tvivl om, hvorvidt administrative forskrifter udstedt i medfør af denne bestemmelse også vil gælde for Ankestyrelsens behandling af disse sager, foreslås det, at lovens § 56 a, stk. 5, ændres således, at det er behandlingen af disse sager, der kan fastsættes nærmere forskrifter om. Ordlyden af bestemmelsen vil således ikke længere være begrænset til statsforvaltningens behandling af disse sager. Herved fastslås det, at forskrifter om behandling af disse sager også gælder for Ankestyrelsen.

I de fleste familieretlige love er der en eller flere bestemmelser, der bemyndiger ministeren til at fastsætte nærmere regler om behandlingen af de familieretlige sager. Det fremgår af disse bestemmelser, at bemyndigelsen også giver mulighed for at fastsætte regler om klagers behandling. Dette er dog ikke tilfældet i relation til sager efter § 56 a, stk. 1-4, i udlændingeloven. Det foreslås derfor også, at det fastslås i lovens § 56 a, stk. 5, at bestemmelsen også giver ministeren bemyndigelse til at udstede nærmere regler om klagers behandling.

Forslaget vil medføre, at ministeren ligesom på mange andre familieretlige områder – f.eks. bidragsområdet – bl.a. vil kunne fastsætte regler om, at statsforvaltningen kan genoptage behandlingen af en sag, hvis der foreligger nye oplysninger og ansøgninger, i situationer, hvor der ikke er taget konkret stilling til konkrete oplysninger eller ansøgninger,

og ved alvorlige sagsbehandlingsfejl, der kan have betydning for afgørelsens resultat. Der kan også fastsættes regler om, hvordan klager skal indgives og lignende.

Til nr. 3

Det fremgår af § 56 a, stk. 6, nr. 6, i udlændingeloven, at hvervet som repræsentant til varetagelse af barnets interesser (for en uledsaget udlænding under 18 år, der opholder sig her i landet, jf. lovens § 56 a, stk. 1) ophører, når barnet indgår ægteskab, og statsforvaltningen ikke træffer afgørelse efter § 1 a, 2. pkt., i ægteskabsloven.

Ifølge § 1 a, 1. pkt., i ægteskabsloven må den, som er under 18 år, ikke indgå ægteskab uden tilladelse fra den myndighed (kommunen), som efter lovens § 13 skal prøve ægteskabsbetingelserne. Efter lovens § 1 a, 2. pkt., kan kommunen ved meddelelse af tilladelse til indgåelse af ægteskab til en ung under 18 år fastsætte vilkår om, at den unge trods ægteskabet fortsat er mindreårig og dermed umyndig indtil det fyldte 18. år.

Ved lov nr. 525 af 24. juni 2005 om ændring af lov om forældremyndighed og samvær, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Udmøntning af kommunalreformen på det familieretlige område) blev den nu gældende § 1 a (på daværende tidspunkt § 1) i ægteskabsloven, ændret således, at det fra den 1. januar 2007 ikke længere er statsforvaltningen (på tidspunktet for lovens vedtagelse statsamtet), men derimod den myndighed (kommunen), som efter § 13 i ægteskabsloven skal prøve ægteskabsbetingelserne, der træffer afgørelse efter § 1 a, 2. pkt., i ægteskabsloven. Ved en fejl blev § 56 a, stk. 6, nr. 6, i udlændingeloven dengang ikke konsekvensændret i overensstemmelse med ændringen af ægteskabsloven.

Det foreslås derfor, at § 56 a, stk. 6, nr. 6, i udlændingeloven konsekvensændres således, at det fremgår af bestemmelsen, at det er den myndighed, der efter § 13 i ægteskabsloven skal prøve ægteskabsbetingelserne, der træffer afgørelse efter § 1 a, 2. pkt., i ægteskabsloven.

Til § 12

Det foreslås i § 12, at loven træder i kraft den 1. januar 2016. Herved er der taget hensyn til, at de foreslåede regelændringer kan træde i kraft så tidligt som muligt, men at der samtidig er tid til at udstede nye administrative forskrifter.

Det bemærkes, at den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 12 sammenholdt med de foreslåede overgangsbestemmelser i lovforslagets § 13 og forslagene i lovforslagets § 9, nr. 8-10, om, at en del af bestemmelserne i kapitel 11 i retssikkerhedsloven skal finde anvendelse på det familieretlige

område, vil medføre, at Ankestyrelsen efter retssikkerhedslovens § 79 vil kunne indhente familieretlige sager fra kommunerne, statsforvaltningen og personregisterførerne til gennemsyn, uanset om sagerne er afsluttet før eller efter det foreslåede tidspunkt for ikrafttræden i dette lovforslag.

Til § 13

De foreslåede bestemmelser i § 13 indeholder overgangsbestemmelser, som regulerer, hvilken myndighed der skal træffe afgørelse i de familieretlige sager, der er omfattet af loven, og som på tidspunktet for lovens ikrafttræden er under behandling hos social- og indenrigsministeren (Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen). Overgangsbestemmelserne regulerer også, hvilken myndighed der efter lovens ikrafttræden skal behandle anmodninger om genoptagelse af afgørelser på det familieretlige område, der er truffet af ministeren (Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen) før lovens ikrafttræden. Dette omfatter også afgørelser om aktindsigt og afgørelser om sagsbehandlingen. Derudover regulerer overgangsbestemmelserne anmodninger om aktindsigt i familieretlige sager, der indgives efter lovens ikrafttræden, men hvor den familieretlige sag er afgjort eller afsluttet af ministeren (Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen) før lovens ikrafttræden.

Det foreslås i *stk. 1*, at familieretlige sager, der er under behandling hos social- og indenrigsministeren (Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen) efter en af de i §§ 1-8, 10 og 11 nævnte love, hvor Ankestyrelsen efter denne lovs ikrafttræden behandler sådanne sager, og hvor sagerne ikke er færdigbehandlede ved lovens ikrafttræden, færdigbehandles af Ankestyrelsen.

I *stk. 2* foreslås det, at anmodning om genoptagelse af afgørelser, herunder også afgørelser om aktindsigt eller afgørelser om sagsbehandlingen, der er truffet af social- og indenrigsministeren (Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen) i sager efter en af de i §§ 1-8, 10 og 11 nævnte love, og hvor Ankestyrelsen efter denne lovs ikrafttræden træffer afgørelse i sådanne sager, indgives til og behandles af Ankestyrelsen.

Det foreslås i *stk. 3*, at den foreslåede bestemmelse i § 13, stk. 2 skal finde tilsvarende anvendelse på alle andre former for henvendelser i de sager, der er nævnt i *stk. 2*. Dette vil f.eks. medføre, at hvis en borger efterfølgende har spørgsmål til sagen (også selvom der ikke er tale om en anmodning om genoptagelse af sagen), vil det være Ankestyrelsen, der besvarer disse spørgsmål.

Det foreslås i *stk. 4*, at anmodning om aktindsigt i sager, som social- og indenrigsministeren (Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen) har behandlet efter en af de i §§ 1-8, 10 og 11 nævnte love, og hvor Ankestyrelsen efter denne lovs

ikrafttræden behandler sådanne sager, indgives til og behandles af Ankestyrelsen.

De foreslåede bestemmelser i § 13, stk. 1-4, vil også omfatte verserende og afsluttede sager, som Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, på tidspunktet for denne lovs ikrafttræden har under behandling eller har behandlet ifølge den ulovbestemte klageadgang (nævnt i de almindelige bemærkninger i punkt 2.1) over statsforvaltningens sagsbehandling i visse typer af sager.

Til § 14

Bestemmelsen i § 14 vedrører lovens territoriale område. Det foreslås i *stk. 1*, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland.

I *stk. 2* foreslås det, at §§ 1-7 og § 11 ved kongelig anordning helt eller delvist kan sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

I *stk. 3* foreslås det, at §§ 1-4, 7, 8 og 11 ved kongelig anordning helt eller delvist kan sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Adoptionsloven er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning nr. 1169 af 25. november 2006 og er ændret ved kongelig anordning nr. 398 af 20. april 2010. Adoptionsloven er sat i kraft for Grønland, jf. senest kongelig anordning nr. 410 af 21. april 2010.

På Færøerne findes reglerne om faderskab og børnebidrag i lov om børns retsstilling, der er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning nr. 367 af 29. november 1962 og ændret ved kongelig anordning nr. 398 af 20. april 2010. I Grønland findes reglerne om faderskab og børnebidrag i lov nr. 197 af 16. juni 1962 om børns retsstilling i Grønland. Børneloven (moderskab, faderskab og medmoderskab), jf. lovbekendtgørelse nr. 1097 af 7. oktober 2014, kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne og Grønland, men dette er endnu ikke sket. Lov om børns forsørgelse (børnebidrag), jf. lovbekendtgørelse nr. 1100 af 7. oktober 2014, kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Grønland, men dette er endnu ikke sket.

Forældreansvarsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1085 af 7. oktober 2014, er ikke sat i kraft for Færøerne. Reglerne om forældremyndighed og samvær m.v. findes i anordning nr. 228 af 15. marts 2007 om ikrafttræden for Færøerne af lov om forældremyndighed og samvær. Forældreansvarsloven er heller ikke sat i kraft for Grønland. Reglerne om forældremyndighed og samvær m.v. findes i anordning nr. 306 af 14. maj 1993 om ikrafttræden for Grønland af myndigheds-

loven. Forældreansvarsloven kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne og Grønland.

På Færøerne findes reglerne om opkrævning og inddrivelse af underholdsbidrag i lov om inddrivelse af underholdsbidrag, jf. lov nr. 150 af 24. april 1963. Lov nr. 280 af 8. juni 1977 om ændring af lov om inddrivelse af underholdsbidrag og lov om børnetilskud og andre familieydelse er for så vidt angår ændringerne af lov om inddrivelse af underholdsbidrag sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning nr. 471 af 15. september 1981. Lov om opkrævning af underholdsbidrag gælder ikke for Grønland, og loven kan ikke sættes i kraft for Grønland.

Retsvirkningsloven, jf. lov nr. 56 af 18. marts 1925, som senest ændret ved kongelig anordning nr. 398 af 20. april 2010, finder anvendelse på Færøerne. Retsvirkningsloven er sat i kraft for Grønland ved lov nr. 150 af 31. marts 1993. Senere ændringer af retsvirkningsloven kan ikke sættes i kraft for Grønland ved kongelig anordning, men kan kun sættes i kraft ved lov.

Lov om ægteskabs indgåelse og opløsning er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning nr. 37 af 22. januar 2002 og er senest ændret ved kongelig anordning nr. 398 af 20. april 2010. Lov om ægteskabs indgåelse og opløsning er sat i kraft for Grønland ved kongelig anordning nr. 307 af 14. maj 1993 og er ændret ved kongelig anordning nr. 321 af 26. april 1996.

Færøerne overtog den 1. januar 1992 navneområdet som særanliggende. Det fremgår af navneloven, at den ikke gælder for Færøerne, og loven kan ikke sættes i kraft for Færøerne. Lov om personnavne, jf. lov nr. 193 af 29. april 1981, er sat i kraft for Grønland ved kongelig anordning nr. 549 af 21. august 1986. Navneloven kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Grønland, men dette er endnu ikke sket.

Retssikkerhedsloven gælder ikke for Færøerne og Grønland. De foreslåede ændringer af retssikkerhedsloven skal derfor ikke kunne sættes i kraft for Færøerne og Grønland. De foreslåede ændringer af adoptionsloven, børneloven, forældreansvarsloven, lov om børns forsørgelse, lov om opkrævning af underholdsbidrag, retsvirkningsloven, ægteskabsloven, navneloven og udlændingeloven om, at retssikkerhedsloven skal finde anvendelse ved Ankestyrelsens behandling af sager på det familieretlige område, vil dog kunne sættes i kraft for Færøerne og Grønland, da forslagene til disse nye bestemmelser alene vedrører Ankestyrelsens behandling af familieretlige sager, herunder også familieretlige sager afgjort af Rigsombuddene på Færøerne og i Grønland. Nogle af disse afgørelser og sagsbehandlingen i disse sager kan i dag påklages til social- og indenrigsministeren (Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen).

Retsplejeloven gælder ikke for Færøerne og Grønland. De foreslåede ændringer af retsplejeloven, skal derfor ikke kunne sættes i kraft for Færøerne eller Grønland.

Udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 600 af 23. juni 2000, er sat i kraft både for Færøerne, jf. anordning nr. 182 af 22. marts 2001, og for Grønland, jf. anordning nr. 150 af 23. februar 2001.

Lovforslaget vil således som nævnt ovenfor ikke gælde for Færøerne og Grønland, men hovedparten af de foreslåede

bestemmelser kan på et senere tidspunkt sættes i kraft for Færøerne og Grønland. Indtil dette sker, vil social- og indenrigsministeren og dermed Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, på samme måde som i dag være klageinstans for de afgørelser, som Rigsombudsmanden på Færøerne og Rigsombudsmanden i Grønland træffer på det familieretlige område. Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, vil således indtil videre bevare sin departementale status, men dette er alene i forhold til det familieretlige område på Færøerne og i Grønland i det omfang rigsombuddenes afgørelser og sagsbehandling kan påklages til ministeren.

Lovforslaget sammenholdt med gældende ret

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

§ 18. Adoptivforholdet kan ophæves af social- og indenrigsministeren, når adoptanten og adoptivbarnet er enige derom. Er nogen af parterne under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6, skal erklæring fra værger indhentes.

Stk. 2-4. [...]

Stk. 5. Når adoptanterne er døde, kan social- og indenrigsministeren på begæring af barnets oprindelige forældre ophæve adoptivforholdet, hvis det er bedst for barnet. Stk. 3 og 4 finder tilsvarende anvendelse.

§ 23. [...]

Stk. 2-3. [...]

Stk. 4. Er adoptivforholdet blevet ophævet for en person, der er fyldt 18 år, kan social- og indenrigsministeren eller retten efter anmodning fra den adopterede bestemme, at den pågældende genindtræder i retsforholdet til den oprindelige slægt, hvis de oprindelige forældre samtykker heri. Hvis kun en af den adopteredes oprindelige forældre samtykker efter 1. pkt., kan det bestemmes, at retsforholdet genopstår i forhold til denne slægt.

Stk. 5. [...]

§ 29 b. Statsforvaltningens afgørelser efter denne lov kan påklages til social- og indenrigsministeren. Dette gælder dog ikke afgørelser efter § 9.

Stk. 2. [...]

§ 19. [...]

Stk. 2. Sag om ophævelse anlægges af adoptivbarnet. Hvis barnet er umyndigt eller på grund af sindssygdom, åndssvaghed eller lignende tilstand er ude af stand til at handle fornuftsmæssigt, anlægges sagen af barnets værge, af dets oprindelige fader eller moder eller af social- og indenrigsministeren eller den, han bemyndiger dertil.

§ 29. [...]

Stk. 2. Social- og indenrigsministeren kan i øvrigt tillade adoption, hvis sagen har en særlig tilknytning til landet.

§ 39. [...]

I adoptionsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1084 af 7. oktober 2014, som ændret ved § 1 i lov nr. 1525 af 27. december 2014 og § 1 i lov nr. 530 af 29. april 2015, foretages følgende ændringer:

1. I § 18, stk. 1, 1. pkt., og stk. 5, 1. pkt., § 23, stk. 4, 1. pkt., og § 29 b, stk. 1, 1. pkt., ændres »social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

2. I § 19, stk. 2, 2. pkt., ændres »social- og indenrigsministeren eller den, han bemyndiger dertil« til: »Ankestyrelsen«.

3. I § 29, stk. 2, og § 39, stk. 2, ændres »Social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

Stk. 2. Social- og indenrigsministeren kan, når omstændighederne taler derfor, tillægge adoptivforhold stiftet før den 1. januar 1957 retsvirkninger efter nærværende lovs kap. 2.

§ 29 b. Statsforvaltningens afgørelser efter denne lov kan påklages til social- og indenrigsministeren. Dette gælder dog ikke afgørelser efter § 9.

Stk. 2. Social- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om klagers behandling.

§ 1 a. Fødes et barn af en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, registreres sæddonor som far til barnet, når betingelserne i § 27 a, stk. 1, er opfyldt, jf. dog stk. 3. Registrering af faderskabet foretages af statsforvaltningen i forbindelse med barnets fødsel.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis sæddonoren er død før barnets fødsel, men efter at moderen har modtaget behandling med assisteret reproduktion.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 gælder ikke, hvis
1) moderen inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift eller registreret partner med en anden end den kvinde, der har givet samtykke efter § 27 eller § 27 a, stk. 2, uden at være separeret eller
2) en part, der er omfattet af § 27 a, anmoder om, at der rejses sag om faderskab eller medmoderskab.

§ 33. Social- og indenrigsministeren fastsætter regler om behandling af sager efter denne lov, herunder om personregisterførernes og statsforvaltningens registrering af faderskab og medmoderskab, om statsforvaltningens behandling af sager om faderskab og medmoderskab, om beregning af den periode, hvor moderen blev gravid, og om retsgenetiske undersøgelser.

Stk. 2. Blanketter til brug for registrering af faderskab og medmoderskab og til brug for anerkendelse og afgivelse af erklæring efter §§ 14, 19, 27, 27 a og 27 b skal være godkendt af social- og indenrigsministeren. Social- og indenrigsministeren kan bestemme, at underskrifter på disse blanketter skal være bekræftet af en advokat eller to vitterlighedsvidner eller på anden måde.

§ 35. Statsforvaltningens afgørelser efter denne lov kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

4. I § 29 b indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»*Stk. 2.* I sager efter § 9 kan statsforvaltningens sagsbehandling påklages til Ankestyrelsen.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

5. Efter § 29 c indsættes i *kapitel 4*:

»**§ 29 d.** Ved Ankestyrelsens behandling af sager efter denne lov finder kapitel 9 samt §§ 68 og 70 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område anvendelse.«

§ 2

I børneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1097 af 7. oktober 2014, foretages følgende ændringer:

1. I § 1 a, stk. 3, nr. 1, ændres »§ 27 a, stk. 2,« til: »§ 27 a, stk. 1,«.

2. I § 33, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Social- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om behandlingen af klager over statsforvaltningens sagsbehandling, jf. § 35, stk. 2.«

3. I § 33, stk. 2, 1. pkt., ændres »social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

4. I § 35 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* I sager efter kapitel 2, 4 og 5 kan statsforvaltningens sagsbehandling påklages til Ankestyrelsen. Ved Ankestyrelsens behandling af klager efter 1. pkt. finder kapitel 9

samt §§ 68 og 70 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område anvendelse.«

§ 3

I forældreansvarsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1085 af 7. oktober 2014, som ændret ved § 2 i lov nr. 1525 af 27. december 2014, § 1 i lov nr. 270 af 25. marts 2015, og § 3 i lov nr. 530 af 29. april 2015, foretages følgende ændringer:

§ 21 a. Fastsat eller aftalt samvær bortfalder kun, når forældrene har aftalt det, eller når statsforvaltningen, social- og indenrigsministeren eller fogedretten har truffet afgørelse om bortfald af samvær efter § 21 eller § 29, stk. 3, eller efter § 536, stk. 4, i retsplejeloven.

§ 29. [...]

Stk. 2-3. [...]

Stk. 4. Adgangen til at træffe midlertidig afgørelse efter stk. 1 kan i helt særlige tilfælde ligeledes udøves af social- og indenrigsministeren.

§ 38. Statsforvaltningen og social- og indenrigsministeren kan til brug for behandlingen af sager om forældrenes fælles ansvar for transport af barnet i forbindelse med samvær, herunder forældrenes afholdelse af udgifter herved, efter denne lov få terminaladgang til de nødvendige økonomiske oplysninger om en part hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregisteret.

§ 41. Statsforvaltningens afgørelser efter denne lov kan påklages til social- og indenrigsministeren, jf. dog stk. 2-4.

Stk. 2-3. [...]

Stk. 4. Den forælder, der ikke har forældremyndigheden, kan påklage en afgørelse efter § 23, stk. 2, til statsforvaltningen. Dette gælder dog ikke afgørelser truffet af sundhedsvæsenet. Statsforvaltningens afgørelse kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed. Social- og indenrigsministeren kan dog efter anmodning optage en sag til behandling, når det skønnes, at den har principiel eller generel betydning.

1. I § 21 a ændres »social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«, og »§ 29, stk. 3,« ændres til: »§ 29, stk. 4,«.

2. I § 29, stk. 4, og § 38 ændres »social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

3. I § 41, stk. 1, ændres »social- og indenrigsministeren, jf. dog stk. 2-4« til: »Ankestyrelsen, jf. dog stk. 2, 3 og 5«.

4. I § 41 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»*Stk. 4.* I sager om forældremyndighed eller barnets bopæl, som kan indbringes for retten efter § 37, § 39, stk. 2, § 40 eller § 46, stk. 2, kan statsforvaltningens sagsbehandling påklages til Ankestyrelsen.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

5. I § 41, stk. 4, 4. pkt., der bliver stk. 5, 4. pkt., ændres »Social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

6. Efter § 41 indsættes før overskriften før § 42:

»§ 41 a. Ved Ankestyrelsens behandling af sager efter denne lov finder kapitel 9 samt §§ 68 og 70 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område anvendelse.«

§ 4

I lov om børns forsørgelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1100 af 7. oktober 2014, foretages følgende ændringer:

§ 13. Forældrene er hver for sig forpligtet til at forsørge barnet. Barnet skal forsørges, opdrages og uddannes under hensyn til forældrenes livsvilkår og barnets tarv.

1. I § 13, stk. 1, 2. pkt., ændres »tarv« til: »bedste«.

§ 20. Statsforvaltningen og social- og indenrigsministeren kan til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af et bidrag efter denne lov anmode en part om oplysninger om vedkommendes egne forhold. Hvis parten undlader at give statsforvaltningen eller social- og indenrigsministeren de oplysninger, der er nævnt i 1. pkt., kan der træffes afgørelse på det foreliggende grundlag.

§ 21. Statsforvaltningens afgørelser efter denne lov kan påklages til social- og indenrigsministeren.

Stk. 2. Klage skal indgives, inden 4 uger efter at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Social- og indenrigsministeren kan i særlige tilfælde behandle en klage, selv om klagen er indgivet efter udløb af fristen i 1. pkt.

Stk. 3. Social- og indenrigsministeren kan fastsætte regler om klagers behandling og om statsforvaltningens behandling af sager om børnebidrag herunder om ansøgningsfrister og begyndelses- og ændringstidspunkter.

Stk. 4. Statsforvaltningen og social- og indenrigsministeren kan til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af bidrag efter denne lov få terminaladgang til nødvendige økonomiske oplysninger om en part hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregistret.

§ 23 a. [...]

Stk. 2. Statsforvaltningens afgørelse efter denne lov kan påklages til social- og indenrigsministeren.

§ 23 b. Social- og indenrigsministeren kan

1) [...]

2) [...]

3) fastsætte regler om statsforvaltningens behandling af sager efter denne lov, herunder om behandling af klager over afgørelser truffet af statsforvaltningen.

§ 9 a. Statsforvaltningen og social- og indenrigsministeren kan til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af et bidrag efter denne lov anmode en part om oplysninger om vedkommendes egne forhold. Hvis parten undlader at give statsforvaltningen eller social- og indenrigs-

2. To steder i § 20 og i § 21, *stk. 4*, ændres »social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

3. § 21, *stk. 1*, affattes således:

»Statsforvaltningens afgørelser efter denne lov kan påklages til Ankestyrelsen. Ved Ankestyrelsens behandling af klager efter 1. pkt. finder kapitel 9 samt §§ 68 og 70 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område anvendelse.«

4. I § 21, *stk. 2, 2. pkt.*, ændres »Social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

5. I § 21, *stk. 3*, udgår »statsforvaltningens«.

§ 5

I lov om opkrævning af underholdsbidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 1086 af 7. oktober 2014, foretages følgende ændringer:

1. § 23 a, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2.* Statsforvaltningens afgørelser efter denne lov kan påklages til Ankestyrelsen. Ved Ankestyrelsens behandling af klager efter 1. pkt. finder kapitel 9 samt §§ 68 og 70 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område anvendelse.«

2. § 23 b, *nr. 3*, affattes således:

»3) fastsætte regler om behandling af sager om indsigelser mod eksistensen af krav efter § 1, *stk. 2*, om behandling af sager efter § 20 og om behandling af klager over afgørelser truffet af statsforvaltningen.«

§ 6

I lov om ægteskabets retsvirkninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 1135 af 20. oktober 2014, foretages følgende ændringer:

1. To steder i § 9 a og i § 52 a, *stk. 4*, ændres »social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

nisteren de oplysninger, der er nævnt i 1. pkt., kan der træffes afgørelse på det foreliggende grundlag.

§ 52 a. Statsforvaltningens afgørelser efter denne lov kan påklages til social- og indenrigsministeren.

Stk. 2. Klage over en afgørelse om bidrag skal indgives, inden 1 år efter at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Social- og indenrigsministeren kan i særlige tilfælde behandle en klage over en afgørelse om bidrag, selv om klagen er indgivet efter udløb af fristen i 1. pkt.

Stk. 3. Social- og indenrigsministeren kan fastsætte regler om klagers behandling og om statsforvaltningens behandling af sager om ægtefællebidrag, jf. §§ 5, 6 og 8, herunder om ansøgningsfrister og begyndelses- og ændringstidspunkter.

Stk. 4. Statsforvaltningen og social- og indenrigsministeren kan til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af bidrag efter denne lov få terminaladgang til nødvendige økonomiske oplysninger om en part hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregisteret.

§ 7. Ægteskab må ikke uden social- og indenrigsministerens tilladelse indgås mellem personer, af hvilke den ene har været gift med den andens slægtning i ret op- eller nedstigende linje. Er der fællesbørn i det tidligere ægteskab, må tilladelsen kun gives, såfremt hensynet til børnene ikke taler derimod.

§ 21. [...]

Stk. 2. En vielse, der er ugyldig efter stk. 1, kan af social- og indenrigsministeren godkendes som gyldig, såfremt særlige grunde taler herfor.

§ 58 a. Statsforvaltningens afgørelser efter denne lov kan påklages til social- og indenrigsministeren. Dette gælder dog ikke afgørelser efter § 43, stk. 1 og 2, samt afgørelser om at imødekomme en anmodning efter § 43, stk. 3.

Stk. 2-4. [...]

§ 58 b. Afgørelser efter §§ 1 a og 4, § 10, stk. 2, og § 11 a, stk. 2, samt afgørelser om anerkendelse af udenlandske skilsmisser til brug for prøvelse af ægteskabsbetingelserne kan påklages til social- og indenrigsministeren.

Stk. 2. [...]

§ 58 c. Statsforvaltningen og social- og indenrigsministeren kan til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af et bidrag efter denne lov anmode en part om oplysninger om vedkommendes egne forhold. Hvis parten undlader at give statsforvaltningen eller social- og indenrigsmini-

2. § 52 a, stk. 1, affattes således:

»Statsforvaltningens afgørelser efter denne lov kan påklages til Ankestyrelsen. Ved Ankestyrelsens behandling af klager efter 1. pkt. finder kapitel 9 samt §§ 68 og 70 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område anvendelse.«

3. I § 52 a, stk. 2, 2. pkt., ændres »Social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

4. I § 52 a, stk. 3, udgår »statsforvaltningens«.

§ 7

I lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, jf. lovbeholdning nr. 1096 af 7. oktober 2014, foretages følgende ændringer:

1. I § 7, 1. pkt., ændres »social- og indenrigsministerens« til: »Ankestyrelsens«.

2. I § 21, stk. 2, § 58 a, stk. 1, 1. pkt., § 58 b, stk. 1, og to steder i § 58 c ændres »social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

nisteren de oplysninger, der er nævnt i 1. pkt., kan der træffes afgørelse på det foreliggende grundlag.

§ 23. [...]

Stk. 2. [...]

Stk. 3. Sag til omstødelse kan anlægges af social- og indenrigsministeren eller den, han bemyndiger dertil, eller af en af ægtefællerne. Er ægteskabet indgået i strid med § 9, kan tillige ægtefællen i det tidligere ægteskab anlægge sag.

§ 58 a. Statsforvaltningens afgørelser efter denne lov kan påklages til social- og indenrigsministeren. Dette gælder dog ikke afgørelser efter § 43, stk. 1 og 2, samt afgørelser om at imødekomme en anmodning efter § 43, stk. 3.

Stk. 2. Klage over en afgørelse om bidrag skal indgives, inden 1 år efter at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Social- og indenrigsministeren kan i særlige tilfælde behandle en klage over en afgørelse om bidrag, selv om klagen er indgivet efter udløb af fristen i 1. pkt.

Stk. 3. Social- og indenrigsministeren kan fastsætte regler om statsforvaltningens behandling af separations- og skilsmisssager, om vilkårsforhandling, om mægling efter § 41, om statsforvaltningens behandling af sager om ægtefællebidrag efter §§ 50 og 53, herunder om ansøgningsfrister og begyndelses- og ændringstidspunkter, samt om klagers behandling. Det kan i disse regler bestemmes, at vilkårsforhandling bortfalder for en ægtefælle, der ikke har ophold her i landet.

Stk. 4. Statsforvaltningen og social- og indenrigsministeren kan til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af bidrag efter denne lov få terminaladgang til nødvendige økonomiske oplysninger om en part hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregisteret.

§ 58 b. [...]

Stk. 2. Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold kan fastsætte regler om behandlingen af sager efter denne lovs kapitel 1.

§ 2. [...]

Stk. 2. Social- og indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om anvendelsen af stk. 1 og bekendtgør en gang årligt, hvilke navne der ikke er beskyttede efter denne bestemmelse.

3. I § 23, stk. 3, 1. pkt., ændres »social- og indenrigsministeren eller den, han bemyndiger dertil,« til: »Ankestyrelsen«.

4. I § 58 a, stk. 1, 2. pkt., udgår »samt«, og efter »§ 43, stk. 3« indsættes: », og afgørelser om at afvise at behandle en sag om separation eller skilsmisse efter § 43 a, stk. 2«.

5. I § 58 a, stk. 2, 2. pkt., ændres »Social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

6. I § 58 a indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. I sager om separation eller skilsmisse, som kan indbringes for retten efter § 43 eller § 43 a, stk. 2, kan statsforvaltningens sagsbehandling påklages til Ankestyrelsen.«

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 4 og 5.

7. To steder i § 58 a, stk. 3, 1. pkt., der bliver stk. 4, 1. pkt., udgår »statsforvaltningens«.

8. I § 58 a, stk. 4, der bliver stk. 5, ændres »social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

9. I § 58 b, stk. 2, indsættes efter »kapitel 1«: », herunder om klagers behandling«.

10. Efter § 58 d indsættes i *kapitel 5 a*:

»§ 58 e. Ved Ankestyrelsens behandling af sager efter denne lov finder kapitel 9 samt §§ 68 og 70 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område anvendelse.«

§ 8

I navneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1098 af 7. oktober 2014, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, stk. 2, udgår »og bekendtgør en gang årligt, hvilke navne der ikke er beskyttede efter denne bestemmelse«.

2. I § 2, stk. 2, indsættes som 2. pkt.:

»Ankestyrelsen bekendtgør en gang årligt, hvilke navne der ikke er beskyttede efter stk. 1.«

§ 6. [...]

Stk. 2. Den, der er berettiget til et af de i stk. 1, nr. 2 og 3, nævnte navne, kan anmelde dette til social- og indenrigsministeren. Social- og indenrigsministeren offentliggør en liste over navne, der anmeldes efter 1. pkt.

§ 14. Social- og indenrigsministeren offentliggør en liste over drenge- og pigenavne, der kan tages uden godkendelse efter stk. 3.

Stk. 2-4. [...]

§ 21. Afgørelser om navngivning og navneændring efter denne lov kan påklages til social- og indenrigsministeren.

Stk. 2. [...]

§ 18. Kommunalbestyrelsen nedsætter et børn og unge-udvalg, der træffer afgørelse i sager vedrørende børn og unge, jf. § 74 i lov om social service.

§ 50. Ankestyrelsen er klageinstans for administrative afgørelser, i det omfang det fastsættes ved lov.

Stk. 2. [...]

Stk. 3. Ankestyrelsen yder sekretariatsbistand til Arbejds- miljøklagenævnet og Ligebehandlingsnævnet.

Stk. 4. [...]

§ 52 a. Ankestyrelsen træffer afgørelse uden medvirken af beskikkede medlemmer i sager om klage over kommunalbestyrelsens afgørelser, når det er fastsat ved lov, at sagerne kan påklages til Ankestyrelsen, jf. dog § 52 c.

Stk. 2. Ankestyrelsen træffer afgørelse uden medvirken af beskikkede medlemmer i sager om klage over afgørelser, der er behandlet af Udbetaling Danmark, og hvor der ikke er tvivl om afgørelsen.

Stk. 3. I sager omfattet af stk. 1 og 2 kan Ankestyrelsen i tilfælde, hvor der er tale om en øjeblikkelig opstået trangssituation, eller hvor der i øvrigt er særligt behov herfor, træffe en foreløbig afgørelse. Ankestyrelsen skal snarest muligt træffe en endelig afgørelse i sagen.

§ 52 c. Når Ankestyrelsen skønner, at en sag, der er omfattet af § 52 a, stk. 1, har principiel eller generel betydning, træffes afgørelse i sagen på et møde efter reglerne om udvidet votering, jf. § 55, stk. 2, nr. 1.

Stk. 2. [...]

3. I § 6, stk. 2, 1. pkt., ændres »social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

4. I § 6, stk. 2, 2. pkt., og § 14, stk. 1, ændres »Social- og indenrigsministeren« til: »Ankestyrelsen«.

5. § 21, stk. 1, affattes således:

»Afgørelser om navngivning og navneændring efter denne lov kan påklages til Ankestyrelsen. Ved Ankestyrelsens behandling af klager efter 1. pkt. finder kapitel 9 samt §§ 68 og 70 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område anvendelse.«

§ 9

I lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 1052 af 8. september 2015, som ændret ved § 37 i lov nr. 994 af 30. august 2015, foretages følgende ændringer:

1. I § 18 indsættes efter »børn og unge-udvalg, der«: »afgiver indstillinger om adoption uden samtykke til Ankestyrelsen, jf. § 68 f i lov om social service, og«.

2. I § 50, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Derudover træffer Ankestyrelsen afgørelse i sager, i det omfang det fastsættes ved lov.«

3. I § 50, stk. 3, indsættes efter »til«: »Adoptionsnævnet,«.

4. I § 52 a indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Ankestyrelsen træffer afgørelse uden medvirken af beskikkede medlemmer i sager efter adoptionsloven, børneloven, forældreansvarsloven, lov om børns forsørgelse, § 23 a, stk. 2, i lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om ægteskabets retsvirkninger, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, navneloven og § 56 a, stk. 4, i udlændingeloven, jf. dog § 52 c, stk. 1.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

5. I § 52 a, stk. 3, som bliver stk. 4, ændres »stk. 1 og 2« til: »stk. 1-3«.

6. I § 52 c, stk. 1, indsættes efter »§ 52 a, stk. 1«: »eller 3«.

§ 59 a. [...]

Stk. 2-5. [...]

Stk. 6. § 50, stk. 4, § 51, stk. 3, § 52 a, stk. 3, §§ 57, 59, 60 og 66-70, § 72, stk. 1 og 7, og § 74 finder anvendelse på behandling af klager efter stk. 1-3.

§ 76. Ankestyrelsen har pligt til på landsplan at koordinere, at afgørelser, som kan indbringes for Ankestyrelsen eller Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg, træffes i overensstemmelse med lovgivningen. Ankestyrelsen følger praksis i kommunerne og jobcentrene og vejleder om praksis.

§ 78. (Ophævet)

§ 80. Ankestyrelsen nedsætter et centralt rådgivende udvalg til støtte for sin indsats med at koordinere praksis, jf. § 76.

Stk. 2-3. [...]

§ 448 b. Anlægger social- og indenrigsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, eller ægtefællen i et tidligere ægteskab sag til omstødelse af et ægteskab, skal sagen anlægges mod begge ægtefæller. Sagen anlægges ved en ret, hvor en af ægtefællerne kan sagsøges efter § 448 d.

§ 450. [...]

Stk. 2. I sager om omstødelse af ægteskab, der anlægges af social- og indenrigsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, skal de sagsøgte give møde efter samme regler, som gælder for vidner.

§ 996 a. Under straffesager vedrørende forhold, der giver grundlag for omstødelse af ægteskab efter § 23 i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, skal påtalemyndigheden efter anmodning fra social- og indenrigsministeren eller den, han har bemyndiget til at anlægge sag om omstødelse, ned-

7. I § 59 a, stk. 6, ændres »§ 52 a, stk. 3,« til: »§ 52 a, stk. 4,«.

8. I § 76, 2. pkt., indsættes efter »jobcentrene«: »samt i statsforvaltningen og hos personregisterførerne«.

9. Efter § 77 indsættes:

»§ 78. Social- og Indenrigsministeriet kan anmode Ankestyrelsen om at gennemgå de afgørelser, som kommunerne, statsforvaltningen eller personregisterførerne har truffet efter adoptionsloven, børneloven, forældreansvarsloven, lov om børns forsørgelse, § 2, 2. pkt., og § 20 i lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om ægteskabets retsvirkninger, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, navneloven og § 56 a, stk. 1 og 3, i udlændingeloven.«

10. I § 80, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Dette gælder dog ikke ved Ankestyrelsens indsats med at koordinere praksis i sager efter adoptionsloven, børneloven, forældreansvarsloven, lov om børns forsørgelse, § 2, 2. pkt., og § 20 i lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om ægteskabets retsvirkninger, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, navneloven og § 56 a, stk. 1 og 3 i udlændingeloven.«

§ 10

I retsplejeloven, jf. lovebekendtgørelse nr. 1308 af 9. december 2014, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 740 af 1. juni 2015, foretages følgende ændringer:

1. I § 448 b, 1. pkt., ændres ”social- og indenrigsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil,” til: ”Ankestyrelsen”.

2. I § 450, stk. 2, ændres »social- og indenrigsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil« til: »Ankestyrelsen«.

3. I § 996 a, 1. pkt., ændres »social- og indenrigsministeren eller den, han har bemyndiget til at anlægge sag om omstødelse,« til: »Ankestyrelsen«.

lægge påstand om ægteskabets omstødelse. Bestemmelserne i §§ 991-996 finder tilsvarende anvendelse.

§ 56 a. [...]

Stk. 2-3. [...]

Stk. 4. Statsforvaltningens afgørelser efter stk. 1 og 3 kan påklages til social- og indenrigsministeren.

Stk. 5. Social- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om statsforvaltningens behandling af sager efter stk. 1-4.

Stk. 6. Hvervet som repræsentant til varetagelse af barnets interesser, jf. stk. 1, ophører, når

1-5) [...]

6) barnet indgår ægteskab, og statsforvaltningen ikke træffer afgørelse efter § 1 a, 2. pkt., i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, eller

7) [...]

§ 11

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1021 af 19. september 2014, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 685 af 27. maj 2015, foretages følgende ændringer:

1. § 56 a, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Statsforvaltningens afgørelser efter stk. 1 og 3 kan påklages til Ankestyrelsen. Ved Ankestyrelsens behandling af klager efter 1. pkt. finder kapitel 9 samt §§ 68 og 70 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område anvendelse.«

2. I § 56 a, stk. 5, udgår »statsforvaltningens«, og efter »stk. 1-4« indsættes: », herunder om klagers behandling«.

3. I § 56 a, stk. 6, nr. 6, ændres »statsforvaltningen« til: »den myndighed, der efter § 13 i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning skal prøve ægteskabsbetingelserne,«.

§ 12

Loven træder i kraft den 1. januar 2016.

§ 13

Stk. 1. Sager, der er under behandling hos ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold efter en af de i §§ 1-8, 10 og 11 nævnte love, hvor Ankestyrelsen efter denne lovs ikrafttræden behandler sådanne sager, og hvor sagerne ikke er færdigbehandlede ved lovens ikrafttræden, færdigbehandles af Ankestyrelsen.

Stk. 2. Anmodning om genoptagelse af afgørelser, herunder også afgørelser om aktindsigt eller afgørelser om sagsbehandlingen, der er truffet af social- og indenrigsministeren i sager efter en af de i §§ 1-8, 10 og 11 nævnte love, og hvor Ankestyrelsen efter denne lovs ikrafttræden træffer afgørelse i sådanne sager, indgives til og behandles af Ankestyrelsen.

Stk. 3. Stk. 2 finder tilsvarende anvendelse på alle andre former for henvendelser i de sager, der er nævnt i stk. 2.

Stk. 4. Anmodning om aktindsigt i sager, som social- og indenrigsministeren har behandlet efter en af de i §§ 1-8, 10 og 11 nævnte love, og hvor Ankestyrelsen efter denne lovs ikrafttræden behandler sådanne sager, indgives til og behandles af Ankestyrelsen.

§ 14

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Stk. 2. §§ 1-7 og § 11 kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

Stk. 3. §§ 1-4, 7, 8 og 11 kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.